

İşğaldan azad edilmiş ərazilərimizdə müasir şəhərsalma modeli tətbiq olunur

Prezident İlham Əliyev BMT-nin Məskunlaşma Programının icraçı direktorunu qəbul edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev oktyabrın 16-da BMT-nin Məskunlaşma Programının (UN-Habitat) icraçı direktoru Anakladiya Rossbaxı qəbul edib.

2

Niderland şirkətləri ölkəmizdə müxtəlif istiqamətlər üzrə fəaliyyət göstərir

Prezident İlham Əliyev Niderlandın Azərbaycanda yeni təyin olunmuş səfirinin etimadnaməsini qəbul edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev oktyabrın 16-da Niderland Krallığının ölkəmizdə yeni təyin olunmuş fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri Marian de Yonqun etimadnaməsini qəbul edib.

2

Azərbaycan ilə Misir arasında etimad və dostluğun nümunəsi mövcuddur

Prezident İlham Əliyev Misirin ölkəmizdə yeni təyin olunmuş səfirinin etimadnaməsini qəbul edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev oktyabrın 16-da Misir Ərəb Respublikasının ölkəmizdə yeni təyin olunmuş fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri Houssam-Eldine Redanın etimadnaməsini qəbul edib.

2

“Zəfər yolu”nun başlanğıcı

Füzuli Şəhəri Günü böyük təmtəraqla qeyd edilir

Vətən müharibəsi başa çatdıqdan sonra - 2020-ci il noyabrın 16-da Prezident İlham Əliyevin və birinci xanım Mehriban Əliyevanın ilk səfərləri Cəbrayılə yanaşı, Füzuliyə də oldu. Bununla Prezident İlham Əliyev düşmən tapdağından xilas olmuş, azadlığına qovuşmuş daha bir şəhərdə üçrəngli bayrağımızı qaldırdı.

Həmin günü əlamətdar edən daha bir xüsusi hadisə isə Füzuli-Şuşa avtomobil yolunun təməlinin qoyulmasıdır. Bu yol isə bizi qələbəyə aparən Zəfər yoludur.

Füzuli həm də Qarabağa açılan hava yolunun ilk ünvanıdır. Bu gün Şuşaya səfər etmək istəyənlər, xüsusən xarici qonaqlar Füzuli Beynəlxalq Hava Limanı vasitəsilə rahat və qısa şəkildə bu bölgəyə çatırlar. Füzuli aero-

portu işğaldan azad edilmiş ərazilərimizdəki ilk hava limanı olaraq mühüm əhəmiyyətə malikdir. Hava limanının əsas məqsədi qonaqların və sərnəşinlərin Şuşaya gəlişini təmin etmək olsa da, iqtisadi, ticari baxımdan da perspektivləri var. Füzuli Beynəlxalq Hava Limanı qısa zaman kəsiyində - cəmi 8 aya tikilərək istifadəyə verilib. Hava limanı 2021-ci il oktyabrın 26-da Prezident İlham Əliyevin və Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın iştirakı ilə açılıb.

Aeroport istənilən tip hava gəmisi qəbul etmək imkanına malikdir, müasir infrastrukturla təchiz olunan terminal saatda ən azı 200 sərnəşin buraxılışına imkan verir.

6

Fəal və uğurlu diplomatiya

Dövlətimizin başçısı Tirana və Kopenhagendə Avropa İttifaqı Şurasının Prezidenti Antonio Košta və Avropa Komissiyasının Prezidenti Ursula fon der Lyayen ilə görüşlərini məmnunluqla xatırlayaraq, həmin görüşlər əsnasında əməkdaşlığımızın inkişaf perspektivlərinə dair ətraflı müzakirələrin aparıldığını bildirdi. Prezident İlham Əliyev Azərbaycanla Avropa İttifaqı arasında əlaqələrin son dinamikasını vurğulayaraq, bir il ərzində Avropa İttifaqının 3 komissarının Azərbaycana səfərindən bəhs etdi. Mariyana Kuyundziç Vaşinqtonda ABŞ Prezidenti Donald Trampın şahidliyi ilə Azərbaycanla Ermənistan arasında sülh gündəliyinin irəli aparılması is-

tiqatəmində əldə edilmiş nailiyyətlər münasibətilə təbriklərini çatdırdı. Azərbaycanın fəal regional diplomatiya siyasəti yürütdüyünü deyən Mariyana Kuyundziç Prezident İlham Əliyevin son dövrlərdəki səfərlərinin və iştirak etdiyi beynəlxalq Zirvə toplantılarının bunun bariz nümunəsi olduğunu vurğuladı. O, Azərbaycanla Avropa İttifaqı arasında münasibətlərin daha da inkişafı üçün əlverişli imkanların olduğunu deyərək, enerji, nəqliyyat sahələrində uğurlu əməkdaşlığa toxundu, Avropa İttifaqının regional nəqliyyat bağlantılarının yaradılması layihələrini yaxından dəstəklədiyini qeyd etdi.

8

ABŞ-dən Çinə qədər...

Bütün bu nailiyyətlərimizin müəllifi olan Prezident İlham Əliyev isə dünyanın sayılıb-seçilən liderləri ilə bir sırada dayanır, siyasi platformalarda böyük ehtiram və hörmətlə qarşılanır. Bunu dövlətimizin başçısının son dövrlərdə iştirak etdiyi nüfuzlu tədbirlər də təsdiqləyir. Xüsusilə qeyd edilməlidir ki, Prezident İlham Əliyev bu tədbirlərdə dünyanın aparıcı siyasi qütblərinin liderlərinin dəvəti ilə iştirak edib.

Məsələn, bir müddət əvvəl Prezident İlham Əliyev Çin Xalq Respublikasının Sədri Si Cinpinin dəvəti ilə Şanxay Əməkdaşlıq Təşkilatının Sammitində iştirak etdi.

Azərbaycan Şanxay Əməkdaşlıq Təşkilatının üzvü deyil və bu tədbirə dəvət olunması Prezident İlham Əliyevə olan yüksək qlobal ehtiramın təəcəssümüdür.

Oktyabrın əvvəllərində isə Prezident İlham Əliyev Danimarkanın Baş naziri Mette Frederiksenin və Avropa İttifaqı Şurasının Prezidenti Antonio Koştanın dəvəti ilə siyasi və strateji müzakirələr üçün yaradılmış əlaqələndirmə platforması olan Kopenhagendə "Avropa Siyasi Birliyi"nin 7-ci Zirvə toplantısında iştirak etdi.

7

44 günlük Vətən müharibəsi

Düz 5 il əvvəl həmin gün

9

İşğaldan azad edilmiş ərazilərimizdə müasir şəhərsalma modeli tətbiq olunur

Prezident İlham Əliyev BMT-nin Məskunlaşma Proqramının icraçı direktorunu qəbul edib

Əvvəli 1-ci sah.

AZƏRTAC xəbər verir ki, söhbət zamanı qonağın Xankəndi şəhərində keçirilən III Azərbaycan Milli Şəhərsalma Forumunda iştirakının önəminə toxunuldu.

Anaklaudia Rossbax forumun yüksək səviyyədə təşkil edildiyini deyərək, həmin tədbirdə şəhərsalma məsələləri ilə bağlı çox aktual müzakirələrin aparıldığını vurğuladı.

Azərbaycan-UN-Habitat tərəfdaşlığı çərçivəsində ölkəmizdə indiyədək bir neçə milli şəhərsalma forumunun keçirildiyi məmnunluqla qeyd edildi.

Azərbaycanın Qarabağ və Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonlarında aparılan irimiqyaslı

bərpa-yenidənqurma işlərinə toxunuldu, işğaldan azad edilmiş ərazilərimizdə şəhər və kəndlərimizin inşasında yeni

müasir şəhərsalma modelinin tətbiq olunduğu bildirildi.

Qonaq Azərbaycanın BMT-nin Məskunlaşma Proq-

ramına könüllü maliyyə töhfələrinə və onun fəaliyyətini dəstəklədiyinə görə təşəkkürünü bildirdi. O, COP29-un ö-

kəmizdə uğurla keçirildiyini vurğulayaraq, bu tədbirdə iqlim gündəliyi ilə urbanizasiya fəaliyyətinin bir araya gətirildiyini və bu xüsusda Azərbaycanın təşəbbüslərlə çıxış etdiyini məmnunluqla vurğuladı.

Görüşdə 2026-cı ildə ölkəmizdə keçiriləcək Birləşmiş Millətlər Təşkilatının ən nüfuzlu tədbirlərindən biri - Ümumdünya Şəhərsalma Forumunun 13-cü Sessiyasına hazırlıqla bağlı məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi aparıldı. Digər mötəbər beynəlxalq tədbirlər kimi bunun da yüksək səviyyədə keçiriləcəyinə əminlik ifadə olundu.

Söhbət zamanı Azərbaycanla BMT-nin Məskunlaşma Proqramı arasında əməkdaşlığın perspektivləri müzakirə edildi.

Niderland şirkətləri ölkəmizdə müxtəlif istiqamətlər üzrə fəaliyyət göstərir

Prezident İlham Əliyev Niderlandın Azərbaycanda yeni təyin olunmuş səfirinin etimadnaməsini qəbul edib

Əvvəli 1-ci sah.

AZƏRTAC xəbər verir ki, səfir etimadnaməsini dövlətimizin başçısına təqdim etdi.

Prezident İlham Əliyev ölkələrimiz arasında əməkdaşlıq üçün yaxşı perspektivlərin olduğunu dedi. Kopenhagendə Niderland Krallığının Baş naziri Dik Sxof ilə görüşünü xatırladan Prezident İlham Əliyev həmin görüş əsnasında tərəfdaşlığımızın müxtəlif aspektlərinin müzakirə olunduğunu vurğuladı, bir çox sahədə əməkdaşlığı gücləndirmək bərdə razılığın əldə edildiyini bildirdi. Hazırda Niderland şirkətlərinin ölkəmizdə müxtəlif istiqamətlər üzrə fəaliyyət göstərdiyini deyən dövlətimizin başçısı gələcək-

Azərbaycan ilə Misir arasında etimad və dostluğun nümunəsi mövcuddur

Prezident İlham Əliyev Misirin ölkəmizdə yeni təyin olunmuş səfirinin etimadnaməsini qəbul edib

Əvvəli 1-ci sah.

AZƏRTAC xəbər verir ki, səfir etimadnaməsini dövlətimizin başçısına təqdim etdi.

Prezident İlham Əliyev ilk növbədə Şarm-əl-Şeyxə Yaxın Şərq Sülh Sammitinin yüksək səviyyədə təşkilinə görə Misir Ərəb Respublikasına təbriklərini çatdırdı. ABŞ Prezidenti Donald Tramp və Misir Prezidenti Əbdülfəttah əs-Sisi tərəfindən Azərbaycanın bu tədbirə dəvətini yüksək qiymətləndirən dövlətimizin başçısı bunu ölkələrimiz arasında mövcud olan etimadın və dostluğun nümunəsi kimi dəyərləndirdi.

Əbdülfəttah əs-Sisinin Azərbaycana səfərinə, özünün isə Misirə rəsmi səfərini məmnunluqla xatırlayan

Prezident İlham Əliyev bu səfərlər çərçivəsində müzakirə olunmuş mövzuların həyata keçirilməsi ilə bağlı məsələlərə toxundu.

Səfir Misir Prezidenti Əbdülfəttah əs-Sisinin salamlarını dövlətimizin başçısına çatdırdı. Prezident İlham Əliyev salamlara görə minnətdarlığını bildirdi, onun da salamlarını Əbdülfəttah əs-Sisiyə çatdırmağı xahiş etdi.

Görüşdə Hökumətlərarası Komissiyaın əhəmiyyətinə toxunuldu, yaxın vaxtlarda onun növbəti iclasının keçiriləcəyi qeyd olundu. Bakı ilə Şarm-əl-Şeyx və Qahirə şəhərləri arasında birbaşa uçuşların olduğu və bunun turizm sahəsində əməkdaşlığa ciddi tökan verdiyi vurğulandı.

Söhbət zamanı mədəni və humanitar sahələrdə əməkdaşlığımızın perspektivləri müzakirə olundu.

də onların sayının çoxalacağına ümidvar olduğunu ifadə etdi. Qəbula görə minnətdarlığını bildiren səfir Niderlandın Kralı Villem-Aleksandrın salamlarını döv-

lətimizin başçısına çatdırdı. Prezident İlham Əliyev salamlara görə minnətdarlığını bildirdi, onun da salamlarını Niderlandın Kralı Villem-Aleksandrın salamlarını döv-

Marian de Yonq ölkəsinin Azərbaycanla siyasi və iqtisadi sahədə güclü əməkdaşlıq etmək niyyətində olduğunu dedi, bunun qarşılıqlı fayda verəcəyinə əminliyini vurğuladı.

Azərbaycanla Fransa enerji sahəsində uğurlu tərəfdaşdılar

Azərbaycan Prezidenti Fransanın ölkəmizdə yeni təyin olunmuş səfirinin etimadnaməsini qəbul edib

Əvvəli 1-ci sah.

AZƏRTAC xəbər verir ki, səfir etimadnaməsini dövlətimizin başçısına təqdim etdi.

Prezident İlham Əliyev Kopenhagendə Fransa Prezidenti Emmanuel Makronla görüşünü xatırladaraq, həmin görüşün nəticəsində ölkələrimiz arasında anlaşılmalığa səbəb olan məsələlərin keçmişdə qaldığını dedi. İkitərəfli gündəlikdə yeni dövrün başladığını vurğulayan dövlətimizin başçısı ilk növbədə insanlararası və biznes nümayəndələrinin təmaslarının, mədəni, humanitar sahələrdə əməkdaşlığın bərpasının və inkişaf etdirilməsinin önəminə toxundu.

Səfir də öz növbəsində Azərbaycanla Fransa arasında münasibətlərdə yeni səhifənin açıldığını deyərək, əlaqələrimizin inkişafı üçün səylərini əsirgəməyəcəyini bildirdi.

Görüşdə Azərbaycanla Fransa arasında əlaqələrin müxtəlif istiqamətlərdə, o cümlədən yüksək texnologiyalar və aerokosmik sahələrdə uğurlu inkişafına toxunuldu. Hökumətlərarası Komissiyaın fəaliyyətinin bərpasının əhəmiyyəti vurğulandı, qarşılaşmış şəhərlər arasında əlaqələr qeyd edildi, biznes nümayəndə heyətlərinin qarşılıqlı səfərlərinin təşkili və müxtəlif layihələrdə Fransa şirkət-

lərinin iştirakı məsələləri müzakirə olundu. Azərbaycanla Fransanın enerji sahəsində uğurlu tərəfdaşlığı və bu xüsusda ölkəmizlə "Total" şirkəti arasında əməkdaşlığın önəmi qeyd edildi.

Söhbət zamanı bir çox sahədə münasibətlərimizin perspektivlərinə dair fikir mübadiləsi aparıldı, əməkdaşlığın davam etdirilməsinin vacibliyi vurğulandı.

Mariyana KUYUNDZİÇ: "Azərbaycan fəal regional diplomatiya siyasəti yürüdür"

Prezident İlham Əliyev Avropa İttifaqının ölkəmizdəki nümayəndəliyinin yeni təyin olunmuş rəhbərinin etimadnaməsini qəbul edib

Əvvəli 1-ci sah.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Mariyana Kuyundziç etimadnaməsini Prezident İlham Əliyevə təqdim etdi.

Dövlətimizin başçısı Tirana və Kopenhagendə Avropa İttifaqı Şurasının Prezidenti Antonio Košta və Avropa Komissiyasının Prezidenti Ursula fon der Lyayen ilə görüşlərini məmnunluqla xatırlayaraq, həmin görüşlər əsnasında əməkdaşlığımızın inkişaf perspek-

tivlərinə dair ətraflı müzakirələrin aparıldığını bildirdi. Prezident İlham Əliyev Azərbaycanla Avropa İttifaqı arasında əlaqələrin son dinamikasını vurğulayaraq, bir il ərzində Avropa İttifaqının 3 komissarının Azərbaycana səfərinə toxundu.

Mariyana Kuyundziç Vaşinqtonda ABŞ Prezidenti Donald Trampın şahidliyi ilə Azərbaycanla Ermənistan arasında sülh gündəliyinin irəli aparılması istiqamətində əldə edilmiş nailiyyətlər

münasibətilə təbriklərini çatdırdı. Azərbaycanın fəal regional diplomatiya siyasəti yürütdüyünü deyən Avropa İttifaqının ölkəmizdəki nümayəndəliyinin yeni rəhbəri Mariyana Kuyundziç Prezident İlham Əliyevin son dövrlərdə davam etdirəcəyini bildirdi.

O, Azərbaycanla Avropa İttifaqı arasında münasibətlərin daha da inkişafı üçün əlverişli imkanların olduğunu

deyərək, enerji, nəqliyyat sahələrində uğurlu əməkdaşlığa toxundu, Avropa İttifaqının regional nəqliyyat bağlantılarının yaradılması layihələrini yaxından dəstəklədiyini qeyd etdi.

Mariyana Kuyundziç Avropa İttifaqının örazilərin minalardan təmizlənməsi sahəsində Azərbaycana dəstəyini davam etdirəcəyini bildirdi.

Görüşdə Azərbaycan-Avropa İttifaqı əlaqələrinin perspektivlərinə dair fikir mübadiləsi aparıldı.

◆ Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidentinin
Müqəddəs Taxt-Taca rəsmi səfəri

Vatikanda Müqəddəs Kommodilla katakombalarının bərpası layihəsinin açılışı olub

Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyeva açılış mərasimində iştirak edib

Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti Mehriban Əliyeva Müqəddəs Taxt-Taca - Vatikana rəsmi səfərə gəlir.

AZƏRTAC xəbər verir ki, oktyabrın 16-da səfər çərçivəsində Birinci vitse-prezident və ailə üzvləri Heydər Əliyev Fondunun dostları ilə Müqəddəs Kommodilla katakombalarının bərpası layihəsinin açılış mərasimində iştirak edib və həyata keçirilmiş bərpası işləri ilə tanış olublar.

Vatikanın Müqəddəs Arxeologiya üzrə Pontifik Komissiyasının prezidenti Monsenyor Paskuale Yakobone, Mədəniyyət və Müqəddəs Arxeologiya üzrə Pontifik Komissiyasının sabiq prezidenti kardinal Canfranko Ravazi və Roma şəhərinin VIII bələdiyyəsinin prezidenti Amedeo Çakkeri Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyevanı qarşıladılar.

Vatikanın Müqəddəs Arxeologiya üzrə Pontifik Komissiyasının prezidenti Monsenyor Paskuale Yakobone Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyevanın uzun illərdir başlıq etdiyi komissiya ilə çox yaxından və səmərəli əməkdaşlıq etdiyini bildirdi. Paskuale Yakobone Kommodilla katakombalarının açılışında iştirakına görə Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyevaya dərin təşəkkürünü ifadə edib.

Bu layihə həyata keçirilməzdən əvvəl Azərbaycan tərəfi ilə iki digər mühüm layihənin icra olunduğunu vurğulayan komissiyanın prezidenti Müqəddəs Marçelino və Pietro, həmçinin Müqəddəs Sebastian katakombalarının bərpasına Heydər Əliyev Fondunun sayları nəticəsində nail olduqlarını vurğulayıb.

"Heydər Əliyev Fondunun dəstəyi ilə bir tərəfdən müəkkəb, lakin digər tərəfdən bizi çox ilhamlandıran, böyük enerji verən bərpası işlərini birgə həyata keçirdik", - deyərək əlavə edib.

Paskuale Yakobone layihə çərçivəsində Müqəddəs Arxeologiya üzrə Pontifik Komissiyasının üzvlərinin 2024-cü ilin iyulunda Azərbaycana yadda qalan səfərini xatırladı. O, bu işin yüksək səviyyədə başa çatdırılmasına görə Heydər Əliyev Fonduna dərin təşəkkürünü bildirdi.

Müqəddəs Arxeologiya üzrə Pontifik Komissiyasının sabiq prezidenti kardinal Canfranko Ravazi ölkəmizə səmimi və dərin dostluq telləri ilə bağlı olduğunu vurğulayaraq, Azərbaycana üç dəfə səfər etdiyini diqqətə çatdırıb, səfərlər çərçivəsində Prezident İlham Əliyev tərəfindən qəbul olunduğunu və məhz onun qərarı ilə Azərbaycan dövlətinin ən yüksək mükafatlarından birinə - "Dostluq" ordeninə layiq görüldüyünü qeyd edib. Canfranko Ravazi Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyevaya ilə səmimi dostluq və qarşılıqlı hörmət münasibətlərindən söz açaraq deyib: "Bu münasibətlər uzun illər ərzində formalaşıb, şəxsən mənə böyük və dərin təəssürat bağışlayıb. Təşkil etdiyimiz səfərlərdə Birinci vitse-prezidentin arxeologiya

sahəsinə xüsusi bağlılığının şahidi olduq. Çünki səfərlər çərçivəsində bərpası olunan yerləri şəxsən özü ziyarət edirdi. Əlbəttə ki, onun dəstəyi sayəsində, Heydər Əliyev Fondunun göstərdiyi yardım nəticəsində bu gün katakombaların açılışında əməkdaşlığımızın yeni bir səhifəsini yazırıq. Görülmüş işlərə görə Birinci vitse-prezidentə dərin təşəkkürümü bildirirəm".

O, hər iki tərəfin bu sahədə ahəngdarlıq nümayiş etdirdiyini qeyd edib.

Azərbaycanın Birinci vitse-prezidenti Mehriban Əliyeva Müqəddəs Taxt-Taca növbəti səfərindən böyük şərəf hissi duyduğunu bildirib. Heydər Əliyev Fondunun prezidenti bunun son 14 ildə Vatikana altıncı səfəri olduğunu diqqətə çatdırıb.

"Mən çox şadam ki, biz bu illər ərzində çox gözəl əməkdaşlıq yaratmışıq. Burada hər gələcəkdə bizim dostlarımızın sayı artır", - deyərək Birinci vitse-prezident qeyd edib.

Azərbaycanın əsrlər boyu müxtəlif dinlərin və mədəniyyətlərin nümayəndələrinin birgə sülh, qarşılıqlı hörmət, tole-

rantlıq və harmoniya şəraitində yaşayan bir məkana olduğunu vurğulayan Mehriban Əliyeva deyib: "Bu gün bu prinsiplər həm bizim dövlət siyasətimizin əsasıdır, həm də həyat tərzimizdir. Əminəm ki, bugünkü müəkkəb dünyada dövlətlərimiz arasında genişlənən əməkdaşlıq, dostluq əlaqələri bir nümunədir".

Birinci vitse-prezident həm Vatikanda, həm də Azərbaycanda bu layihələrdə əməyi olan şəxslərə dərin minnətdarlığını ifadə edərək bildirib: "Heydər Əliyev Fondu olaraq gələcəkdə əməkdaşlığımızı davam etdirməyə maraqlılıq və hazırıq. İnanıram ki, bu fəaliyyət davamlı olacaq. Sonda katolik dünyası üçün böyük mədəni dəyərlər daşıyan "Yubiley III" münasibətlə hər birinizi təbrik edirəm. Firsətdən istifadə edərək, sizi Azərbaycana səfərə dəvət edirəm".

Roma şəhərinin VIII bələdiyyəsinin prezidenti Amedeo Çakkeri Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyevanın rəhbərliyi altında çalışan insanlara burada görülmüş işlərə görə təşəkkürünü bildirib. Bu layihə

üzərində bir neçə il çalışdığı deyən bələdiyyə prezidenti Azərbaycan səfirliyi ilə sıx əməkdaşlıq etdiklərini diqqətə çatdırıb. Sonra Heydər Əliyev Fondu tərəfindən bərpası edilən Müqəddəs Kommodilla katakombalarının açılışı olub.

Qeyd edilib ki, Heydər Əliyev Fondunun və Azərbaycanın dini icmalarının təmsilçilərinin Vatikana səfəri zamanı 2021-ci il martın 4-də Fond və Müqəddəs Arxeologiya üzrə Pontifik Komissiyası arasında Kommodilla katakombalarının bərpası ilə bağlı müqavilə imzalanıb. Bildirilib ki, katakombaların yerləşdiyi məkan XVIII əsrdə aşkar olunub, ilkin tədqiqatlar 1900-cü ildən başlayıb. Erken xristianlıq dövrünə aid ilk artefaktların mövcud olduğu katakomba Felisio və Adakut adlı xristian əzabkeşlərinin dəfn olduğu məkan kimi də tanınır və Orta əsrlərdə möminlərin ziyarətگاهی olub. Katakombada ilk xristian əzabkeşi San Stefano, İsa Peyğəmbərin həvari Pietroya cənətin açarlarını təqdim etməsi və digər mövzularda freskalar müstəsna dini və ta-

rixi əhəmiyyət daşıyır. Ötən əsrin 50-ci illərində bu ərazidə yaşayış binalarının tikintisi katakombanın statikasına mənfi təsir göstərmişdir. Heydər Əliyev Fondunun göstərdiyi dəstək katakombanın böyük arxeoloji dəyərə malik olan bu hissəsini uçmaq təhlükəsindən qoruyub.

Bərpası prosesi zamanı işçilərin sağlamlığı üçün təhlükəsiz, ekoloji cəhətdən təmiz materialların istifadəsi də daxil olmaqla müasir metod və texnologiyalar tətbiq edilib. Məhsulların möhkəmləndirilməsi prosesində nanotexnologiyadan və boyalı səthlərin emalı üçün lazer texnologiyasından istifadə olunub. Bütün materiallar yeraltı mühitə yüksək uyğunluq nəzərə alınmaqla seçilib.

Qeyd edək ki, Heydər Əliyev Fondu Vatikanda genişmiqyaslı bərpası işlərini fəal şəkildə maliyyələşdirməklə dünya mədəni irsinin qorunmasına mühüm töhfə verir. Bu təşəbbüslər Müqəddəs Taxt-Tac tərəfindən səmərəli əməkdaşlıq və mədəniyyət-lərərası əlaqələrin möhkəmləndirilməsi nümunəsi kimi yüksək qiymətləndirilir.

Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidentinin Müqəddəs Taxt-Taca rəsmi səfəri

Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyeva Vatikanda Müqəddəs Pavel Bazilikasının baş keşişi ilə görüşüb

Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti Mehriban Əliyeva Müqəddəs Taxt-Taca - Vatikana rəsmi səfəri çərçivəsində oktyabrın 16-da Müqəddəs Pavel Bazilikasının baş keşişi kardinal Ceyms Harvi ilə görüşüb.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Müqəddəs Taxt-Taca son 14 il ərzində altıncı dəfə səfər etdiyini xatırladan Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyeva bu illər ərzində dövlətlərarası əlaqələrin çox möhkəm təməl, qarşılıqlı hörmət və dostluq əsasında inkişaf etdiyini bildirib. Birinci vitse-prezident bu illər ərzində bir sıra mühüm layihələrin bərpasında Heydər Əliyev Fondunun dəstəyini diqqətə çatdıraraq, gələcəkdə də bu fəaliyyəti davam etdirəcəklərini vurğulayıb.

Bu gün Müqəddəs Kommodilla katekumbarının açılışında birgə iştirak etdiklərini deyən Mehriban Əliyeva bunun Heydər Əliyev Fondunun böyük layihələrindən biri olduğunu diqqətə çatdıraraq deyib: "Roma elə şəhərdir ki, həm yerin altı, həm də üstü demək olar səma altında açıq muzeydir. Bizim fəaliyyətimiz elə qurulub ki, bəzi layihələr sona çatdıqdan sonra yeni layihələrə start veririk. Bu, çox davamlı əməkdaşlıqdır və mən onu yüksək dəyərləndirirəm".

Baş keşiş kardinal Ceyms Harvi bu cür mühüm layihələri həyata keçirdiklərinə və görülmüş işlərə görə Müqəddəs Taxt-Tac adından Azərbaycan dövlətinə və Heydər Əliyev Fonduna təşəkkürünü bildirib.

Kardinal qeyd edib ki, bütün katolik və xristian icmalarının əsaslarının qoyulmasında Müqəddəs Pavel çox böyük rol oynayıb. O, Müqəddəs Pavel Bazilikasında indi və gələcəkdə silsilə tədbirlərin keçiriləcəyini vurğulayaraq deyib: "Gördüyünüz bu nəcib işlər Sizin ölkənizi daha yaxından tanımaq üçün yaxşı fürsətdir".

Heydər Əliyev Fondunun Müqəddəs Pavel Bazilikasının örtüklərinin bərpasında iştirak etdiyini vurğulayan baş keşiş bu işin başa çatdırılmasında xeyli zəhmət çəkildiyini söyləyib. O, Romaya gələn zəvvarların sayını nəzərə alaraq, həmin bazilikada təhlükəsizliyin təmin edilməsi üçün Azərbaycanın dəstəyi ilə görülmüş işlərin müstəsna əhəmiyyətə malik olduğunu bildirib.

Sonra Müqəddəs Pavel Bazilikasının baş keşişi kardinal Ceyms Harviyə xatirə hədiyyəsi təqdim olunub.

Azərbaycanın Birinci vitse-prezidenti Vatikanda Müqəddəs Pavel Bazilikasında həyata keçirilən bərpa işləri ilə tanış olub

Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti Mehriban Əliyeva oktyabrın 16-da Vatikanda Müqəddəs Pavel Bazilikasının baş keşişi kardinal Ceyms Harvinin müşayiəti ilə bazilikada Heydər Əliyev Fondunun dəstəyi ilə həyata keçirilən bərpa və tikinti işləri ilə tanış olub.

AZƏRTAC xəbər verir ki, keşiş Don Lodoviko Turrisi və arxitektor Marko Çiraki Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyevaya kilsə və burada görülmüş işlər barədə məlumat veriblər.

Diqqətə çatdırılıb ki, Müqəddəs Pavel Bazilikası Müqəddəs Pyotr Bazilikasından sonra Vatikanın ikinci ən böyük kilsəsidir və 1980-ci ildə UNESCO-nun Ümumdünya İrs Siyahısına daxil edilib. Bildirilib ki, Müqəddəs Həvari Pavelin dəfn olduğu yer üzərində inşa edilən bu kilsə Romada yerləşən dörd əsas papal bazilikadan biridir, Roma Katolik Kilsəsinin ən müqəddəs və tarixi məkanlarından sayılır. Bazilikanın daxili hissəsində I Pyotrdan başlayaraq indiyədək bütün papaların mozaika portretləri yerləşdirilib. Vatikanın gur səs-küylü mühitindən uzaqda yerləşdiyi üçün bazilika sakit və ruhani atmosferi ilə seçilir.

Xatırladaq ki, 2024-cü il sentyabrın 11-dən 25-ə qədər təşkil olunan və Müqəddəs Taxt-Tac tərəfindən qeyd edilən "Yubiley İli" çərçivəsində Vatikanda Şəhər Dövlətinin Qubernatorluğu ilə Heydər Əliyev Fondu arasında Müqəddəs Pavel Bazilikasının mərmər örtüklərinin və dekorativ elementlərinin təhlükəsizliyinin təmin olunmasını və təmirini nəzərdə tutan sənəd imzalanıb. Sənədi Qubernatorluğun sabiq prezidenti kardinal Fernando Vergez Alzaqa və Azərbaycan Prezidentinin köməkçisi, Heydər Əliyev Fondunun icraçı direktoru Anar Ələkbərov imzalayıblar.

Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyeva Avropanın ən böyük pediatrik "Bambino Gesu" xəstəxanasında olub

Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti Mehriban Əliyeva oktyabrın 16-da Avropanın ən böyük pediatrik "Bambino Gesu" xəstəxanasında olub.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Birinci vitse-prezident burada molekulyar-genetika və klinik diaqnostika laboratoriyaları ilə tanış olub.

"Bambino Gesu" pediatrik xəstəxanasının prezidenti Titsiano Onesti Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyevaya laboratoriyalar haqqında məlumat verib.

Bildirilib ki, 1869-cu ildə Salvati ailəsi tərəfindən əsası qoyulmuş, Roma şəhərində yerləşən, Müqəddəs Taxt-Tacın ekstraterritorial ərazisi hesab olunan "Bambino Gesu" pediatrik xəstəxanası ilkin olaraq özəl xəstəxana kimi yaradılıb. Bu tibb müəssisəsi uşaq müalicəsi üçün nəzərdə tutulmuş ilk strukturlar arasındadır.

Diqqətə çatdırılıb ki, "Bambino Gesu" pediatrik xəstəxanası İtaliya dövləti tərəfindən maliyyələşdirilən

lən və dövlət xəstəxanası kimi fəaliyyət göstərən qurum olmasına baxmayaraq, Müqəddəs Taxt-Tacın bir müəssisəsidir və birbaşa ona hesabat verir, onun rəhbərliyinə tabedir. 2006-cı ildə xəstəxana "Joint Commission International" tərəfindən akademik xəstəxana kimi akkreditə olunub və hazırda Avropa

nın ən böyük uşaq xəstəxanası və tədqiqat mərkəzidir.

Qeyd olunub ki, San Paolo filialı xəstəxananın genetik və hüceyrə tədqiqatları üçün ən müasir texnologiyalarla təchiz edilmiş böyük tədqiqat laboratoriyalarının, o cümlədən qabaqcıl müalicə üsullarının tətbiq olunduğu əlverişli

emalatxanasının mərkəzidir. Burada klinik diaqnozların nəticələri bir daha təsdiqlənmək üçün genetik analizlərlə qarşılaşdırılır, habelə metabolik analizlər sayəsində pasiyentlərə fərdi tibbi yanaşma tətbiq olunur.

Bu il sentyabrın 10-da Heydər Əliyev Fondu, Azərbaycan Respubli-

likasının Səhiyyə Nazirliyi və Müqəddəs Taxt-Tacın "Bambino Gesu" pediatrik xəstəxanası arasında əməkdaşlığa dair Anlaşma Memorandumu imzalanıb.

"Bambino Gesu" xəstəxanası ilə qurulan əməkdaşlıq nadir xəstəliklər, molekulyar genetik, klinik diaqnostika və digər müvafiq

sahələrin Azərbaycanda inkişafına mühüm töhfə verəcək. Bu tərəfdaşlıq azərbaycanlı alim və tədqiqatçılara qabaqcıl elmi yanaşmalara yiyələnmək və müasir texnologiyalarla təchiz olunmuş laboratoriyalarda araşdırmalar aparmaq imkanını yaradacaq. Nəticədə ölkəmizdə bu sahələrdə müstəqil elmi

tədqiqatlar aparmağa qadیر kadr potensialı formalaşacaq, beynəlxalq standartlara cavab verən yeni laboratoriyaların təsis olunması üçün şərait yaranacaq. Həmçinin əməkdaşlıq çərçivəsində səhiyyə mütəxəssislərimizin təlim və mübadilə proqramlarında iştirakı nəzərdə tutulub.

Spiker Sahibə Qafarova ICAPP-ın nümayəndə heyəti ilə görüşüb

Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarova oktyabrın 16-da Asiya Siyasi Partiyalarının Beynəlxalq Konfransının (ICAPP) Daimi Komitəsinin sədri Çunq Eu Yonqun başçılıq etdiyi nümayəndə heyəti ilə görüşüb.

Milli Məclisin Mətbuat və İctimaiyyətlə əlaqələr şöbəindən aldığımız məlumata görə, Azərbaycanın Asiya ölkələri ilə siyasi əlaqələrin inkişafına xüsusi önəm verdiyini deyən spiker Sahibə Qafarova, ICAPP-ın regionda çoxtərəfliliyin, həmrəyliyin mühüm mexanizmi kimi çıxış etdiyini, Asiyada sülhü, təhlükəsizliyi və əməkdaşlığı təşviq edən mühüm platforma olduğunu bildirib.

Söhbət zamanı Ulu Öndər Heydər Əliyevin qurucusu, Prezident İlham Əliyevin Sədri olduğu Yeni Azərbaycan Partiyasının ölkəmizin hakim partiyası kimi rolu, fəal beynəlxalq əlaqələri haqqında məlumat verilib. YAP-ın Asiya Siyasi Partiyalarının Beynəlxalq Konfransında fəal və uğurla təmsil olunmasından məmnunluq ifadə olunaraq, tərəflər arasında əməkdaşlıq çərçivəsində həyata keçirilən tədbirlərin əhəmiyyəti qeyd edilib. O cümlədən YAP-ın təşki-

latçılığı ilə Bakıda keçirilən Asiya Siyasi Partiyalarının Beynəlxalq Konfransı (ICAPP) Asiya Mədəniyyət Şurasının (ACC) "Milli müxtəliflikdən global həmrəyliyə: yeni dünya nizamında mədəniyyətin rolu" mövzusunda 4-cü iclası kimi beynəlxalq tədbirlər müxtəlif ölkələrin siyasi partiyaları və mədəni qurumları arasında dialoqun gücləndirilməsinə, qarşılıqlı anlaşmanın dərinləşdirilməsinə və ortaq dəyərlər əsasında əməkdaşlığın inkişafına mühüm töhfə verir.

ICAPP Daimi Komitəsinin sədri Çunq Euyonq təmsil etdiyi təşkilatın Azərbaycanla münasibətlərə xüsusi önəm verdiyini deyib və ölkəmizin hakim partiyası ilə mövcud əlaqələrin inkişafını qeyd edib.

Söhbətdə Prezident İlham Əliyevin təşəbbüsü ilə yaradılan və hazırda Azərbaycan Milli Məclisinin sədrlik etdiyi Qoşulmama Hərəkatının Parlament Şöbəsi ilə ICAPP arasında əməkdaşlığın gələcək inkişaf perspektivləri, Asiya regionunda parlamentlərarası əlaqələrin genişləndirilməsi və qarşılıqlı anlayışın dərinləşdirilməsi və tərəfləri maraqlandıran digər məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb.

"Azərbaycan"

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin "Orqanizmin funksiyalarının 81-100 faiz pozulmasına görə və ya 18 yaşınadək əlilliyi müəyyən edilmiş şəxslərə qulluq edən şəxslərə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin təqaüdü"nün ödənilməsi Qaydası"nın təsdiq edilməsi haqqında" 2019-cu il 9 iyul tarixli 294 nömrəli, "Dövlət və bələdiyyə tərəfindən yaradılan ailə tipli kiçik qrup evinin Nümunəvi Nizamnaməsi"nin təsdiq edilməsi və "Ailə tipli kiçik qrup evinin Nümunəvi Nizamnaməsi"nin təsdiq edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2013-cü il 13 avqust tarixli 207 nömrəli Qərarının ləğv edilməsi barədə" 2020-ci il 30 iyul tarixli 274 nömrəli və "Əmək pensiyalarının təyin edilməsi, hesablanması, yenidən hesablanması, bir növdən başqa növə keçirilməsi və ödənilməsi Qaydası"nın təsdiq edilməsi barədə" 2022-ci il 28 aprel tarixli 175 nömrəli qərarlarında dəyişiklik edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin qərarı

№ 298

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 119-cu maddəsinin səkkizinci abzasını rəhbər tutaraq, "Azərbaycan Respublikasının Əmək Məcəlləsində, Azərbaycan Respublikasının Mülki Prosessual Məcəlləsində, Azərbaycan Respublikasının Ailə Məcəlləsində, Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsində, Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsində, Azərbaycan Respublikasının Cəzaların İcrası Məcəlləsində, "Sosial sığorta haqqında", "Əhəlinin sağlamlığının qorunması haqqında", "Uşaq hüquqları haqqında", "Validəynlərinin itirimi və valideyn himayəsindən məhrum olmuş uşaqların sosial müdafiəsi haqqında", "Dövlət qulluqçularının ayrı-ayrı kateqoriyaları üçün qısaltılmış iş vaxtı haqqında", "Dövlət rüsumu haqqında", "İcra haqqında", "Ünvanlı dövlət sosial yardımına haqqında", "Sosial müavinətlər haqqında", "Əmək pensiyaları haqqında", "Əlilliyi olan şəxslərin hüquqları haqqında" Konvensiyaya qoşulmaq barədə" Azərbaycan Respublikasının qanunlarında dəyişiklik edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikasının 2025-ci il 11 aprel tarixli 172-VIIQD nömrəli Qanununun icrasını təmin etmək məqsədilə Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti qərarla alır:

1. "Orqanizmin funksiyalarının 81-100 faiz pozulmasına görə və ya 18 yaşınadək əlilliyi müəyyən edilmiş şəxslərə qulluq edən şəxslərə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin təqaüdü"nün ödənilməsi Qaydası"nın təsdiq edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının 2019-cu il 9 iyul tarixli 294 nömrəli Qərarında (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2019, № 7, maddə 1317 (Cild I) aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

1.1. adında, preambulada və 1-ci hissədə "və ya 18 yaşınadək əlilliyi müəyyən edilmiş şəxslərə" sözləri "əlilliyi müəyyən edilmiş şəxslərə və ya əlilliyi olan uşaqlara" sözləri ilə əvəz edilsin;

1.2. 2-ci hissə aşağıdakı redaksiyada verilsin:

"2. Bu Qərarla dəyişiklik Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2023-cü il 6 oktyabr tarixli 2328 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş "İcra hakimiyyəti orqanlarının normativ hüquqi aktlarının layihələrinin hazırlanması, razılaşdırılması, qəbul edilməsi və dərc edilməsi qaydası haqqında Əsasnamə"nin 3.5-ci bəndinə uyğun edilməlidir";

1.3. həmin Qərarla təsdiq edilmiş "Orqanizmin funksiyalarının 81-100 faiz pozulmasına görə və ya 18 yaşınadək əlilliyi müəyyən edilmiş şəxslərə qulluq edən şəxslərə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin təqaüdü"nün ödənilməsi Qaydası" üzrə:

1.3.1. adında "və ya 18 yaşınadək əlilliyi müəyyən edilmiş şəxslərə" sözləri "əlilliyi müəyyən edilmiş şəxslərə və ya əlilliyi olan uşaqlara" sözləri ilə əvəz edilsin;

1.3.2. 1-ci hissə üzrə:

1.3.2.1. 1.1-ci (hər iki halda) və 1.2-ci bəndlərdə "və ya 18 yaşınadək əlilliyi müəyyən edilmiş şəxslərə" sözləri "əlilliyi müəyyən edilmiş şəxslərə və ya əlilliyi olan uşaqlara" sözləri ilə əvəz edilsin;

1.3.2.2. 1.6-cı bənddə "18 yaşınadək əlilliyi müəyyən edilmiş şəxslərin" sözləri "əlilliyi olan uşaqların" sözləri ilə əvəz edilsin;

1.3.3. 2-ci hissə üzrə:

1.3.3.1. 2.1-ci bəndin birinci cümləsində "və ya 18 yaşınadək əlilliyi müəyyən edilmiş şəxslərə" sözləri "əlilliyi müəyyən edilmiş şəxslərə və ya əlilliyi olan uşaqlara" sözləri ilə əvəz edilsin;

1.3.3.2. 2.2.4-cü yarımbənd üzrə:

1.3.3.2.1. birinci cümlədə "18 yaşınadək əlilliyi müəyyən edilmiş şəxslərə" sözləri "əlilliyi olan uşaqlara" sözləri ilə əvəz edilsin;

1.3.3.2.2. ikinci cümlədə "18 yaşınadək əlilliyi müəyyən edilmiş şəxslərə" sözləri "əlilliyi olan uşaqlara" sözləri ilə əvəz edilsin;

1.3.3.3. 2.4-cü bənddə "və ya 18 yaşınadək əlilliyi müəyyən edilmiş şəxslərin" sözləri "əlilliyi müəyyən edilmiş şəxslərin və ya əlilliyi olan uşaqların" sözləri ilə əvəz edilsin;

1.3.4. 3-cü hissə üzrə:

1.3.4.1. 3.1-ci bənddə "və ya 18 yaşınadək əlilliyi müəyyən edilmiş şəxs" sözləri "əlilliyi müəyyən edilmiş şəxs və ya əlilliyi olan uşaq" sözləri ilə, "və ya 18 yaşınadək əlilliyi müəyyən edilmiş şəxslərin" sözləri "əlilliyi müəyyən edilmiş şəxslərin və ya əlilliyi olan uşaqların" sözləri ilə əvəz edilsin;

1.3.4.2. 3.2-ci bənddə "və ya 18 yaşınadək əlilliyi müəyyən edilmiş şəxsə" sözləri "əlilliyi müəyyən edilmiş şəxsə və ya əlilliyi olan uşağa" sözləri ilə əvəz edilsin;

1.3.4.3. 3.3-cü bəndin ikinci cümləsində "və ya 18 yaşınadək əlilliyi müəyyən edilmiş şəxslərə" sözləri "əlilliyi müəyyən edilmiş şəxslərə və ya əlilliyi olan uşaqlara" sözləri ilə əvəz edilsin;

1.3.4.4. 3.5.1-ci yarımbənddə "və ya 18 yaşınadək əlilliyi müəyyən edilmiş şəxs" sözləri "əlilliyi müəyyən edilmiş şəxs və ya əlilliyi olan uşaq" sözləri ilə əvəz edilsin;

1.3.4.5. 3.5.3-cü yarımbənddə "18 yaşınadək əlilliyi müəyyən edilmiş şəxs" sözləri "əlilliyi olan uşağın" sözləri ilə əvəz edilsin.

2. Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2020-ci il 30 iyul tarixli 274 nömrəli Qərarı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplu-

Bakı şəhəri, 13 oktyabr 2025-ci il

su, 2020, № 7, maddə 1004 (Cild I); 2024, № 2, maddə 230, № 10, maddə 1161; 2025, № 7, maddə 730) ilə təsdiq edilmiş "Dövlət və bələdiyyə tərəfindən yaradılan ailə tipli kiçik qrup evinin Nümunəvi Nizamnaməsi"nin 1.3-cü bəndində "18 yaşınadək əlilliyi müəyyən edilmiş şəxslər də" sözləri "əlilliyi olan uşaqlar da" sözləri ilə əvəz edilsin.

3. Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2022-ci il 28 aprel tarixli 175 nömrəli Qərar (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2022, № 4, maddə 421 (Cild I); 2024, № 1, maddə 98, № 3, maddə 301, № 7, maddə 892, № 10, maddə 1160, № 11, maddə 1247; 2025, № 2, maddə 200, № 6, maddə 605) ilə təsdiq edilmiş "Əmək pensiyalarının təyin edilməsi, hesablanması, yenidən hesablanması, bir növdən başqa növə keçirilməsi və ödənilməsi Qaydası"nın 4.1-ci bəndində aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

3.1. 4.1.6-cı yarımbəndin 2-ci abzasında "və ya 18 yaşınadək əlilliyi müəyyən edilmiş şəxslərə" sözləri "əlilliyi müəyyən edilmiş şəxslərə və ya əlilliyi olan uşaqlara" sözləri ilə əvəz edilsin;

3.2. 4.1.7-ci yarımbənd üzrə:

3.2.1. "18 yaşınadək əlilliyi müəyyən edilmiş şəxsə" sözləri "əlilliyi olan uşağa" sözləri ilə əvəz edilsin;

3.2.2. 1-ci abzasda "18 yaşınadək əlilliyi müəyyən edilmiş şəxsin" sözləri "əlilliyi olan uşağın" sözləri ilə əvəz edilsin;

3.2.3. 2-ci abzasda "və ya 18 yaşınadək əlilliyi müəyyən edilmiş şəxslərə" sözləri "əlilliyi müəyyən edilmiş şəxslərə və ya əlilliyi olan uşaqlara" sözləri ilə əvəz edilsin.

Əli ƏSƏDOV,
Azərbaycan Respublikasının
Baş naziri

Baş nazirin müavini Samir Şərifov ICAPP-ın nümayəndə heyəti ilə görüşüb

Azərbaycan Respublikası Baş nazirinin müavini Samir Şərifov oktyabrın 16-da Asiya Siyasi Partiyalarının Beynəlxalq Konfransının (ICAPP) Daimi Komitəsinin sədri Çunq Eu Yonqun rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti ilə görüşüb.

Nazirlər Kabinetindən AZƏRTAC-a bildiriblər ki, görüşdə S.Şərifov Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Asiya ölkələri ilə əlaqələrin inkişafını xarici siyasətin əsas prioritetlərindən biri kimi müəyyənləşdirdiyini bildirib. Bu kontekstdə ölkəmizin Asiya və Okeaniya regionunda yerləşən inkişafda olan ölkələri, ələlxüsus kiçik adlı ölkələri üçün yardım proqramlarını həyata keçirdiyini bildirib.

2009-cu ildən ICAPP-ın Daimi Komitəsinin üzvü olan Yeni Azərbaycan Partiyasının təşkilatın fəaliyyətinə verdiyi töhfələrdən söz açan Baş nazirin müavini ötən müddət ərzində YAP-ın ICAPP-ın bir sıra yüksək səviyyəli tədbiri-

no, o cümlədən 7-ci Baş Assambleyasına uğurla evsahibliyi etdiyini deyib.

Bu baxımdan sabah Bakıda keçiriləcək "Milli müxtəliflikdən global həmrəyliyə: yeni dünya nizamında mədəniyyətin rolu" mövzusunda ICAPP Asiya Mədəniyyət Şurasının 4-cü iclasının əhəmiyyətinə toxunulub.

Azərbaycanın ICAPP təşəbbüsələrində fəal iştirak vasitəsilə Asiyada siyasi dialoqun gücləndirilməsinə, sülhün, sabitliyin və dayanıqlı

inkişafın təşviqinə töhfə verdiyi vurğulanıb.

S.Şərifov həmçinin ölkəmizin Ermənistan tərəfindən 30 ilə yaxın işğal altında saxlanılan ərazilərini 2020-ci ildə azad etməsi, öz ərazi bütövlüyünü və suverenliyini bərpa etməsi, hazırda işğaldan azad olunmuş ərazilərdə aparılan böyük quruculuq və bərpa işləri barədə ətraflı məlumat verib.

Bu xüsusda Azərbaycanın Ermənistanın işğalı nəticəsində böyük maliyyə vəsaiti

tələb edən fəsadlarla mübarizə apardığını bildirilib. Ermənistanın təcavüzü nəticəsində Azərbaycana dəymiş ziyan 150 milyard ABŞ dolları həcmində qiymətləndirilir.

Buna baxmayaraq, o, məhz Azərbaycanın sülhsevər ölkə olaraq Ermənistanla sülh sazişinin imzalanmasını təklif etdiyini vurğulayaraq, iki ölkə arasında avqustun 8-də Vaşinqtonda sülhün bərqərar edilməsinə dair tarixi razılaşmaya nail olduğunu diqqətə çatdırıb.

Əmək və sosial siyasət komitəsinin iclası keçirilib

Oktyabrın 16-da Milli Məclisin Əmək və sosial siyasət komitəsinin növbəti iclası keçirilib.

Milli Məclisin Mətbuat və İctimaiyyətlə əlaqələr şöbəindən verilən məlumata görə, iclası açan komitə sədri Musa Quliyev gündəliyə bir məsələnin - "İstehsalatda bədbəxt hadisələr və peşə xəstəlikləri nəticəsində peşə əmək qabiliyyətinin itirilməsi hallarından icbari sığorta haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi haqqında qanun layihəsinin daxil edildiyini bildirib.

Qanun layihəsi barədə danışan komitə sədri deyib ki, sonədə istehsalatda baş verən bədbəxt hadisələr və peşə xəstəlikləri zamanı əmək qabiliyyətinin itirilməsi hallarının daha dəqiq müəyyən olunması məqsədilə normativ-hüquqi bazanın təkmilləşdirilməsi nəzərdə tutur. Layihə sığorta olunan şəxslərin əmək qabiliyyətinin itirilməsi dövrünün müəyyən edilməsinə dair yeni qaydaların tətbiqini təmin etməklə bu sahədə vahid, şəffaf və müasir tələblərə uyğun mexanizmin formalaşdırılmasına xidmət edəcək.

Zəfər Gününə həsr olunmuş hərbi parada hazırlıq məşqləri keçirilir

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyevin müvafiq tapşırığına əsasən, noyabrın 8-də Bakı şəhərində Zəfər Günü'nün 5-ci ildönümünə münasibətilə hərbi parad keçiriləcək.

Müdafiə Nazirliyindən AZƏRTAC-a verilən məlumata görə, parada hazırlıqla bağlı Azərbaycan Respublikasının Silahlı Qüvvə-

lərinin, o cümlədən Azərbaycan Ordusunun bölmələri ilə məşqlər keçirilir.

Hazırlıq məşqləri zamanı Bakı şəhərində və ətraf ərazilərdə aviasiya vasitələrinin uçuşları, avtomobil və döyüş texnikalarının, həmçinin gəmilərin müəyyən edilmiş marşrutlar üzrə hərəkəti və yerdəyişməsi icra olunur.

Möhtəşəm qələbənin sevincli günləri

"Zəfər yolu"nın başlanğıcı

Füzuli Şəhəri Günü böyük təmtəraqla qeyd edilir

"Bu gün Füzuli rayonunun aşağıdakı yaşayış məntəqələri işğalçılardan azad edilib: Qocəhmədli kəndi, Çimən kəndi, Cuvarlı kəndi, Pirəhmədli kəndi, Musabəyli kəndi, İşıqlı kəndi, Dədəli kəndi və Füzuli şəhəri". Beş il öncə oktyabrın 17-də bu müjəddi xəbəri Ali Baş Komandan İlham Əliyevdən alıdq.

Vətən savaşının 21-ci günü idi...

Həmin günlərdə davamlı qələbə, yurdlarımızın işğaldan azad olunması xəbərlərini eşidirdik dövlətimizin başısından. Müzəffər ordumuz dayanmadan irəliləyir, düşmənin başını özərk torpaqlarımızı azadlığa qovuşdururdu.

Elə on çətin döyüş əməliyyatlarının aparıldığı rayonlardan biri də Füzuli idi...

Bu istiqamətdə döyüşlərdə Azərbaycan Silahlı Qüvvələri əzmlə irəliləyir, düşmənin canına qorxu salırdı. Nəticəsi isə bu gün göz qabağındadır: yenidən qurulan, dirçələn Füzuli...

Xatırladaq ki, Füzulinin bəzi kəndləri müharibənin başladığı ilk gündə azad olmuşdu. Belə ki, sentyabrın 27-də Ermənistanın genişmiqyaslı təxribatlarına cavab olaraq əks-hücum əməliyyatı keçirən Azərbaycan Ordusu Füzulinin üç yaşayış məntəqəsini - Qaraxanbəyli, Qorvend və Horadizi düşmənin tapdığından azad etmişdi. Ordumuz ermənilərin "keçilməz" əllandırdığı "Ohanyan səddi"ni aşaraq irəliləmişdi.

TARİXƏ BİR NƏZƏR: Füzulinin əsası 1827-ci ildə qoyulub. 1930-cu ildə Qarabulaq adlanan yaşayış məskəninin əsasında rayon təşkil olunub və Qaryagin adlandırılıb. Rayon mərkəzi Qaryagin qəsəbəsi olmaqla, Qozlucaq, Köndələnçay, Araz boyu və Füzuli-Ağdam magistral yolunun hər iki ətrafında olan kəndləri əhatə edib. 1959-cu ildə dəhə şairimiz Məhəmməd Füzulinin 400 illik yubileyi münasibətilə rayonun adı dəyişdirilərək Füzuli adlandırılıb. Rayonun tərkibinə bir şəhər və 78 kənd daxilidir. 23 avqust 1993-cü ildə Ermənistan silahlı qüvvələrinin rayon ərazisinə hücumu nəticəsində Füzuli şəhəri daxil olmaqla, 58 kənd işğal olunub. Ermənistan silahlı qüvvələri ilə mübarizədə rayon sakinlərindən 663 nəfər şəhid olub, 181 nəfər əsir və itkin düşüb.

Ünvanmıllı Lider Heydər Əliyevin tapşırığı ilə 5 yanvar 1994-cü ildə Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin keçirdiyi əməliyyat nəticəsində Füzuli rayonunun 22 yaşayış məntəqəsi işğaldan azad olub. O zaman işğaldan azad olmuş ərazilərdə rayon əhalisinin 50 faizə qədər yaşayırdı.

İşğaldan azad edilmiş torpaqlara ilk səfər

Vətən müharibəsi başa çatdıqdan sonra - 2020-ci il noyabrın 16-da Prezident İlham Əliyevin və birinci xanım Mehriban Əliyevanın ilk səfərləri Cəbrayılğa yanaşı, Füzuliyə də oldu. Bununla Prezident İlham Əliyev düşmənin tapdığından xilas olmuş, azadlığı qovuşmuş daha bir şəhərdə üçrəngli bayrağımızı qaldırdı.

Həmin günün əlamətdar edən daha bir xüsusi hadisə isə Füzuli-Şuşa avtomobil yolunun təməlinin qoyulmasıdır. Bu yol isə bizi qələbəyə aparın Zəfər yoludur.

Qarabağa açılan ilk hava yolu

Füzuli həm də Qarabağa açılan hava yolunun ilk ünvanıdır. Bu gün Şuşaya səfər etmək istəyənlər, xüsusən xarici qonaqlar Füzuli Beynəlxalq Hava Limanı vasitəsilə rahat və qısa şəkildə bu bölgəyə çatırlar. Füzuli aeroportu işğaldan

azad edilmiş ərazilərimizdəki ilk hava limanı olaraq mühüm əhəmiyyətə malikdir. Hava limanının əsas məqsədi qonaqların və səmşinlərin Şuşaya gəlişini təmin etmək olsa da, iqtisadi, ticari baxımdan da perspektivləri var. Füzuli Beynəlxalq Hava Limanı qısa zaman kəsiyində - cəmi 8 aya tikilərək istifadəyə verilib. Hava limanı 2021-ci il oktyabrın 26-da Prezident İlham Əliyevin və Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın iştirakı ilə açılıb.

Aeroport istənilən tip hava gəmisini qəbul etmək imkanına malikdir, müasir infrastrukturla təchiz olunan terminal saatda ən azı 200 səmşinin buraxılışına imkan verir.

Quruculuq işləri geniş vüsət alıb

Vətən müharibəsindən sonra dövlətin prioritet istiqamətlərindən biri olan işğaldan azad olunmuş rayonlarda görülən yenidənqurma və bərpa işləri Füzulidə də sürətlə davam edir. Rayonda bütün infrastruktur yenidən qurulur. Füzuli həm də növbəti "ağıllı kənd" layihəsinin icra olunduğu rayondur. Füzulinin işğaldan azad olunmasından bir il sonra Prezident İlham Əliyev Dövlətyarlı kəndində yeni "ağıllı kənd"i, həmçinin Füzuli şəhərinin təməlini qoydu.

Ötən ay isə dövlət başçısı tərəfindən yeni salınacaq Qaraxanbəyli kəndinin əsası qoyuldu. Kənd Ermənistanın işğalı zamanı dağıdılmış Qaraxanbəyli və Mərdinli kəndlərinin sakinləri yerləşdiriləcək. Layihə iki mərhələdə icra olunacaq. Gələn il yekunlaşdırılması nəzərdə tutulan birinci mərhələ 87 hektara yaxın ərazidə həyata keçiriləcək. Bu mərhələdə 404 ailənin, ümumilikdə 1861 nəfərin həmin kəndlərə köçürülməsi nəzərdə tutulur. 2027-2030-cu illəri əhatə edəcək ikinci mərhələ isə 230 hektara yaxın ərazidə icra olunacaq. Həmin dövr buraya 1075 ailənin, ümumilikdə 4093 nəfərin köçürülməsi nəzərdə tutulur. Əhəlinin və evlərin sayı kəndin 20 illik perspektiv inkişafı nəzərə alınmaqla müəyyən edilib.

Qaraxanbəyli 44 günlük Vətən müharibəsinin ilk günündə azad olunan, ilk şəhid verdiyimiz kənddir. Elə bu baxımdan ölkə rəhbəri ikinci anım ilində Qaraxanbəyildə Anım Gününə həsr olunmuş xatirə lövhəsinin önündə şəhidləri ehtiramla andı, abidə önünə gül dəstələri qoydu. Həmin abidə şəhidlərimizin şərəfinə ucaldılıb. Bununla bağlı Prezident İlham Əliyev bildirmişdi: "İlk şəhidləri biz məhz burada, bu yerdə vermişik. Bu abidənin yanında düşmənin səngəri yerləşirdi. Bu istiqamətdə beş-altı müdafiə xətti mövcud idi. Azərbaycan əsgəri, Azərbaycan zabiti bu müdafiə xəttini və bundan sonrakı müdafiə xətlərini yarmaq üçün ölməyə gedirdi. Sözlən əsl mənasında, ölümə gedirdi, öz canını fəda edirdi ki, üçrəngli bayrağımız Şuşada

və o vaxt işğal altındakı digər bütün torpaqlarda dalğalansın".

Füzuli həm də Özbəkistanla dostluğumuzun rəmzinə özünü daşıyan şəhərdir. Burada Özbəkistan Prezidenti Şavkat Mirziyoyev tərəfindən özbək xalqı adından hədiyyə olaraq 960 şagird yerlik Mirzə Uluqbəy adına 1 nömrəli tam orta məktəb binası tikilib istifadəyə verilib. Açıış mərasimində Şavkat Mirziyoyev şəxsən iştirak edib.

Füzulidə həmçinin Qazaxıstan tərəfindən "Kurmanqazi Uşaq Yaratıcılıq Mərkəzi" də tikilərək istifadəyə verilib. Açıış mərasimində Prezident İlham Əliyev və Qazaxıstan Prezidenti Kassım-Jomart Tokayev iştirak ediblər.

Füzuli şəhərinin Baş planı artıq təsdiqlənib. Plana əsasən, 2040-cı ilədək Füzuli şəhərinin inzibati ərazisinin 1943 hektara, əhalisinin 50 min nəfərə çatdırılması nəzərdə tutulur. Şəhərdə rahat və müasir həyat şəraitinin təmin edilməsi üçün orta və əzmətəbəli yaşayış binaları, həyotəyən torpaq sahələri olan fərdi evlər inşa ediləcək, təhsil, səhiyyə, mədəniyyət, istehsalat müəssisələri, rekreasiya və digər təyinatlı zonalar yaradılacaq.

Füzuli qəhrəmanları

Füzuli şəhəri və kəndləri Silahlı Qüvvələrimizin ərazilərimizi işğaldan azad etmək üçün ayaq basdığı ilk torpaqlardır. İllərlə möhkəmlənmiş düşmənin istehkamlarını yarmaq üçün ölümdən qorxmadan irəli atılan igidlərin qanı-canı hesabına bu gün azaddır bu torpaqlar. Onların cəsarəti, şücaəti hesabına bu gün Füzuli Şəhəri Günüü qeyd edə bilirik. Amma onların heç birinin qanı yerdə qalmadı. Azərbaycan ərazi bütövlüyünü və suverenliyi tam təmin etdi.

Vətən müharibəsində qəhrəmanlıq göstərən igidlərimiz isə qələbədən dərhal sonra dövlət başçısı tərəfindən mükafatlandırıldılar. Prezident İlham Əliyevin Vətən müharibəsindəki qələbə münasibətilə orden və medalların təsis edilməsi ilə bağlı sərəncamına əsasən, "Füzulinin azad olunmasına görə" medalı da təsis edildi. Dövlət başçısının müvafiq sərəncamları ilə Füzuli rayonunun işğaldan azad edilməsi uğrunda aparılan döyüş əməliyyatlarında iştirak edərək şəxsi igidlik və şücaət nümayiş etdirdiklərinə görə 25325 hərbi qulluqçu təltif edildi.

Rayonun iqtisadi potensialı böyükdür

Füzuli şəhərinin Vətən müharibəsində strateji mövqeyə malik yaşayış məntəqələrindən biri olduğunu qeyd edən Milli Məclisin deputatı Vüqar Bayramov qəzetimizə açıqlamasında bildirib ki, Zəfər tariximiz məhz Füzulidən başlayıb: "Allah

şəhidlərimizə rəhmət eləsin. Şəhidlik zirvəsinə ilk ucalanlar Füzuli rayonunda oldu. Füzuli strateji mövqeyə malik olduğuna görə, işğalçı Ermənistan ordusu məhz bu rayonda ciddi şəkildə möhkəmlənməyə çalışmışdı. Amma Müzəffər Ali Baş Komandanımızın rəhbərliyi ilə Şanlı Azərbaycan Ordusu Füzuli şəhəri də daxil olmaqla, Qarabağ və Şərqi Zəngəzurdakı bütün yaşayış məntəqələrini işğaldan azad etdi".

Deputat qeyd edib ki, 44 günlük müharibədə ölkəboyu həmrəylik, birlik müşahidə olunub. Savaşın ilk günlərindən başlayaraq vətəndaşlarımız hər bir formada orduya dəstək olmağa çalışırdı. Bu da təbii ki, ordu-xalq-iqtidar birliyini nümayiş etdirirdi.

V. Bayramov qeyd edib ki, rayon artıq bərpa və yenidənqurma mərhələsinə qədəm qoyub: "Həzrət Füzuli şəhərində 3000-dən çox keçmiş məcburi köçkün məskunlaşıb. Noyabr ayında Füzuli şəhərində yeni yaşayış komplekslərinin inşasına da başlanılacaq. Bu, o deməkdir ki, 2026-cı ildə də Füzuli rayonuna qayıdışın davamını görəcəyik. Eyni zamanda Füzuli şəhəri ilə yanaşı, rayonun digər kəndlərində də quruculuq işləri həyata keçirilir. Dövlətyarlı, Pirəhmədli və digər kəndlərdə tikinti işlərinin intensivləşdirilməsi planlaşdırılır. Bu istiqamətdə infrastrukturun formalaşdırılması üçün işlər davam etdirilir".

Deputat deyib ki, Füzuli böyük iqtisadi potensiala malik rayonlardan biridir. Həm aqrar sahədə, həm də xammal və tikinti materialları üzrə xammal nəzərə alsaq sonayə cəhətdən də üstünlüyə malikdir. Füzuli rayonunda məskunlaşma ilə yanaşı, iqtisadiyyatın formalaşması və reinteqrasiyası müşahidə olunur. Bu da ondan xəbər verir ki, Füzuli rayonu yaxın zamanlarda yenidən Azərbaycan iqtisadiyyatına yüksək töhfə verən rayonlardan birinə çevriləcək. Bütövlükdə Füzuli rayonu Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə beynəlxalq standartlara uyğun olaraq intensiv şəkildə qurulur, yaşayış məntəqələri yenidən salınır. Bu da uzun illər işğal altında qalan və dağıdılan Füzuli şəhərinə həyat qayitması ilə yanaşı, rayon üçün yaxın gələcəkdə kifayət qədər böyük imkanlar vəd edir. Füzuli Qarabağın bir hissəsi olaraq Azərbaycan iqtisadiyyatına öz töhfəsini növbəti illərdə daha da artıracaq.

Doğma yurda qayıdışın sevinci

"Azərbaycan Respublikasının işğaldan azad edilmiş ərazilərinə Böyük Qayıdışa dair I Dövlət Programı"na əsasən Füzuli də öz əzli sakinlərinə qucaq açıb. Şəhərdə görülən sürətli quruculuq işlərinin nəticəsidir ki, bu gün Füzuliyə köç karvanları yola salınır. Keçmiş məcburi köçkünlərin vətən, el-oba həsrətinə son qoyulur. Bu günədək 824 ailə - 3141 nəfər Füzuli şəhərində daimi məskunlaşıb. Köç prosesi mərhələli şəkildə davam edir. Prezident İlham Əliyevin sərəncamına əsasən, işğaldan azad edilmiş ərazilər üzrə şəhər günləri təsis edilərək bu tarixlər bayrama çevrilib. 17 oktyabrda füzulililər Şəhər Günlərini qeyd edirlər. Şəhərə qayıdan sakinlər uzun illərdən sonra doğma ata-baba evlərində azad şəhərin təntənəsinə yığırlar. Hələ rayonun neçə-neçə kəndinə köç olacaq, digər füzulililər də doğma yurda qayıdışın xoşbəxtliyini yaşayıb, sevincə göz yaşı axıdacaqlar. Qarabağ və Şərqi Zəngəzurun hər yerində həyat canlanacaq.

*Əsmər QARDAŞXANOVA,
"Azərbaycan"*

Füzuli şəhərinin sürətli bərpası dövlətimizin iradəsinin təzahürüdür

"17 oktyabr tarixi ölkəmizin qəhrəmanlıq salnaməsinə qızıl hərflərlə yazılmış mühüm gündür. Cənab Prezident İlham Əliyevin 2023-cü il 31 iyul tarixli sərəncamına əsasən, 17 oktyabr Füzuli Şəhəri Günü kimi qeyd olunur. Bu qərar yalnız bir tarixi hadisənin rəsmiləşdirilməsi deyil, həm də Azərbaycan xalqının Vətən müharibəsində göstərdiyi iradənin, ordumuzun qəhrəmanlığının və dövlətimizin siyasi gücünün təntənəsidir".

Bu fikirləri Milli Məclisin deputatı Fatma Yıldırım deyib. Deputat bildirib ki, Füzuli uğrunda aparılmış döyüşlər Vətən müharibəsinin ən ağır, eyni zamanda ən şanlı səhifələrindən biridir: "30 ilə yaxın müddətdə düşmən tərəfindən möhkəmləndirilmiş istehkamların yarılməsi, bir neçə müdafiə xəttinin aşılması Azərbaycan Ordusunun peşəkarlığının, döyüş qabiliyyətinin və ruh yüksəkliyinin bariz göstəricisidir. Hərbi ekspertlər Füzuli əməliyyatlarının mürəkkəbliyini etiraf edərək, bu uğurun qısa zamanda əldə edilməsini mümkün hesab etmirdilər. Lakin Müzəffər Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə şanlı ordumuz bu döyüşlərdə gücünü və iradəsini bir daha sübut etdi. Füzuli şəhərinin azad olunması təkcə hərbi baxımdan deyil, strateji əhəmiyyətinə görə də müharibənin gedişində döyüş nöqtələrindən birinə çevrildi. Ordumuzun gücü qarşısında düşmən müqavimətini itirdi, silahlarını ataraq geri çəkilməyə məcbur oldu. Bu fakt Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin müasir, texnoloji və yüksək döyüş hazırlıqlı bir ordu olduğunu bütün dünyaya nümayiş etdirdi.

Bu əzəmətli zəfərin nəticəsi olaraq, 2020-ci il noyabrın 26-da "Füzulinin azad olunmasına görə" medalı təsis edildi və hərbi qulluqlarımız bu medal ilə təltif olundu. Bu, dövlətimizin öz qəhrəman övladlarına göstərdiyi yüksək dəyərin təzahürüdür".

Deputatın sözlərinə görə, Füzuli azad edilmiş ərazilər arasında minalarla ən çox çirkənlmiş bölgədir. İlk hesablamalara əsasən, burada 100 mindən artıq mına basdırılıb. Bu fakt Ermənistanın müharibə cinayətləri törətdiyini, insanlıq əleyhinə əməllər həyata keçirdiyini bir daha sübut edir. Minalanmış ərazilər təkcə insan həyatına deyil, həm də sosial-iqtisadi bərpa işlərinə ciddi maneələr yaradır. Dövlətimiz bu istiqamətdə beynəlxalq ictimaiyyətin diqqətini minalar problemə yönəltməkdə davam edir.

Fatma Yıldırım qeyd edib ki, Füzuli şəhəri yenidən qurulur, dirçəlir, həyata qayıdır: "Böyük qayıdış prosesində Füzuli öncül yerdə durur və şəhərin sürətli bərpası dövlətimizin siyasi iradəsinin və güclü sosial siyasətinin təzahürüdür. Cənab Prezident İlham Əliyevin birbaşa nəzarəti və təşəbbüsü ilə Füzuli şəhərinin bərpası, infrastrukturların yenidən qurulması istiqamətində irimiqyaslı layihələr reallaşdırılır. 2023-cü ilin mart ayında "Füzuli şəhərinin 2040-cı ilədək inkişafına dair Baş planı" təsdiqlənmişdir. "Füzuli" yarımstansiya, Rəqəmsal Yarımstansiya və İdarəetmə Mərkəzi, Köndələnçay su anbarları kompleksi, Zəfər, Füzuli-Hadut və Əhmədbəyli-Füzuli-Şuşa avtomobil yolları, eləcə də Füzuli Beynəlxalq Hava Limanı istifadəyə verilib. Bu mühüm infrastruktur layihələri Füzulinin yenidən dirçəlməsinə və Böyük qayıdışın sürətlənməsinə xidmət edir".

2023-cü ilin avqust ayında başlayaraq Füzuliyə keçmiş məcburi köçkünlərin qayıdışı reallaşmağa başladı. Fatma Yıldırımın sözlərinə görə bu, sadəcə, fiziki qayıdış deyil. Bu həm də milli kimliyimizə, tarixi yaddaşımıza və doğma yurdlarımıza dönüşün simvoludur. İndiyə qədər 824 ailə - 3141 nəfər füzulili doğma torpaqlarına qayıdıb. 2026-cı ilin sonunadək 22 min insanın yalnız Füzuli rayonunda məskunlaşması nəzərdə tutulur. Bu, dövlətimizin strateji baxışının və planlı şəkildə həyata keçirilən sosial-iqtisadi inkişafın nəticəsidir. Böyük qayıdış çərçivəsində həyata keçirilən layihələr beynəlxalq əməkdaşlıq ruhunda da özündə əks etdirir. Qardaş Özbəkistan Respublikasının Prezidenti Şavkat Mirziyoyevin təşəbbüsü ilə Füzulidə yüksək standartlara cavab verən geniş infrastrukturla malik Mirzə Uluqbəy adına məktəbin inşası bu birliyin bariz nümunəsidir. Qardaş Qazaxıstanın dostluğu ilə Füzulidə inşa edilən Kurmanqazi adına Uşaq Yaratıcılıq Mərkəzi mədəni infrastruktur olmaqla yanaşı, iki ölkə arasında mənəvi körpünün, dostluğun və ortaq dəyərlərin simvoludur.

Deputat bildirib ki, Füzuli bu gün həm inkişafın, həm də milli iradənin təmsalına çevrilib. "Cənab Prezident İlham Əliyevin uzaqgörən siyasəti və güclü liderliyi nəticəsində Böyük qayıdış gerçəyə çevrilir. Hər bir köç karvanı, inşa edilən məktəb və mədəniyyət ocağı bu torpaqların dirçəlişini müjdləyir. Biz bir millət olaraq bundan həm qürur duyuruq, həm də yeni reallıqlar fonunda işğaldan azad olunmuş torpaqlarımızda davamlı sülh, rifah və inkişaf üçün birgə çalışırıq. Füzuli xalqımızın gücünü, dövlətimizin iradəsini və regional həmrəyliyi nümayiş etdirən parlaq nümunədir. Füzuli Şəhəri Günü münasibətilə xalqımızı səmimi-qəlbədən təbrik edir, qəhrəman şəhidlərimizi dərin ehtiramla vəd edir, qazılarımıza şofa diləyirəm", - deyərək Fatma Yıldırım bildirib.

*Rəşad CƏFƏRLİ,
"Azərbaycan"*

Azərbaycanın xarici siyasətinin uğurları

Beynəlxalq münasibətlər sistemində dövlətlərin yeri və rolu çoxsaylı siyasi və iqtisadi faktorlarla müəyyən olunur. Bu faktorların arasında prioritet istiqamətlər dövlətin iqtisadi və sosial inkişaf göstəriciləri, yürütdüyü xarici siyasətin məzmunu, özünün milli maraq və mənafelərini təmin etmə dərəcəsi, habelə regional və global proseslərdə iştirakının səviyyəsidir. Bu amillər həm də dövlətin və ona rəhbərlik edən şəxsin nüfuzunu müəyyən edən meyarlar kimi özünü göstərməkdədir. Respublikamızın bütün bu qeyd olunan istiqamətlər üzrə göstəriciləri qürurvericidir.

Ölkəmizin nailiyyətləri nümunəyə çevrilib

Bu gün dünya Azərbaycanı inkişaf göstəricilərini davamlı şəkildə yüksəldən, müstəqil xarici siyasət yürüdən, milli maraqlarını qətiyyətlə təmin edən, yalnız regionda deyil, global səviyyədə narahatlıq doğuran məsələlərin yoluna qoyulmasına töhfələr verən dövlət kimi tanıyır. Müstəqil xarici siyasəti respublikamızı dünyanın bütün siyasi mərkəzləri ilə əlaqələrini strateji tərəfdaşlıq səviyyəsinə yüksəldib. Öz enerji siyasəti ilə Xəzərdən hasil olunan neft və qazı dünya bazarlarına çıxaran Azərbaycan bu gün Avropanın enerji təhlükəsizliyinin əsas təminatçılarından biridir. Eyni zamanda respublikamız global miqyasda sülhün və təhlükəsizliyin təmin olunmasında yaxından iştirak edir, barışdırıcı missiya həyata keçirir. Orta gücə çevrilən Azərbaycan bu gün yalnız regionda deyil, global məstəvidə də baş verən proseslərdə, dünyanı narahat edən aktual məsələlərin həllində fəal iştirak edir.

Bütün bunların nəticəsidir ki, Azərbaycan regionun aparıcı dövlətidir. Eyni zamanda ölkəmiz dünyanın əsas siyasi qütblərinin Cənubi Qafqazdakı siyasi-iqtisadi tərəfdaşdır. Azərbaycanın həm də global miqyasda söz sahibi olan dövlət kimi qəbul edilməsi qürur doğuran həqiqətdir.

Azərbaycanı dünyaya tanıdan ən mühüm faktorlardan biri respublikamızın hər zaman tərəfdaşlığa sadıq olması, dünyada və regionda əmək-

ABŞ-dən Çinə qədər... Bütün siyasi platformalarda Azərbaycan nüfuzlu dövlət kimi qəbul olunur

daşlığın daha da inkişafına xidmət edən tədbirlər həyata keçirməsidir. Təsədüfi deyil ki, bir sıra Avropa dövlətləri özlərinin enerji təhlükəsizliklərinin təminatında məhz Azərbaycana güvənirlər. Eyni zamanda respublikamızın enerji və nəqliyyat layihələri regionda və daha geniş arena da dövlətlərarası əməkdaşlığı daha da stimullaşdırır.

Azərbaycanın nüfuzlu dövlət kimi statusunu yüksəldən başqa bir amil isə işğal altında olan torpaqlarını müharibə yolu ilə azad etməsidir. Artıq 5 ildir ki, dünyada həm də qalib, ərəzi bütövlüyünü bərpa edən dövlət kimi tanınır. Respublikamızın bu uğurları dünyada nümunəyə çevrilib.

Azərbaycan diplomatiyasının global uğuru

Bütün bu nailiyyətlərimizin müəllifi olan Prezident İlham Əliyev isə dünyanın sayılıb-seçilən liderləri ilə bir sırada dayanır, siyasi platformalarda böyük ehtiram və hörmətlə qarşılanır. Bunu dövlətimizin başçısının son dövrlərdə iştirak etdiyi nüfuzlu tədbirlər də təsdiqləyir. Xüsusilə qeyd ediləndir ki, Prezident İlham Əliyev bu tədbirlərdə dünyanın aparıcı siyasi qütblərinin liderlərinin dəvəti ilə iştirak edir.

Məsələn, bir müddət əvvəl Prezident İlham Əliyev Çin Xalq Respub-

likasının Sədri Si Cinqinin dəvəti ilə Şanxay Əməkdaşlıq Təşkilatının Sammitində iştirak etdi. Azərbaycan Şanxay Əməkdaşlıq Təşkilatının üzvü deyil və bu tədbirə dəvət olunması Prezident İlham Əliyevə olan yüksək global ehtiramın təəcəssümüdür.

Oktyabrın əvvəllərində isə Prezident İlham Əliyev Danimarkanın Baş naziri Mette Frederiksenin və Avropa İttifaqı Şurasının Prezidenti Antonio Kostaanın dəvəti ilə siyasi və strateji müzakirələr üçün yaradılmış əlaqələndirmə platforması olan Kopenhagen "Avropa Siyasi Birliyi"nin 7-ci Zirvə toplantısında iştirak etdi. Bu tədbir çərçivəsində Prezident İlham

Əliyevin qarşı tərəfin müraciəti ilə keçirdiyi görüşlər bir daha göstərdi ki, Azərbaycanın həm regionda, həm də global səviyyədə oynadığı mühüm rol Avropa liderlərinin də diqqət mərkəzindədir və bu, onların respublikamıza əməkdaşlığı daha da dərinləşdirməkdə maraqlı olduqlarını bir daha təsdiq edir.

Oktyabrın 13-də isə Prezident İlham Əliyev Amerika Birləşmiş Ştatlarının Prezidenti Donald Trampın və Misir Ərəb Respublikasının Prezidenti Əbdülfəttah əs-Sisinin dəvəti ilə Şarm əl-Şeyx şəhərində keçirilən Yaxın Şərq Sülh Sammitində iştirak etdi. Prezident İlham Əliyev torpaqlarımızı işğaldan azad edən Müzəffər Ali Baş Komandan, həm də regionda sülhü təmin edən təcrübəli siyasətçidir. İlham Əliyevin liderliyi ilə Cənubi Qafqazda sülhün təmin olunması ayrı-ayrı dövlətlər və beynəlxalq təşkilatlar tərəfindən təqdir olunur, alqışlanır. Dövlətimizin başçısının Yaxın Şərq Sülh Sammitinə dəvət olunması həm ABŞ Prezidenti Donald Trampın İlham Əliyevə olan xüsusi ehtiramının göstəricisi, həm də Azərbaycanın sülh gündəliyinin global miqyasda xüsusi maraqla qarşılanması təsdiqidir.

Oktyabr ayında Qəbələdə keçirilən Türk Dövlətləri Təşkilatının Dövlət Başçıları Şurasının 12-ci Zirvə Görüşü və MDB Dövlət Başçıları Şurasının Düşənbədəki geniş tərkibdə iclası da Azərbaycanın regional proseslərdə və dövlətlərarası əməkdaşlıq məsələlərinin təşviq olunmasında aparıcı rolunu nümayiş etdirdi. Bu tədbirlər də bir daha təsdiq etdi ki, Azərbaycan Prezidentinin müzakirə olunan məsələlərlə bağlı fikirləri, yanaşmaları əməkdaşlıq əlaqələrinin güclənməsinə xidmət edir.

Ən əsası bu tədbirlər göstərdi ki, Prezident İlham Əliyev dünyanın nüfuzlu liderlərinin sırasında dayanıb, Azərbaycan isə regional gücdən global aktora çevrilib. ABŞ, Çin kimi dövlətlərin rəhbərləri, habelə Avropa İttifaqı Azərbaycanla əməkdaşlıq əlaqələrini yüksək qiymətləndirirlər. Ona görə ABŞ-dən Çinə qədər bütün siyasi platformalarda Azərbaycan nüfuzlu dövlət kimi qəbul olunur.

Rəşad CƏFƏRLİ,
"Azərbaycan"

Ölkəmizin sülh təcrübəsi öyrənilir

Azərbaycan Prezidentinin global problemlərin müzakirə olunduğu sammitlərə dəvət edilməsi bunu təsdiqləyir

"Son illərə nəzər yetirdikdə Azərbaycanın xarici siyasətində davamlı uğurların şahidi oluruq. Dövlətimiz milli maraqlara nail olmaq üçün qarşıya məqsədlər qoyub, istiqamətlər müəyyənləşdirib".

Bu sözləri "Azərbaycan" qəzetinə Milli Məclisin deputatı Azər Badamov deyib. O bildirib ki, məqsəd hədəflərimizə nail olmaqdan tutmuş iqtisadi amillərin inkişafına qədər böyük bir spektri əhatə edən regional təhlükəsizlik arxitekturasını təmin etməkdir. Qarşıya qoyulan hədəflərə çatmağın nəticəsidir ki, ölkəmiz bu prosesin arealını genişləndirir. Belə ki, bu gün Azərbaycan sadəcə regionla kifayətlənməyib, beynəlxalq təhlükəsizlik arxitekturasının yenidən qurulmasında da fəal iştirak edir. Nəqliyyat və kommunikasiyaların açılması, iqtisadi inkişaf, region xalqlarının rifah halının yüksəlməsi kimi missiyanı Azərbaycan yerinə yetirir və ən çətin işlərin belə öhdəsindən layiqincə gəlir. Elə buna görədir ki, dünyada Azərbaycanın təcrübəsi öyrənilir.

A.Badamov qeyd edib ki, Prezident İlham Əliyevin ABŞ Prezidenti Donald Tramp tərəfindən "öz işini bilən güclü lider" kimi xarakterizə olunması tam reallıqdır: "Fəvqəldövlətin liderinin Müzəffər Ali Baş Komandanımızın ünvanına dediyi sözlər xalqımızın fəxarət hissi yaşamasına səbəb oldu. Çünki olduqca mürəkkəb bir region olan Cənubi Qafqazda uğur qazanmaq, önə çıxmaq, bölgənin inkişafına iştirak etmək heç də asan iş deyil. Bütün bunlar məhz Azərbaycan liderinin səylərinin nəticəsidir".

Qloballaşma ilə səciyyələnən yeni dövrdə məsafələrin azaldığını deyən deputat əlavə edib ki, bu məsafələr dövlətin xarici siyasət strategiyalarının iqtisadi güc üzərində danılmaz təsirlərini əks etdirir. Azərbaycan iqtisadiyyatını inkişaf etdirmək, global iqtisadiyyatdakı mövqeyini yaxşılaşdırmaq üçün önəmli addımlar atır. Suriyaya qaz nəql etməyimiz, təchizat marşrutlarının şəxələndirilməsi işi də qabaqcıl sıralarda dayandığımız göstəricisidir.

A.Badamov vurğulayıb ki, Azərbaycan lideri pragmatikdir, təşəbbüskardır və inkişafyönümlü xarici siyasət yürüdəndir: "Məhz bunun nəticəsidir ki, dövlət başçımız fərqli coğrafiyalarda, müxtəlif formatlı görüşlərdə iştirak edir. Bu iştirak xüsusi dəvətlərin nəticəsində reallaşır. İstər bu il 1-2 oktyabr tarixində "Avropa Siyasi Birliyi"nin Kopenhagenə keçirilən 7-ci Zirvə Görüşündə, istər 6-7 oktyabrda Türk Dövlətləri Təşkilatının Qəbələ sammitində, ardınca 9-10 oktyabr tarixində Müstəqil Dövlətlər Birliyi dövlət başçılarının Düşənbədə keçirilən sammitində ölkəmizin rəhbərinin iştirakı, nəhayət, 12 oktyabrda ABŞ Prezidenti Donald Trampın və bir neçə ölkə liderinin qatıldığı Misirin Şarm əl-Şeyx sammitinə Azərbaycan Prezidentinin də dəvət olunması ölkəmizin artan global nüfuzundan xəbər verir. Bu iki həftə ərzində Prezidentin dörd fərqli coğrafiyada iştirak etdiyi dördüncü sammitdir".

Deputat deyib ki, global platformalarda Azərbaycanın siyasi baxışına ciddi zərurət yaranıb. Dövlət başçımızın müharibədən əvvəl və sonrasındakı təbii etdiyi strategiyaların öyrənilməsi, ondan bəhrələnməsi üçün qarşı tərəflərin təşəbbüskarlıq göstərdiklərinin şahidiyik. Rusiya Prezidenti Vladimir Putinlə, Fransa Prezidenti Emmanuel Makronla keçirilən görüşlər isə ən dərin düynələrin açıldığından, mürəkkəb məsələlərin həll olunmasında Azərbaycan liderinin siyasi savadı qədər şəxsi keyfiyyətlərindən də xəbər verir. Dünya liderləri Azərbaycan Prezidenti ilə görüşlər keçirməyə təşəbbüs göstərirlər. Hər bir beynəlxalq tədbirdə dövlət başçımıza yüksək ehtiramla yanaşılır. Azərbaycan lideri mövqeyini, sözünü təsdiqləyən dünya miqyaslı siyasətçidir.

A.Badamov sonda qeyd edib ki, Azərbaycan xarici siyasətdə aqressiv strategiyalardan uzaq qurucu və tarixi addımlar atır: "Bu yolda qarşılıqlı hörmət prinsipini əsas tutan aktorlarla münasibətlərin daha da dərinləşdirilməsi səylərinin möhkəmləndirilməsi davam etdiriləcək. Yaxın Şərq yenidən qurulur. Sammitdə də Misir Prezidenti Əbdül Fəttah əs-Sisi tərəfindən ifadə edildiyi kimi, "əzəblə səhifəni bitirən tarixi mərhələ" başlayır. Bu mərhələdə zəngin təcrübəmizdən istifadə olunması Azərbaycan liderinin ardıcıl səylərinin nəticəsidir".

Əsmər QARDAŞXANOVA,
"Azərbaycan"

Şəhərsalma sahəsindəki təcrübəmizə beynəlxalq maraq artır

III Azərbaycan Milli Şəhərsalma Forumu bunun növbəti təsdiqi oldu

Bu gün - oktyabrın 17-də III Azərbaycan Milli Şəhərsalma Forumu (NUFA3) başa çatır. Oktyabrın 15-də "İqlimə davamlı və sağlam şəhərlərə doğru: regional tərəfdaşlıq və innovativ həllərin imkanlarından istifadə" şüarı altında Xankəndidə start götürən üçgünlük tədbirin iki günü ərzində orada mövzu ətrafında geniş söhbətlər aparılıb. Bu gün isə forum Bakıda bir sıra müzakirələrin keçirilməsi ilə yekunlaşacaq.

Prezident İlham Əliyevin forumun iştirakçılarna məktub ünvanlaması bu tədbirin önəminə bir daha diqqət çəkir. Məktubda qeyd edildiyi kimi, forumun Xankəndi şəhərində keçirilməsi xüsusi mənə daşıyır. Çünki uzun illər işğal altında qalmış bu şəhər indi sülhün, bərpanın və dirçəlişin rəmzidir: "Xankəndidə icra olunan infrastruktur layihələri şəhərin müasir, ağıllı və innovativ şəhər konsepsiyasına uyğun inkişafını təmin edir.

Qarabağ və Şərqi Zəngəzur regionlarında həyata keçirilən quruculuq prosesi təkcə şəhərsalma və infrastrukturun inkişafı ilə deyil, regionda uzumüddətli sülh və əməkdaşlığın qurulması baxımından xüsusi əhəmiyyət daşıyır. Həyata keçirilən məqsədyönlü layihələr, qurulan yeni əməkdaşlıqlar və formalaşan iqtisadi mühit yerli əhali üçün dayanıqlı yaşam imkanları yaradır və şəhərlərin dayanıqlı inkişafına xidmət edir".

Qeyd edək ki, son üç il ərzində Milli Şəhərsalma Forumu sıradan bir tədbir deyil, davamlı şəhərsalma sahəsində dialoq, əməkdaşlıq və ortaq irəliləyiş üçün institusional bir platformaya çevrilib. Artıq onəne halını almış bu forum şəhərsalma sahəsində

milli, regional və beynəlxalq tərəfdaşları bir araya gətirərək təcrübə mübadiləsi aparmaq, yeni təşəbbüslər formalaşdırmaq və əməkdaşlığı gücləndirmək üçün məkən rolunu oynayır.

Budəfəki foruma 64 ölkədən 400-ə yaxın iştirakçının qatılması da özlüyündə tədbirin əhəmiyyətini təsdiqləyən faktır. Təsədüfi deyil ki, BMT-nin Məskunlaşma Programının (UN-Habitat) icraçı direktoru xanım Anaklaudiya Rossbax III Azərbaycan Milli Şəhərsalma Forumunun global şəhərsalma gündəliyinin həyata keçirilməsi və dayanıqlı şəhərlərin qurulması istiqamətində mühüm çətinliklərə qarşı əməkdaşlıq firsəti olduğunu, təkcə Azərbaycan üçün deyil, bütün region və dünya üçün mühüm əhəmiyyət daşıdığını bildirib. İcraçı direktor həmçinin 2026-cı ildə ölkəmizin evsahibliyi edəcəyi Ümumdünya Şəhərsalma Forumunun XIII sessiyasına hazırlıq proseslərində Azərbaycan hökumətinin fəaliyyətindən və dəstəyindən razılığını ifadə edib.

UN-Habitat-in icraçı direktoru deyib: "Qlobal enerji istehlakının 75 faizdən, istixana qazı emissiyalarının 70 faizdən çoxu şəhərlərdə formalaşır. Bununla belə iqlim

lim dəyişikliyinə təsirləri də ən çox şəhərlərdə hiss olunur - temperaturun artmasından və dəniz səviyyəsinin yüksəlməsindən tutmuş daşqınlara və su qıtlığına qədər. Buna baxmayaraq, şəhərlərin ehtiyacları daxili və global iqlim maliyyələşməsində kifayət qədər təmsil olunmur. Biz təkcə yumşaldıcı tədbirlərdə geridə qalmırıq, həm də ən çox ehtiyac duyulan yerlərdə davamlılığa az investisiya qoyuruq. Şəhər artımının sürətini nəzərə alsaq, bu, xüsusilə narahatedicidir".

O həmçinin bildirib ki, 2050-ci ilə qədər dünya əhalisinin təxminən 70 faizi şəhərlərdə yaşayacaq. Şəhər davamlılığını təmin etmək üçün atdığımız addımlar bizi yüksək emissiyalı gələcəyə kəldirəcək, yoxsa inklüziv, aşağı karbonlu şəhər inkişafı yolunu açacaq - III Azərbaycan Milli Şəhərsalma Forumu kimi tədbirlər məhz bu məqsədə xidmət edir. 2026-cı ildə Bakıda keçiriləcək Ümumdünya Şəhərsalma Forumunun XIII sessiyası öhdəlikləri yeniləmək, irəliləyişi izləmək və

ma transformasiyası həyata keçirilir. Bu transformasiya Azərbaycanın dayanıqlı inkişaf, innovativ şəhərsalma və inklüziv böyüməyə olan sadıqlığını əks etdirir.

Qarabağ demişdən, bu gün Azərbaycan dövləti işğaldan azad olunmuş ərazilərimizdə genişmiqyaslı bərpa və quruculuq işləri həyata keçirir. Regionun ümumi planlaşdırılması başa çatıb. 13,6 min kvadratkilometr ərazini əhatə edən bu plan əsasında 1,1 milyon nəfərdən çox insanın doğma şəhər və kəndlərində məskunlaşması üçün yenidənqurma işləri icra olunur.

Bu faktlar dövlətimizin başçısının forum iştirakçılarına məktubunda da öz əksini tapıb. İştirakçıların diqqətinə çatdırılıb ki, əhalisi 300 min nəfərdən çox olan 8 şəhər və 90 kəndin baş planları artıq təsdiqlənib. İşğaldan azad olunduğu 6 şəhər, 2 qəsəbə və 20 kəndə insanlar geri qayıdaraq məskunlaşıb. Bu gün Böyük qayıdış proqramı çərçivəsində artıq 60 minə yaxın insan bu ərazilərdə yaşayır, işləyir və təhsil alır.

Müasir şəhərsalma prinsiplərinin tətbiqi ilə Qarabağ və Şərqi Zəngəzur regionlarının dayanıqlı infrastrukturunun qurulması, yaşayış məntəqələrinin yenidən salınması və əhalinin qayıdışı üçün zəruri şəraitin yaradılması istiqamətində sistemli və ardıcıl tədbirlər həyata keçirilir. Başqa sözlə, burada son dörd il ərzində 3 yeni beynəlxalq hava limanı, avtomobil və magistral yolları, yeni də-

mir yolu infrastrukturunu inşa olunub, həmçinin yaşayış evləri, səhiyyə müəssisələri, təhsil ocaqları və digər sosial infrastrukturun tikintisi davam edir.

İşğaldan azad edilmiş ərazilərin bərpası prosesində enerji infrastrukturunun yenidən qurulmasına və enerji təhlükəsizliyinin təmin edilməsinə xüsusi önəm verilir. Bu ərazilərdə dövlətimizin başçısı tərəfindən "yaşıl enerji" zonası ələn edilib. Hazırda burada çoxsaylı bərpalanan enerji layihələri həyata keçirilir. "Ağıllı şəhər", "ağıllı kənd" kimi innovativ yanaşmalar tətbiq olunur. Çəkilən yeni yollar Qarabağ və Şərqi Zəngəzurun paytaxtla və ölkənin digər əraziləri ilə birbaşa əlaqələndirilməsinə xidmət edir.

Təsədüfi deyil ki, Azərbaycanın şəhərsalma sahəsində əldə etdiyi qabaqcıl təcrübəyə beynəlxalq aləmdə də maraq göstərilir. Bu sahədə beynəlxalq əməkdaşlıq, xüsusilə də BMT-nin Məskunlaşma Proqramı ilə birgə həyata keçirilən təşəbbüslər xüsusi önəm daşıyır. Elə bu səbəblərdən də gələcək iqtisadiyyatın sahəsində ən nüfuzlu tədbirlərdən olan Ümumdünya Şəhərsalma Forumunun 13-cü sessiyasının Bakı şəhərində keçirilməsi qərara alınıb. Müvəffəqiyyətlə keçən III Azərbaycan Milli Şəhərsalma Forumu növbəti mötəbər forumun uğurluna da təminat verir.

Flora SADIQLI,
"Azərbaycan"

Azərbaycanın fəal diplomatiya siyasəti təkcə regionda deyil, dünya miqyasında da əhəmiyyətli nəticələr verir. Bu yanaşma ölkəmizin beynəlxalq aləmdə mövqeyini möhkəmləndirir, iqtisadi və siyasi əlaqələri inkişaf etdirir və ümumilikdə Azərbaycanın beynəlxalq nüfuzunu artırır. Azərbaycan fəal diplomatiyasını beynəlxalq hüquq, sülhün və əməkdaşlığın təməl prinsiplərinə əsaslandıraraq, dünya xalqları üçün nümunə kimi göstərilir.

Əminliklə deyə bilərik - Azərbaycan müasir dövrün tələb etdiyi fəal diplomatiya siyasətini uğurla həyata keçirir. Ölkəmiz dünya səhnəsində artan təsiri və strateji mövqeyi ilə tanınır. Azərbaycan dövlətinin yürütdüyü diplomatik siyasət regionda və beynəlxalq arenada sabitlik və təhlükəsizliyin təmin olunmasında müstəsna rol oynayır.

Oktyabrın 16-da Prezident İlham Əliyev Avropa İttifaqının ölkəmizdəki nümayəndəliyinin yeni təyin olunan rəhbəri Mariyana Kuyundziçin etimadnaməsini qəbul edərkən avropalı diplomat bu məsələyə xüsusi olaraq toxunub.

Dövlətimizin başcısı Tirana və Kopenhagendə Avropa İttifaqı Şurasının prezidenti Antonio Košta və Avropa Komissiyasının Prezidenti Ursula fon der Lyayen ilə görüşlərini məmnunluqla xatırlayaraq, həmin görüşlər əsnasında əməkdaşlığımızın inkişaf perspektivlərinə dair ətraflı müzakirələrin aparıldığını bildirdi. Prezident İlham Əliyev Azərbaycanla Avropa İttifaqı arasında əlaqələrin son dinamikasını vurğulayaraq, bir il ərzində Avropa İttifaqının 3 komissarının Azərbaycana səfərlərindən bəhs etdi. Mariyana Kuyundziç Vaşinqtonda ABŞ Prezidenti Donald Trampın şəhidliyi ilə Azərbaycanı Ermənistan arasında sülh gündəliyinin irəli aparılması istiqamətində əldə edilmiş nailiyyətlər münasibətilə təbriklərini çatdırdı. Azərbaycanın fəal regional diplomatiya siyasəti yürütdüyünü deyən Mariyana Kuyundziç Prezident

Fəal və uğurlu diplomatiya

Avropa İttifaqı və ATƏT Azərbaycanla münasibətlərin inkişaf etdirilməsində maraqlıdırlar

İlham Əliyevin son dövrlərdəki səfərlərinin və iştirak etdiyi beynəlxalq Zirvə toplantılarının bunun bariz nümunəsi olduğunu vurğuladı. O, Azərbaycanla Avropa İttifaqı arasında münasibətlərin daha da inkişafı üçün əlverişli imkanların olduğunu deyərək, enerji, nəqliyyat sahələrində uğurlu əməkdaşlığa toxundu, Avropa İttifaqının regional nəqliyyat bağlantılarının yaradılması layihələrini yaxından dəstəklədiyini qeyd etdi.

Mariyana Kuyundziç həmçinin Avropa İttifaqının ərazilərin minalardan təmizlənməsi sahəsində Azərbaycana dəstəyini davam etdirəcəyini bildirdi.

Oktyabrın 15-də Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramovla Finlandiyanın xarici işlər naziri və ATƏT-in fəaliyyətdə olan sədri Elina Valtonen arasında keçirilən görüşdə də prioritet istiqamətlər, ATƏT-in qarşısında duran çağırışlar, Azərbaycan-ATƏT əməkdaşlığının hazırkı vəziyyəti və perspektivləri, eləcə də bölgədə postmünaqişə dövründə vəziyyət, Azərbaycan-Ermənistan sülh prosesi müzakirə olundu.

Ceyhun Bayramov diqqətə çatdırıb ki, Finlandiyanın sədrliyi Avropada təhlükəsizliyin ciddi çağırışlarla üzləşdiyi dövrə təsadüf edir. Bu şəraitdə ATƏT-in çoxtərəfli platforma

kimi çəvik şəkildə yeni reallıqlara uyğunlaşmanın, öz aktuallığını və funksionallığını qoruyub saxlamasının əhəmiyyəti vurğulanıb.

Görüşdə Azərbaycan-Ermənistan sülh prosesi də müzakirə edilib. Nazir Ceyhun Bayramov bu il avqustun 8-də Vaşinqtonda Azərbaycan, ABŞ və Ermənistan liderlərinin tarixi görüşünün və imzalanmış Birgə Bəyanatının əhəmiyyətini qeyd edib. Sülh sazişinin imzalanması istiqamətində atılacaq növbəti addımlar və Ermənistanın konstitusiyasında Azərbaycanla qarşı ərazi iddialarının aradan qaldırılması zərurəti bir daha diqqətə çatdırılıb. Eyni zamanda

Zəngəzur dəhlizi - "Beynəlxalq Sülh və Rifah Naminə Tramp Marşrutu" (TRIPP) layihəsinin regionda nəqliyyat və iqtisadi əlaqələrin bərpası baxımından əhəmiyyəti vurğulanıb.

Tərəflər postmünaqişə dövründə reallıqları nəzərə alaraq, funksional əhəmiyyətini itirmiş Minsk qrupu, Fəaliyyətdə olan sədrin xüsusi nümayəndəsi və Yüksək Səviyyəli Planlaşdırma Qrupu kimi ATƏT təsisatlarının fəaliyyətinin sentyabrın 1-dən dayandırılması barədə qərarı müsbət qiymətləndirilib.

Nazir Ceyhun Bayramov ATƏT çərçivəsində əməkdaşlıq layihələrinin həyata keçirilməsi istiqamətində mövcud maneələrdən bəhs edərək, Azərbaycan Əməkdaşlıq Proqramının icrasına start verilməsinin vacibliyini qeyd edib. O, xüsusilə minalardan təmizləmə, ekoloji vəziyyətin qiymətləndirilməsi və kibertəhlükəsizlik sahələrində praktiki əməkdaşlığın inkişaf etdirilməsinin faydalı olacağını vurğulayıb.

Ümumiyyətlə, Azərbaycan beynəlxalq əlaqələrində strateji tərəfdaşlıq münasibətlərini inkişaf etdirmək istiqamətində mühüm addımlar atır. Bu çərçivədə ATƏT və Avropa İttifaqı ilə əlaqələrin gücləndirilməsi xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. Hər iki təşkilat Azərbaycanın regional və beynəlxalq siyasətində mühüm rol oynayır və ölkəmizlə əməkdaşlıq sahələrini genişləndirmək niyyətindədir.

ATƏT və Avropa İttifaqı ilə əməkdaşlığın inkişafı Azərbaycanın beynəlxalq mövqeyinin möhkəmləndirilməsində və regionda sabitliyin təmin olunmasında əhəmiyyətli rol oynayır. Bu əməkdaşlıq həmçinin Azərbaycan üçün iqtisadi və siyasi inkişafın gücləndirilməsi, sosial və hüquqi islahatların həyata keçirilməsi və beynəlxalq əlaqələrin daha da genişləndirilməsi baxımından yeni imkanlar açır. Azərbaycan ATƏT və Avropa İttifaqı ilə əməkdaşlıqda tərəflər üçün faydalı, qarşılıqlı hörmət və etimada əsaslanan bir gələcək qurmaq niyyətindədir.

Rəşad BAXŞƏLİYEV, "Azərbaycan"

Azərbaycan Qoşulmama Hərəkatının Kampala Nazirlər İclasında təmsil olunub

Oktyabrın 15-16-da Uqandanın paytaxtı Kampala şəhərində Qoşulmama Hərəkatının (QH) 19-cu Nazirlər İclası keçirilib.

Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyinin Mətbuat xidməti idarəsindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, Kampala Nazirlər İclası çərçivəsində beynəlxalq sülhün və təhlükəsizliyin möhkəmləndirilməsi, davamlı inkişafın təşviqi, Hərəkatın institusional potensialının artırılması, eləcə də Yaxın

Hərəkatın keçmiş sədri və hazırkı Troyka üzvü qismində ölkəmiz həmçinin QH-nin Fələstin üzrə Nazirlər Komitəsinin iclasında təmsil olunub. Nazir müavini S.Şərifov Azərbaycan Prezidentinin oktyabrın 13-də Şarm-əl-Şeyxdə Yaxın Şərq Sülh Sammitində iştirakına vurğu edərək, ölkəmizin Zirvə görüşünə dəvət alan azsaylı Hərəkat üzvlərindən biri olduğuna və bunun əhəmiyyətinə, iki dövlət prinsipi əsasında Ya-

Şərqdə vəziyyət və digər aktual gündəmə məsələləri ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb. Tədbirdə Azərbaycan xarici işlər nazirinin müavini Samir Şərifovun rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti ilə təmsil olunub.

Samir Şərifov toplantının açılış seqmentində çıxış edərək ölkəmizin sədrlik dövründə həyata keçirdiyi təşəbbüslər, o cümlədən Hərəkatın institusional inkişafına verdiyi töhfələrə toxunub, habelə üzv ölkələr arasında həmrəyliyin və birliyin gücləndirilməsinin əhəmiyyətini vurğulayıb. Nazir müavini Azərbaycan-Ermənistan normalaşma gündəliyi üzrə son irəliləyişlər və işğaldan azad edilmiş ərazilərimizdə həyata keçirilən genişmiqyaslı bərpa və yenidənqurma işləri barədə iştirakçılara məlumat verib.

xın Şərqdə davamlı sülhün və təhlükəsizliyin tez bir zamanda bərqərar olması vacibliyinə, eləcə də ölkəmizin regiondakı humanitar təşəbbüslərinə diqqət çəkib.

İclas çərçivəsində bir sıra ikitərəfli görüşlər keçirilib, Azərbaycan və Uqanda hökumətləri arasında diplomatik və xidməti pasport sahibləri, Azərbaycan və Somali hökumətləri arasında diplomatik pasport sahiblərinin vizadan qarşılıqlı azad edilməsi haqqında sazişlər imzalanıb.

Qeyd edək ki, bu sənədlərin imzalanması Azərbaycanın Afrika ölkələri ilə ikitərəfli münasibətlərinin genişləndirilməsinə, qarşılıqlı səfərlərinin asanlaşdırılmasına və diplomatik əlaqələrin daha da inkişafına xidmət edir.

Polis Akademiyasında bilik, intizam və xidmət təhsilin meyarıdır

Daxili İşlər Nazirliyinin Polis Akademiyası bu gün ölkənin ən nüfuzlu ali təhsil ocaqlarından birinə çevrilib. Bunu 2025/2026-cı tədris ili üçün keçirilən qəbul prosesi bir daha təsdiqləyib. Xüsusi təyinatlı bu ali təhsil müəssisəsində qəbul planı üzrə nəzərdə tutulmuş yerlər tam dolub.

DİN-in Mətbuat xidmətindən bildirilib ki, orta məktəblərdə keçirilən görüşlər, təqdimatlar və maarifləndirici tədbirlər noticesində gənclər Polis Akademiyasını təkcə nüfuzlu ali təhsil müəssisəsi kimi deyil, həm də təhlükəsizliyin, əmin-aman gələcəyin və Vətəno xidmətinünvartı kimi görürlər. Respublikanın demək olar ki, bütün ümumtəhsil müəssisələrini, o cümlədən ən ucaq məktəblərdə yerləşən tam orta məktəbləri əhatə edən təşviqat tədbirləri noticesində daxili işlər orqanlarının təhsil sistemində maraqlı iştirakçılarıdır.

2024/2025-ci tədris ilində qəbul üçün 2250 nəfər müraciət etdiyi halda bu tədris ilində həmin rəqəm 2938 nəfərə yüksəlib. Onlardan 550 nəfər hüquqşünaslıq, 25 nəfər isə informasiya təhlükəsizliyi ixtisası üzrə qəbul olub.

Ən yüksək bal hüquqşünaslıq ixtisasında 675,3, informasiya təhlükəsizliyi ixtisasında isə 675,7 olub. Minimum keçid balları da ötən illərlə müqayisədə yüksələrək, müvafiq olaraq 462,4 və 568 bal təşkil edib. Ümumilikdə 72 nəfər 600 baldan çox nəticə göstərib.

Məlum olduğu kimi, Polis Akademiyasında qəbul yalnız test imtahanı ilə məhdudlaşmır. Namizədlər əvvəlcə fiziki hazırlıq sınaqları, psixoloji və bilik testləri, daha sonra isə Seçmə Komissiyadan keçirlər. Bu sistem yalnız bilikli

deyil, həm də güclü, dözümlü və sağlam düşüncəli gənclərin seçilməsinə imkan yaradır. Şəffaf imtahan prosesi sosial mənsəyindən asılı olmayaraq, hər bir istedadlı gəncə bərabər imkanlar təqdim edir.

Gənclər arasında daxili işlər orqanlarında xidmətə və təhsilə marağın artırılması məqsədilə təşviqat kampaniyaları davam etdirilir. Şagirdlərdə keçirilən maarifləndirici görüşlərdə hüquq-mühafizə sistemində xidmətin əhəmiyyəti, vətənpərvərlik dəyərləri, qəbul şərtləri, imtahan mərhələləri və tədris prosesi barədə ətraflı məlumat verilir.

Qeyd edək ki, kursantların sayının artması akademiyanın maddi-texniki bazasının da genişləndirilməsini zəruri edib. Akademiyada təhsil korpusları, ya-taqxanalar, tədris laboratoriyaları tikilib, geyim və qidalanma təminatı yenilənib, infrastruktur tam şəkildə müasirləşdirilərək gənclərin hərtərəfli hazırlığı üçün əlverişli şərait yaradılib.

Rəşad CƏFƏRLİ, "Azərbaycan"

17 Oktyabr Ümumdünya Yoxsulluqla Mübarizə Günüdür

Davamlı inkişaf yoxsulluq səviyyəsini minimuma endirir

17 oktyabr tarixi 1992-ci ildən etibarən dünyada Ümumdünya Yoxsulluqla Mübarizə Günü kimi qeyd edilir. Məqsəd dünyada yoxsulluğa qarşı milli, regional və beynəlxalq səviyyələrdə mübarizə səylərini birləşdirməkdir.

2000-ci ilin sentyabrında Nyu Yorkda Birləşmiş Millətlər Təşkilatının (BMT) təşkilatçılığı ilə keçirilən Minilliyin sammitində 150-yə yaxın ölkənin rəhbəri tərəfindən Minilliyin İnkişaf Məqsədlərini əks etdirən Birgə Bəyannamə imzalanıb.

Minilliyin Bəyannaməsində BMT-yə üzv dövlətlər sülh və təhlükəsizlik sahəsində Minilliyin İnkişaf Məqsədlərinə çatmağı öhdələrinə götürüblər. Həmin zaman bu bəyannaməni imzalayan ölkə rəhbərlərindən biri də Ulu Öndər Heydər Əliyev olub.

Böyük siyasi xadim Heydər Əliyev 1993-cü ildə xalqın təkidli tələbi nəticəsində siyasi hakimiyyətə qayıdışı ilə qurtuluş yoluna çıxardığı Azərbaycanı həm də düşüncəli sosial-iqtisadi böhranın çəngindən xilas edərək, hərtərəfli inkişaf mərhələsinə yüksəltdi. Müharibə vəziyyəti, işğal faktı ilə üz-üzə qalan, bir milyondan çox qaçqın və məcburi köçkünün olan Azərbaycanı sözlügedən çətin dövrdə xilas edən Ulu Öndər əhalinin sosial müdafiəsini gücləndirdi, az-təminatlı vətəndaşlara dövlət qayğısını dəfələrlə artırdı.

Düzgün hədəf, uğurlu nəticə

Minilliyin Bəyannaməsinə qoşulmuş ölkəmizdə yoxsulluqla mübarizə sahəsində kompleks tədbirlərin həyata keçirilməsi ötən illər ərzində Prezident İlham Əliyevin gündəliyindəki vacib prioritetlərdən biri olub.

"2003-2005-ci illər üçün Azərbaycan Respublikasında yoxsulluğun azaldılması və iqtisadi inkişaf üzrə Dövlət Proqramı", eləcə də "2008-2015-ci illərdə Azərbaycan Respublikasında yoxsulluğun azaldılması və davamlı inkişaf Dövlət Proqramı" təsdiq olunaraq icra edilib. Adıçəkilən dövlət proqramlarının uğurla icra olunması sayəsində ölkəmizdə hərtərəfli inkişafa nail olunub və yoxsulluğun ildən-ilə azalmasına gətirib çıxarıb. Azərbaycan BMT-nin üzvü olan dövlətlərin 2015-ci ilin sentyabrında keçirilən Dayanıqlı İnkişaf Sammitində 2016-2030-cu illər üçün təsdiqlənmiş Dayanıqlı İnkişaf Məqsədlərinə qoşulub.

Dayanıqlı İnkişaf Məqsədləri gələcək nəsillərin öz ehtiyaclarını qarşılamaq imkanına xələf gətirmədən bugünkü ehtiyacların qarşılanmasına imkan verən inkişaf nəzərdə tutur. Bu məqsədlər yoxsulluğa və aclığa son qoymaq, yaşıdan asılı olmayaraq hər kəsin sağlamlıq yaşamasını təmin etmək və rifah halını yaxşılaşdırmaq, hər kəs üçün inklüziv və keyfiyyətli təhsil təmin etmək, gender bərabərliyinə nail olmaq, dayanıqlı iqtisadi artımı, hamı üçün məşğulluğu və layiqli əməyi təşviq etmək, möhkəm infrastruktur yaratmaq, innovasiyalara inkişafına dəstək vermək, iqlim dəyişikliyi və onun təsirlərinə qarşı mübarizə aparmaq üçün təxərrüsalınmaz tədbirlər görmək, su ehtiyatlarını qorumaq və onlardan səmərəli istifadə etmək üçün ölkələrin global fəaliyyət istiqamətlərini müəyyən edəcək yeni inkişaf gündəliyinin təməlini qoyub. Bununla da Dayanıqlı İnkişaf Məqsədləri, əslində, insanlar və planet üçün inklüziv, dayanıqlı və möhkəm əsaslı gələcək qurmaq üçün birgə razılaşdırılmış səylər göstərməyə çağırır.

Prezident İlham Əliyevin 2016-cı ildə imzaladığı formala "Dünyamızın transformasiyası: 2030-cu ilədək dayanıqlı inkişaf sahəsində Gündəlik"dən irəli gələn öhdəliklərlə bağlı dövlət orqanlarının üzərinə düşən vəzifələrin icrasının əlaqələndirilməsi məqsədilə Azərbaycan Respublikasının Dayanıqlı İnkişaf üzrə Milli Əlaqələndirmə Şurası yaradılıb.

Milli Əlaqələndirmə Şurasının əsas vəzifələri global məqsəd və hədəflərə uyğun milli prioritetlərin, eyni zamanda onlara dair göstəricilərin müəyyənəşdirilməsi, habelə ölkədə sosial-iqtisadi sahələrdə əhatə edən dövlət proqramları və strategiyaların Dayanıqlı İnkişaf Məqsədləri ilə uzlaşdırılmasıdır. Ötən dövr ərzində Azərbaycanla bu istiqamətdə həyata keçirilən tədbirlər BMT tərəfindən yüksək qiymətləndirilib.

Dövlətimizin başcısı İlham Əliyevin yürütdüyü məqsədyönlü siyasət nəticəsində əldə olunan hərtərəfli inkişaf Azərbaycanda ifrat yoxsulluq səviyyəsinin minimum həddə düşməsinə rovac verib.

Hələ 22 yanvar 2007-ci ildə Nazirlər Kabinetinin 2006-cı ilin yekunlarının müzakirə edildiyi və eyni zamanda 2007-ci ildə görülməli işlər haqqında fikir mübadiləsi aparılan iclasında Prezident İlham Əliyev bu istiqamətdə əldə olunan uğurlu göstəricini diqqətə çat-

dırılmışdı: "Mən bir göstəricini də böyük sevinc hissi ilə bildirmək istəyirəm. 2006-cı ilin yekunlarına görə, Azərbaycanda yoxsulluq səraitində yaşayanların sayı 20 faizə düşmüşdür. Keçən il Azərbaycan əhalisinin 29 faizi, ondan əvvəlki il 44 faizi, 2003-cü ildə isə 49 faizi yoxsulluq səraitində yaşayıb, indi isə 20 faizdir. Beynəlxalq maliyyə qurumları ilə birlikdə icra edilən proqram, yoxsulluğun azaldılmasına yönəldilmiş proqram 2015-ci ildə başa çatmalıdır".

Azərbaycan rəhbəri daha sonra əminliklə bildirmişdi: "Mən şübhə etmirəm ki, biz daha da qısa müddət ərzində Azərbaycanda yoxsulluğun tamamilə aradan qaldırılmasına nail olaçağıq. Azərbaycanda bir nəfər də yoxsul adam olmamalıdır və olmayacaqdır". Bəli, güclənən sosial rifah noticesində artıq Azərbaycanda yoxsulluğun səviyyəsi minimuma enib.

Sosial siyasətin əsas istiqamətlərindən biri

"Azərbaycan" qəzetinə mövzu ilə bağlı açıqlamasında Milli Məclisin deputatı Vüqar Bayramov deyib ki, Azərbaycanda yoxsulluğa qarşı mübarizə ölkəmizdə həyata keçirilən sosial siyasətin əsas istiqamətlərindəndir: "Onu da nəzərə alaq ki, son beş ildə reallaşan beş sosial paketin də əsas mahiyyəti vətəndaşlarımızın sosial təminatının daha da yaxşılaşdırılması ilə bağlı olub. Təkcə 2025-ci ildə reallaşan sosial paketə dövlət büdcəsindən əlavə olaraq 1,5 milyard manat vəsait ayrılıb".

Deputatın sözlərinə görə, yoxsulluğa qarşı mübarizə yalnız büdcədən sosial ayrımlarla deyil, eyni zamanda bu istiqamətdə özlə sektorun rölünün genişləndirilməsi ilə müşahidə olunur: "Bu da öz növbəsində xüsusilə yoxsulluğun azaldılmasında özlə sektorun payının artmasına gətirib çıxarır. Bu baxımdan ölkəmizdə yoxsulluğun minimumlaşdırılması ilə bağlı tədbirlərin görülməsini müşahidə edirik".

V.Bayramov məlumat verib ki, rəsmi statistikaya əsasən, hazırda ölkəmizdə yoxsulluq səviyyəsi 5 faiz ətrafında dəyişir: "Burada həm kəmiyyət, həm keyfiyyət, həm də yoxsulluğun ayrıca qiymətləndirilməsi həyata keçirilir. Ümumiyyətlə, məqsəd növbəti dövrdə daha çox iş yerlərinin yaradılması və dövlət tərəfindən bütövlükdə sosial alətlərdən daha yaxından istifadə olunmasıdır. Bunlar da təbii ki, nəticə

Yasəmən MUSAİYEV, "Azərbaycan"

Müzəffər Sərkərdənin qüdrətli Ordusu

"Övladlarımı atama əmanət edirəm"

Bu, Boyka ləqəbli döyüşçü, şəhid Elvin Abbasovun yoldaşlarına son vəsiyyəti olub. Döyüşlərdən sağ qayıdan əsgərlər oğlunun xahişini Şamil ataya çatdırıblar. İndi onun Tanrıdan birçə diləyi var: Allah ömür versin, Elvinin övladlarını özü boya-başa çatdırsın.

Şamil kişi deyir:

- Oğlumla bağlı hər şey, onunla keçirdiyim hər an gözümün qarşısındadır. Xatırladıqca qəlbim göynəyir. Ancaq vaxt keçdikcə, oğlunun komandirləri, əsgər yoldaşları ilə görüşdükcə, onun qəhrəmanlığı haqqında yeni məlumatları eşitdikcə kədərli bərabər qəlbimdə başqa hisslər də yaranır - sonsuz qürur, təşəkkür hissləri.

Elvin Abbasov şəhadətə yüksəldiyi gündə böyük bir yol keçmişdi. Müddətli həqiqi hərbi xidmətdə olarkən komandiri Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı general-mayor Polad Həşimov idi. Komandirin şəxsi nümunəsi Elvinin qəlbindəki vətənpərvərlik hisslərini daha da gücləndirmişdi.

Abbasovlar ailəsi Umudludan məcburi köçkün düşmüşdü. Elvin nə bu kəndi, nə də oradakı doğma evlərini görmüşdü. Amma uşaqlıqdan bu istəklə yaşamışdı. Rəhmətlik babasına da söz vermişdi ki, birlikdə o kəndə qayıdacaqlar.

Bələliklə, 2013-cü ilin sentyabr ayında Daxili Qoşunların "Yarasa" qrupunda müddətdən artıq hərbi xidmətə başlayır. Uşaqlıq illərindən idmanla məşğul olması, yüksək fiziki hazırlığı ona bütün çətinliklərin öhdəsindən bacarıqla gəlməyə kömək edir. Təlimlərdə fərqlənir, komandirlərin və yoldaşlarının hörmətini qazanır.

44 günlük Vətən müharibəsi başlayanda Abbasovlar ailəsinin hər iki oğlu cəbhədə idi. Şamil kişi deyir ki, Elvin xüsusi təyinatlı dəstənin tərkibində əvvəlcə Cəbrayıl, Füzuli rayonlarında mövqelərimizin müdafiəsində dayanıb, düşmənin diversiya-kəşfiyyat qruplarının dar-madağın edilməsində iştirak edib. Ailənin ikin-

ci oğlu Elçin də müharibədəydi. O, idarə etdiyi "KamAZ" markalı maşınla cəbhəyə silah-sursat və əhali tərəfindən könüllü olaraq əsgərlərimizə göndərilən sovqatları daşıyırdı. Oktyabrın əvvəllərində "Tülkü dərsi"ndə onun sursatla dolu maşını düşmən tərəfindən vurulur və yalnız təsadüf nəticəsində, əsgərlərin yanında bir neçə dəqiqə ləngidiyindən Elçin sağ qalır.

Bütün Azərbaycan xalqı kimi, bu ailədə də hər kəs cəbhədən gələn xəbərlərlə yaşayırdı. Sevinc kədərə, kədər həyəcana qarışmışdı. Ancaq bütün hisslərin içində ən güclüsü inam idi - qalib gələcəyimizə olan inam.

Elvin sonuncu dəfə ailəsi ilə oktyabrın 30-da danışmışdı. Həmin gün onun daxil olduğu xüsusi təyinatlı qrup mühüm tapşırıq almışdı - Laçın-Şuşa yolu üzərindəki yüksəklikdə yerləşən mövqelər düşməndən azad edilməli idi. Bununla Şuşaya gedən yol nəzarətə götürüləcəkdə. Elvin bu barədə doğmalarına heç nə deyə bilməmişdi. Yalnız müharibə başa çatandan sonra onlar öyrəndilər ki, Elvin və yoldaşları noyabrın 4-də böyük qəhrəmanlıq göstərərək düşmənin

xeyli sayda canlı qüvvəsini və texnikasını məhv ediblər. Deyirlər ki, qayaya dirmaşarkən Elvin özü ilə bərabər bütün silah-sursatını götürüb. Onların ağır olduğunu söyləyən yoldaşlarına isə deyib: "Qoy silahım da, sursatım da özümə olsun ki, o nəmərdlərlə qarşılaşanda layiq olduqları cavabı alsınlar".

Elvingilin qrupu tapşırığı tam yerinə yetirir. Lakin bir müddət sonra düşmən snayperinin gülləsinə tuş gələn baş çavuş Elvin Abbasov gözlərini əbədi yumaraq şəhidlik zirvəsinə ucalır.

O vaxtdan 5 il ötüb. Bu günlər Tərtər Rayon İcra Hakimiyyətinin başcısı Müstəqim Məmmədov ilk dəfə məktəbə qədəm qoyan 5 yaşlı şəhid övladları ilə görüşüb. Uşaqları təbrik edib, xeyir-dua verib, məktəb ləvazimatları bağışlayıb. Onların arasında Elvin Abbasovun qızı Sevil də vardı. Bacısı Aylin isə ikinci sinifdə oxuyur.

Bey il ərzində ailədə çox şey dəyişib. Elvinin həyat yoldaşı Nərgiz universitetə qəbul olub və bu il təhsilini başa vuracaq. Şəhidin qardaşı Elçin hazırda polis sıralarında xidmət edir.

Bu yaxınlarda ailə üzvləri Azərbaycan Ordusunun azad etdiyi torpaqlara ayaq basıb, son dönüşün şahidi olan yüksəkliyə qalxıblar.

Şəhidin həyat yoldaşı Nərgiz xanım deyir:

- O yüksəkliyə qalxarkən hansı hissləri keçirdiyimi söyləmək çox çətindir. Sanki burada yerlə-göy birləşmişdi və şəhidlərimizin ruhu da bizimləydi. Elvinə deyəcəyim sözlüm çox idi. Ən əsası isə söylədim ki, biz onun varlığını daim hiss edirik. Qızlarını özü arzuladığı kimi böyüdüürük. Şəhid ailələrinə dəstək olan dövlətimizə, bütün xeyirxah insanlara təşəkkürümü-zü bildirirəm.

Svetlana BAĞIROVA,
"Yeni Tərtər" qəzetinin redaktoru

Füzulidə şəhidlərin xatirəsi anılıb

Füzulidən olan üç şəhidin anım günündə məzarları ziyarət olunub. Müqəddəs əmal uğrunda şəhadətə ucalan şəhidlərin şərəfli həyatından bir daha söhbət açılıb. Torpaqlarımızın azad edilməsi üçün silaha sarılaraq canlarını fəda edən şəhidlərimizin xatirəsinin hər zaman uca tutulduğu bir daha diqqətə çatdırılıb.

AZƏTAC xəbər verir ki, anım mərasimində şəhidlərin ailə üzvləri ilə bərabər rayon icra hakimiyyətinin əməkdaşları, Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin Füzuli rayon şöbəsinin nümayəndələri, təhsil və mədəniyyət işçiləri, şəhid ailələri, qazilər, kənd sakinləri və ziyalılar iştirak ediblər.

♦ ♦ ♦

Rövlan Qurban oğlu Məmmədov əslən Füzuli rayonu Qaraxanbəyli kəndindən olan və Bakıda məskunlaşan məcburi köçkün ailəsində 2001-ci il mayın 24-də anadan olub. Xətai rayon 194 nömrəli tam orta məktəbdə təhsil alıb. Məktəbi bitirdikdən sonra 2019-cu ildə həqiqi hərbi xidmətə yollanıb. Uğurlu xidmətinə əsasən Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrə seçilib. 2020-ci il sentyabrın 27-də başlanan Vətən müharibəsi zamanı Rövlan Məmmədov Füzuli, Cəbrayıl, Kəlbəcər döyüşlərində iştirak edib. Rövlan 15 oktyabr 2020-ci ildə Cəbrayıl istiqamətində gedən şiddətli döyüşlərdə qəhrəmancasına şəhidlik zirvəsinə yüksəlib və Zabrat qəsəbə qəbiristanlığında torpağa tapşırılıb. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin sərəncamına əsasən, Rövlan Məmmədov ölümündən sonra "Azərbaycan Bayrağı" ordeni və "Kəlbəcərin azad olunmasına görə", "Füzulinin azad olunmasına görə", "Cəbrayılın azad olunmasına görə", "Cəsur döyüşçü", "Vətən uğrunda" medalları ilə təltif olunub.

♦ ♦ ♦

İlqar Adışirin oğlu Baxışov 2000-ci il noyabrın 21-də Hora-

diz şəhərində anadan olub. İlqar azyaşlı vaxtlarından Vətənə olan sevgisi ilə seçilib. 2019-cu ildə həqiqi hərbi xidmətə də ruh yüksəkliyində qəhrəmancasına şəhidlik zirvəsinə yüksəlib. Hora-diz şəhər qəbiristanlığında dəfn edilib. Prezident İlham Əliyevin sərəncamına əsasən, İlqar Baxışov ölümündən sonra "Suqovuşanın azad olunmasına görə", "İgidliyə görə", "Vətən uğrunda" medalları ilə təltif edilib.

Elgün İlham oğlu Paşayev Füzuli rayonundan olan, Sabirabad rayon Qalaqayın kəndində məskunlaşan məcburi köçkün ailəsində 1994-cü il martın 4-də anadan olub. Sonralar ailəsi ilə bərabər Füzuli rayon İkinci Zobucuc qəsəbəsində məskunlaşıblar. Həqiqi hərbi xidməti zamanı Elgün sərhədçi əsgər kimi xidmətdə olub. Xidmətinə başa vurduqdan bir neçə il sonra Elgün müddətdən artıq hərbi xidmətçi kimi Vətənin keşiyində dayanıb. Azərbaycan Ordusunun kiçik çavuşu olan Elgün Paşayev 2020-ci il sentyabrın 27-də başlanan Vətən müharibəsi zamanı Füzulinin azadlığı uğrunda gedən döyüşlərdə şücaətlə döyüşüb. Düşmən sədlərinin yarılmasında qəhrəmanlığı ilə seçilib və Füzuli döyüşləri zamanı qəhrəmancasına şəhidlik zirvəsinə yüksəlib. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin sərəncamına əsasən, Elgün Paşayev ölümündən sonra "Vətən uğrunda", "Cəsur döyüşçü", "Füzulinin azad olunmasına görə", "Xocavəndin azad olunmasına görə" medalları ilə təltif edilib.

♦ ♦ ♦

Elgün İlham oğlu Paşayev Füzuli rayonundan olan, Sabirabad rayon Qalaqayın kəndində məskunlaşan məcburi köçkün ailəsində 1994-cü il martın 4-də anadan olub. Sonralar ailəsi ilə bərabər Füzuli rayon İkinci Zobucuc qəsəbəsində məskunlaşıblar. Həqiqi hərbi xidməti zamanı Elgün sərhədçi əsgər kimi xidmətdə olub. Xidmətinə başa vurduqdan bir neçə il sonra Elgün müddətdən artıq hərbi xidmətçi kimi Vətənin keşiyində dayanıb. Azərbaycan Ordusunun kiçik çavuşu olan Elgün Paşayev 2020-ci il sentyabrın 27-də başlanan Vətən müharibəsi zamanı Füzulinin azadlığı uğrunda gedən döyüşlərdə şücaətlə döyüşüb. Düşmən sədlərinin yarılmasında qəhrəmanlığı ilə seçilib və Füzuli döyüşləri zamanı qəhrəmancasına şəhidlik zirvəsinə yüksəlib. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin sərəncamına əsasən, Elgün Paşayev ölümündən sonra "Vətən uğrunda", "Cəsur döyüşçü", "Füzulinin azad olunmasına görə", "Xocavəndin azad olunmasına görə" medalları ilə təltif edilib.

17 ZƏFƏR gündəliyi oktyabr 2020-ci il

İlham ƏLİYEV: "Füzuli şəhəri işğalçılardan azad edilib"

Oktyabrın 17-nə keçən gecə cəbhənin Ağdərə-Ağdam və Füzuli-Hadrut-Cəbrayıl istiqamətlərində əməliyyat şəraiti gərgin olaraq qalıb.

Qoşunlarımız düşmənin əvvəlcədən hazırlanmış müdafiə hədlərini müxtəlif istiqamətlərdə yarmağa, onu tutduğu mövqelərdən sıxışdıraraq çıxarmağa, qaçmağa məcbur etməyə və irəliləməyə nail olub.

Aparılan uğurlu hərbi əməliyyatlar nəticəsində döyüş təcrübəsi qazanan şəxsi heyətimiz əhəmiyyətli istiqamətlərdə ölürşüli hədd, yüksəklik və mövqeləri tutub.

Humanitar atəşkəs rejimini kobudcasına pozan Ermənistan silahlı qüvvələri Gəncə və Mingəçevir şəhərlərini, Tərtər, Ağdam, Bərdə və Ağcabədi rayonlarının ərazilərini atəşə tutub.

İlham ƏLİYEV: "Dövlətimizin ən parlaq səhifəsini yazırıq"

Prezident İlham Əliyev xalqa müraciət edərək müjdəli xəbər verib:

"Şanlı Azərbaycan Ordusu öz xilaskarlıq missiyasını uğurla davam etdirir. Son günlər ərzində mən xalqma xəbər verərək yeni azad edilmiş kəndlərin adlarını açıqlamışdım. Bu gün də böyük məmnunluq hissi ilə, böyük sevinc hissi ilə azad edilmiş növbəti yaşayış məntəqələrinin adlarını əziz xalqma çatdırmaq istəyirəm. Bu gün Füzuli rayonunun aşağıdakı yaşayış məntəqələri işğalçılardan azad edilib - Qocəhmədli kəndi, Çimən kəndi, Cuvanlı kəndi, Pirohmədli kəndi, Musabəyli kəndi, Işıqlı kəndi, Dədəli kəndi və Füzuli şəhəri. Füzuli şəhəri işğalçılardan azad edilib, Füzuli bizimdir, Qarabağ Azərbaycandır!"

Prezident həmçinin vurğulayıb ki, 17 oktyabr təkcə füzulilərin xatirəsində deyil, Azərbaycan dövlətinin tarixində əbədi qalacaq: "Bu gün biz hamımız, bütün Azərbaycan xalqı xalqımızın, dövlətimizin ən parlaq səhifəsini yazırıq, birlikdə yazırıq. Biz bu gün həmrəylik, qarşılıqlı dəstək, birlik göstərərək bu şanlı tarixi yazırıq. Biz xoşbəxtlik ki, bu anları yaşayırıq. Ancaq bu anları səbərsizliklə gözəldən, həyatdan gedən on minlərlə bizim qaçqın, köçkünlümüz əfsuslar olsun ki, bu günləri görməyib. Ancaq bu gün əminəm ki, onların ruhu şadıddır. Çünki onların doğma dədə-baba torpaqları işğalçılardan azad edilib".

Ali Baş Komandan Ermənistanın baş nazirinə də yeni ismarışlarını göndərüb: "Qarabağ Ermənistandır" deyən Ermənistanın baş naziri, nə oldu, indi demirsən "Qarabağ Ermənistandır". Gəl Füzuliyə, sən orada bizim torpağımızı istismar edirdin. Gəl Cəbrayıla, gəl Hadruta, gəl azad edilmiş başqa yerlərə, de ki, "Qarabağ Ermənistandır". Oturmusan orada - İrəvanda, oradan boyanatlar verirsən, dünya liderlərinin zəhləsini tərkürsən, adam qalmayıb ki, telefonla zəng etməyəsən".

Düşmənin 7 tank, 11 artilleriya qurğusu, 17 ədəd avtomobil texnikası məhv edilib

Azərbaycan Ordusu tərəfindən sutka ərzində həyata keçirilən fəaliyyətlər nəticəsində cəbhənin müxtəlif istiqamətlərində düşmənin xeyli sayda canlı qüvvəsi, 7 ədəd T-72 tankı, 2 ədəd BM-21 "Qrad" YARS, 8 ədəd D-30 və 1 ədəd D-20 haubitsa toplanı, döyüş sursatı ilə yüklənmiş 10 ədəd yük maşını və 7 ədəd digər avtomobil texnikası məhv edilib və sıradan çıxarılıb.

Əldə olunan məlumata əsasən, döyüş əməliyyatları nəticəsində Ermənistan silahlı qüvvələrinin 5-ci dağatıcı alayının 1-ci taboru öz mövqelərini ataraq geri çəkilib, xeyli sayda ölənlər və yaralanan olub.

Mehrriban ƏLİYEVA: "Dinc vətəndaşların məqsədyönlü şəkildə hədəfə alınması insanlığa qarşı cinayətdir"

Birinci vitse-prezident Mehrriban Əliyeva Ermənistanın Gəncəyə növbəti raket hücumu ilə bağlı rəsmi "İnstaqram" səhifəsində paylaşım edib:

"No dərcədə insanlıqdan uzaq, yirtıcı olmalısən ki, şəhərin heç bir hərbi infrastrukturunu olmadıqı yaşayış məhəllələrinə gecə vaxtı, sakinlər yatarkən raket zərbələri endirilməsi barədə növbəti dəfə əmr verəsən.

Bu gecə Gəncəyə xaincəsən edilən hücum təkcə Ermənistan hakimiyyətinin faşist mahiyyətinə və onun prinsipsizliyinə dəlalət etmir, həm də təcavüz-

karın Azərbaycan Ordusu qarşısında total acizliyinin təzahürüdür.

Dinc vətəndaşların məqsədyönlü şəkildə hədəfə alınması insanlığa qarşı cinayətdir. Bu cinayətə laqeyd qalmaq isə onun iştirakçısına çevrilmək deməkdir!

Bu faciə nəticəsində həlak olanların ailələrinə və doğmalarına dərin hüznlə başsağlığı verirəm və bütün yaralıların tezliklə sağlamlarını arzulayıram.

Ulu Tanrı xalqımızı, Vətənimizi və Prezidentimizi qorusun! Qarabağ Azərbaycandır!"

Mehrriban ƏLİYEVA:
"Təcavüzkar heç vaxt öz çirkin məqsədlərinə nail olmayacaq"

Birinci vitse-prezident Mehrriban Əliyeva Ermənistanın Gəncədə törətdiyi terror aktı ilə bağlı rəsmi "İnstaqram" səhifəsində daha bir paylaşım edib. Paylaşımında deyilib:

"Bu gecə erməni təcavüzkarları Gəncəyə xaincəsənə hücum ediblər. Niyət sadə və eyni zamanda dəhşətli - mümkün qədər çoxsaylı dinc sakinləri məhv etmək, pənəni yaratmaq, Azərbaycan xalqını qorxutmaq. Lakin təcavüzkar heç vaxt öz çirkin məqsədlərinə nail olmayacaq. Bu şanlı şəhərin sakinləri ruhan çox güclüdür! Gəncə - Nizami, Məhsədir, Vəzəhdir! Lakin Gəncə təkcə Azərbaycanın mədəni irsi deyil.

Gəncə - qədim dövlətçiliyimizin beşiyidir. Bu, sarsılmaz döyüş, mərdlik və igidlik rəmzidir! Gəncə Cavadxanın yurdu. Bu şəhər Şərqdə ilk demokratik cümhuriyyətin müstəqilliyi uğrunda sona qədər vuruşmuş şəhərdir.

Gəncə Azərbaycanın döyünən üreyidir və heç kəs heç vaxt onun sakinlərinin məğrur ruhunu sındıra bilməz!"

Erməni hərbiçilər, hətta polislər də döyüş mövqelərini tərk edərək qaçıblar

Ermənistan silahlı qüvvələrinin 1-ci motoatıcı alayının müdafiə zolağında cəhətdən çağırılmış 300 nəfərədək hərbi vəzifəli döyüş mövqelərini özbaşına tərk edərək geri çəkilib. Hərbi vəzifəli olanların arasında çoxlu sayda ölənlər və yaralanan olub. Gücləndirmə məqsədilə alaya təhkim edilmiş xüsusi təyinatlı polis dəstəsinin üzvləri də döyüş mövqelərini tərk edərək qaçıblar. Alayın bölmələrində ərzaq və döyüş sursatının çatışmazlığı müşahidə edilib.

Düşmən bölmələrində şəxsi heyətin yorğun və ümidiz olması səbəbindən zabitlərə tabe olmama, həmçinin qorxu və təşvişə düşərək döyüş girməkdən imtina etmə halları qeydə alınıb.

Qoşunlarımız bütün cəbhəboyu düşməni dəqiq atəşlə zərər verməqlə əməliyyat üstünlüyünü saxlayıb.

Düşmənin S-300 zenit-raket kompleksinin məhv edilməsi görüntüsü yayılıb

Gün ərzində cəbhənin müxtəlif istiqamətlərində düşmənin xeyli sayda canlı qüvvəsi və hərbi texnikası məhv edilib.

Azərbaycan Müdafiə Nazirliyi düşmənin S-300 zenit-raket kompleksinin, yəni, yanacaq-sürtük materialları və döyüş sursatı anbarlarının, zirehli texnikalarının aviasiya zərbələri ilə darmadağın edilməsinin görüntülərini yayıb.

Ermənistanə məxsus 1 ədəd Su-25 təyyarəsi məhv edilib

Cəbrayıl istiqamətində bölmələrimizin mövqelərinə hava zərbələri endirməyə cəhd edən Ermənistan silahlı qüvvələrinə məxsus 1 ədəd Su-25 təyyarəsi hava hücumundan müdafiə bölmələrimizin dəqiq atəşi ilə məhv edilib.

Ermənistan silahlı qüvvələrinin bölmələri taktiki pilotsuz uçuş aparatı (PUA) vasitəsilə Ermənistan-Azərbaycan dəniz sərhədinin Tovuz rayonu istiqamətindəki mövqelərimiz üzərində uçuşlar keçirməyə cəhd göstərib.

Düşmənin növbəti PUA-sı hava hücumundan müdafiə bölmələrimiz tərəfindən dərhal aşkar olunaraq məhv edilib.

Rəşad BAXŞƏLİYEV,
"Azərbaycan"

Azərbaycan və Çin həkimləri tarixi əməliyyat keçiriblər

Oktyabrın 16-da "Texnologiya sərhəd tanımı: sağlamlıq naminə birləşirik" devizi altında keçirilən "Robotik Cərrahiyyə Körpüsü-2025" beynəlxalq tədbiri çərçivəsində Azərbaycan səhiyyəsi tarixində misilsiz innovativ bir hadisə yaşanıb. Belə ki, ilk dəfə olaraq Azərbaycan və Çin cərrahları bir xəstə üzərində məsafədən və eyni anda robotik cərrahiyyə əməliyyatı həyata keçiriblər.

AZƏRTAC xəbər verir ki, əməliyyat Azərbaycan Respublikası Səhiyyə Nazirliyinin Milli Onkologiya Mərkəzində yerləşən real xəstə üzərində aparılıb. Əməliyyat Bakıda icra edilib, lakin eyni vaxtda həm Azərbaycan, həm də Çin cərrahi komandaları əməliyyata qoşularaq beynəlxalq bir texnoloji körpü vasitəsilə birgə müdaxilə ediblər.

Əməliyyatdan əvvəl keçirilən tədbirdə çıxış edən Milli Onkologiya Mərkəzinin Onkologiya şöbəsinin müdiri, tibb üzrə fəlsəfə doktoru Şəmistan Aliyev bildirib ki, son illərdə aparılan siyasət nəticəsində istər siyasi, istər iqtisadi, istər mədəni, istərsə də digər sahələrdə birgə işlər zamanı başqa dövlətlərlə arada olan sərhədlər məncə yararmır, əksinə, körpü rolunu oynayıb. O, fikirlərinə belə davam edib: "Bu gün Milli Onkologiya Mərkəzində

bir araya gəlməyimiz tibb tariximiz üçün çox əlamətdar hadisədir. Mərkəzin baş direktoru akademik Cəmil Əliyevin rəhbərliyi altında bu gün dünyanın qabaqcıl tibb mərkəzləri ilə beynəlxalq səviyyədə əməkdaşlıqlar qurulur. Bundan əlavə, ötən həftə daha bir mühüm addım ataraq canlı robotik əməliyyat həyata keçirildi. Həmin əməliyyatı Qarabağ iqtisadi zonasına canlı şəkildə yayımladıq. Bu, müasir texnologiyaların ölkəmizin bütün bölgələrinə inteqrasiyası baxımından xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. Bu gün isə daha bir tarixi hadisəyə şahid oluruq. Ümid edirəm ki, bu hadisə yeni ideyaların, elmi əməkdaşlıqların və gələcək uğurların bir başlanğıcı olacaqdır."

Milli Onkologiya Mərkəzinin Başboyn şifələri şöbəsinin aparıcı cərrah-onkoloqu, Birinci Moskva Dövlət Tibb Universitetinin Bakı Filialının (Seçenov Universiteti) rektoru professor Əziz Əliyev Milli Onkologiya Mərkəzinin fəaliyyətindən bəhs edən təqdimatla çıxış edib: "Milli Onkologiya Mərkəzində ən son tibbi innovasiyalar tətbiq olunur, ən son yeniliklər ilk olaraq burada həyata keçirilir. Burada xəstələrə yüksək səviyyədə xidmət göstərmək üçün hər bir şərait var və müalicələr konsilium şəkildə aparılır. Biz Amerika Birləşmiş Ştatları, Avropa və Türkiyənin bir çox

klinikası ilə müqavilələr imzalamışıq. Onlarla əməkdaşlıq edir, elmi sahədə təcrübə mübadiləsi həyata keçiririk".

2020-2024-cü illərdə Milli Onkologiya Mərkəzində göstərilən tibbi xidmətlərlə bağlı məlumat verən Əliyev bildirib ki, həmin səhiyyə ocağında müalicə alan ümumi xəstə sayı 200 mindən çox, müraciət sayı 827 minə yaxın olub. 39 mindən çox əməliyyat icra edilib. Şüa-terapiya alan xəstələrin sayı 14 mindən çox, kimyaterapiya alan xəstələrin sayı 27 minə, göstərilən kimyaterapiya xidmətləri 161 minə yaxın olub.

Azərbaycanda kişilər arasında ən çox ağciyər, qadınlar arasında isə süd vəzi xərcənginə rast gəldiyini deyən professor qeyd edib: "Biz xəstələrin müalicəsi üçün hər zaman yeni innovasiyalar tətbiq edirik. Çalşırıq ki, xəstəliyi erkən diaqnostika ilə aşkarlayaq və

uğurlu əməliyyat aparaq ki, şüa və kimyaterapiyalara ehtiyac olmasın. Bunun üçün mərkəzdə bütün şərait var".

O, indiyədək mərkəzin cərrahları tərəfindən 15-dən çox robotik əməliyyat icra edildiyini, bu gün isə səhiyyə tariximizdə ilk dəfə olaraq Çin cərrahları ilə uzaq məsafədən və eyni anda əməliyyat həyata keçirildiyini diqqətə çatdırıb: "Bu hadisə Azərbaycan üçün robotik və uzaqdan idarəolunan cərrahiyyə texnologiyalarının tətbiqində yeni bir mərhələnin başlanğıcı olacaqdır."

Çinin "Harbin Sagebot Intelligent Medical Equipment" şirkətinin vitse-prezidenti və direktorlar şurasının üzvü Pinqquan Vu təmsil etdiyi şirkətin əsasən robotlar və müasir texnologiya sistemləri üzərində fəaliyyət göstərdiyini və fəaliyyətə başlayan bir neçə il sonra qlobal laparoskopiya üzrə yüksək nailiyyətlər əldə etməyə başladığını

diqqətə çatdırıb: "Bizim fəaliyyətimiz urologiya, ginekologiya və ümumi cərrahiyyə əməliyyatları üzrə göstərilən tibbi xidmətlərə dəstək olur. Əməkdaşlıq nəticəsində Azərbaycanın Milli Onkologiya Mərkəzi də öz sistemlərini təkmilləşdirəcək və Azərbaycan xalqı bunun bəhrəsini görəcək. Biz bu fəaliyyəti sayəsində nəinki Azərbaycanda, eyni zamanda bütün regionda çağırışları ünvanlamaq fürsəti əldə edəcəyik. Milli Onkologiya Mərkəzi ilə fəaliyyətimizi, əməkdaşlığımızı davam etdirəcəyimizə ümid edirik".

Çunçin Tibb Universitetinin Birinci Klinik Xəstəxanasının Doğum və ginekologiya şöbəsinin müdiri, Da Vinçi cərrahiyyə robotu üzrə Çin Ginekoloji Klinik Cərrahiyyə Tədris və Nümayiş Mərkəzinin rəhbəri tibb elmləri doktoru Tan Çünli jurnalistlərə açıqladı ki, cərrahiyyə sistemlərinin texniki imkanları və

Çində tətbiqindən bəhs edən təqdimatla çıxış edib.

Daha sonra cərrahi əməliyyat başlayıb. Azərbaycan tərəfindən əməliyyata Milli Onkologiya Mərkəzinin Onkologiya şöbəsinin müdiri, tibb üzrə fəlsəfə doktoru Şəmistan Aliyev, Çin tərəfindən isə Harbin Tibb Universitetinin Onkologiya Xəstəxanasının professoru Liuyan Go rəhbərlik edib. Əməliyyat xüsusi robotik cərrahiyyə sistemi və yüksək sürətli kommunikasiya infrastrukturunu vasitəsilə həyata keçirilib. Həmin sistem iki ölkədən olan mütəxəssislərə real vaxt rejimində əlaqə saxlayaraq, bir xəstə üzərində sinkronlaşdırılmış şəkildə robotik əməliyyat aparmağa imkan verib.

Milli Onkologiya Mərkəzinin baş həkimi, Səhiyyə Nazirliyinin baş onkologu Azad Kərimli jurnalistlərə açıqlamasında 7 min kilometr məsafədən bir-

gə icra olunan əməliyyatın təkə ölkə səhiyyəsi üçün deyil, bütövlükdə region üçün ilk və tarixi bir hadisə olduğunu diqqətə çatdırıb. Baş həkimin sözlərinə görə, təkə Milli Onkologiya Mərkəzində deyil, respublikada laparoskopik əməliyyatların aparılması çox geniş vüsət alıb. Belə bir əməliyyat isə ölkədə ilk dəfədir ki, həyata keçirilir: "Bu nailiyyəti əldə etmək çox böyük bir zəhmət, məsuliyyət tələb edir. Buna baxmayaraq, bizim cərrahlarımız bu məsuliyyəti üzərlərinə götürdülər və çox böyük uğurla həyata keçirdilər. Bu, məsafəli idarəolunan bir cərrahi əməliyyatdır. Burada texniki cəhətdən çatışmazlıqlar ola, rabitə əlaqəsində problem yaranı bilər. Lakin heç bir çatışmazlıq olmadı və 65 yaşlı qadın üzərində uşaqlıq xəstəliyi ilə əlaqədar aparılan əməliyyat uğurla başa çatdı".

Qeyd edək ki, tədbirin təşkilatçıları Azərbaycan Respublikası Səhiyyə Nazirliyinin Milli Onkologiya Mərkəzi, "Harbin Sagebot Intelligent Medical Equipment Co. Ltd." (Çin Xalq Respublikası) və Qazaxıstanın "Medical Technologies Ltd." MMC şirkətidir.

Bu misilsiz innovativ hadisə Azərbaycanın tibb sahəsində innovasiyaların tətbiqi və beynəlxalq elmi əməkdaşlığın genişləndirilməsi baxımından mühüm tarixi mərhələ olacaqdır.

Ermənistan kilsə ilə hökumət arasında savaş qızışır

Xalqın əsas hissəsi isə bu savaşa loyalla yanaşır

Ermənistan hökuməti ilə Apostol Kilsəsi arasında gərginlik hələ Nikol Paşinyan hakimiyyətdə gəlməzdən əvvəl başlayıb. Bu bir həqiqətdir ki, Ermənistanda kilsə illərdi dini mərkəzdən çox siyasi-ideoloji mərkəz kimi fəaliyyət göstərir. Xalqlar arasında düşmənçilik toxumunun səpilməsindən tutmuş soydaşlarımızın dödə-baba törəpaqlarından qovulması və "böyük Ermənistan" ideyasının əsas müəllifi də erməni kəşşiləri, "din xadimləri"dir.

Böyük məddi imkanlara və xarici əlaqələrə, xüsusi-erməni lobbisinin toplağıdı maddi resurslara sahib erməni katolikosu həm də Ermənistanda hakimiyyət dəyişikliklərinin əsas müəlliflərindəndir. Nikol Paşinyanın hakimiyyətə gəlişinə kimi Ermənistanın Apostol Kilsəsi dini qurumdan çox hakimiyyətə nəzarət funksiyasını həyata keçirib. Odu ki, Qorbyönümlü Nikol Paşinyanın hakimiyyətə gəlişi seçkilərdə uduzan Ermənistan hakimiyyətindən çox erməni Apostol Kilsəsinə zərər oldu. N.Paşinyanın hakimiyyətinin ilk illərində ona nisbətən loyalla yanaşan kilsə Ermənistan müharibədə məğlub olduqdan sonra hökumətə qarşı açıq hücumla keçdi. İlk olaraq Böyük Kilikiya Evinin katolikosu I Aram Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyanı istefa verməyə çağırıraq "Erməni xalqı ümidisizdir, məğlubiyyətinin gərəkəşməsi xəyal qırıqlığına və qeyri-müəyyənliliyə səbəb oldu" deyər erməni katolikosu Nikol Paşinyanı istefaya çağırırdı: "Baş nazirin istefasından sonra yaradılacaq keçid milli razılaşma hökumətinin ən qısa müddətdə erkən seçkiləri təşkil etməyə başlayacağını gözləyirik".

Aydın məsələdir ki, kilsə və revansistlər hesab edirdilər ki, Qarabağı tərkd edən separatçılar və hakimiyyətdən narazı qüvvələri səfərbər etməklə qarşıqlıqdan yararlanıb müharibədə məğlub olmuş Paşinyan hökumətini devirib, təkrar hakimiyyətə ələ ala biləcəklər. Xatırladaq ki, həmin dövrə də küləklər çıxan kütləni əsasən Arxiyepiskop Mikael Ajapahyan və Arxiyepiskop Baqrat Qalstanyan idarə edirdi.

Nikol Paşinyan xalqdan təkrar mandat aldıqdan sonra onun kilsəyə qarşı münasibətinin dəyişəcəyi, faktiki olaraq Ermənistanda ikihakimiyyətli son qoyacağı şübhəsizdir. Bunu kilsə xadimləri də dərk edirlər. Elə bu səbəbdən də kilsə bütün imkanlarını səfərbər edib N.Paşinyanı hakimiyyətdən salmaq cəhdini daha da artırıb. Bu zaman həm də artıq meydana bütün ermənilərin katolikosu II Qaregin özü görünməyə başlayıb. N.Paşinyanın "Qarabağ Azərbaycanın tərkibində olmalıdır" bəyanatını yersiz hesab edən II Qaregin iddia edir ki, hakimiyyət Qarabağın Azərbaycanın tərkibində olacağı ilə bağlı qərar verərsə, erməni xalqı buna dözməyəcək". Bu, xalqı Paşinyana qarşı mübarizədə səfərbər olmağa çağırış idi.

Sözsüz ki, N.Paşinyan da planlı hərəkət edir. Baş nazir beynəlxalq müstəvidə mövqeylərini möhkəmləndikcə Ermənistanda müharibədən bəzən, sülh istəyənin qüvvələrin onun hakimiyyəti ətrafında cəmləşdiyini, araqarışdırın kəşşilərə, görülmə tədbirlərə vətəndaşların seçirç münasibətinə görə daha cəsarətli addımlar atmağa başlayıb.

Xatırladaq ki, illik həbslər 2025-ci ilin iyun ayında həyata keçirilmişdi. İyunun 25-də Arxiyepiskop Baqrat Qalstanyan "konstitusional quruluşu zorla dəyişdirməyə çağırış" ittihamı ilə saxlanılmışdır. Ermənistan İstintaq Komitəsi ona qarşı "hakimiyyəti ələ keçirmə planı"nda iştirak etməsi ittihamını irəli sürüb.

Kilsə rəhbərliyi isə bu ittihamları "siyasi sifariş" adlandıraraq ruhanilərə qarşı təzyiqlərin dini azadlıqlara zərər olduğunu bəyan edir. İyul ayında növbəti xəbər yayıldı - Arxiyepiskop Mikael Ajapahyan məhkəmənin qərarı ilə 2 il müddətinə azadlıqdan məhrum olub. Məsələ bununla da bitmədi. N.Paşinyan bildirirdi ki, ilanın başı əzilməyə, məsələ daha pis məcraya yönələ bilər. Hakimiyyət planlarını həyata keçirmək üçün ilk növbədə ona yük olan kilsədə təmizlik işi aparılmalıdır. Konkret olaraq katolikos Krtç Nersisyan öz postunu tərkd etməlidir. N.Paşinyan həm də bunu mənəvi tələrlə, Nersisyanın "subaylıq andı"nı pozması ilə izah edirdi.

"Vətəndaş Müqaviləsi" partiyasının qurultayında çıxışı zamanı baş nazir Nikol Paşinyan hazırkı katolikos Krtç Nersisyanın istefasını zəruri hesab etdiyini xüsusi vurğuladı: "Biz mütləq şəkildə katolikosluğun Nersisyandan azad olunması gündəliyini həyata keçirmək məliyə. O gətməlidir. Nə qədər tez getsə, bir o qədər yaxşıdır. Ən yaxşı isə bunu dərk edib, öz qərarı ilə gətməlidir". Krtç Nersisyan isə baş nazirin bu açıqlamasını qulaqardına vuraraq indiyəncə öz işini görməkdə davam edir.

Növbəti seçkilər isə yaxınlaşmaqdadır. Hakimiyyətə qarşı əsas müxalif güc mərkəzi kilsənin olduğunu bilməyən yoxdur. Qarşıdakı seçkilərdə qələbəni təmin etmək üçün hakimiyyət indidən əsaslı tədbirlər görməyə, təbliğat vaxtı kilsə xadimləri təşəbbüsü ilə ala bilərlər. Elə bu məqsədlə də hakimiyyət daha qətiyyətli addımlar atmaqda qərarlı görünür. Ölkədə din xadimlərinin həbsinə başlanılıb və din xadimlərinin ardıcıl həbsi ölkədə kilsə ilə dövlət arasında gərginliyi daha da dərinləşdirib. Erməni Apostol Kilsəsinin informasiya xidmətinin başçısı Keşiş Yesai Artenyanın açıqlamasına görə, oktyabrın 15-də Ermənistan İstintaq Komitəsinin və Milli Təhlükəsizlik Xidmətinin əməkdaşları Erməni Apostol Kilsəsinin Araqratsotn Yeparxiyasının başçısı yepiskop Mkrtçin (dünyəvi adı Ayk Proşyan) və Araqratsotn vilayətində kənd monastırının keşişi Paren Arakelyanın da saxlanılaraq istintaq şöbəsinə aparıldığını bildirib. Qeyd edib ki, Ermənistanda təhlükəsizlik qüvvələri artıq Araqratsotn yeparxiyasının 13 ruhanisini, o cümlədən onun rəhbəri yepiskop Mkrtçiy saxlayıb.

Rəsmi məlumatlarda onların "qanunsuz yığıncıqların təşkili" və "vətəndaşların konstitusional hüquqlarına müdaxilə"də ittiham olunduğu bildirilir. Hökumət nümayəndələrinin sözlərinə görə, həyata keçirilən tədbirlər "ictimai sabitliyi qorumaq" məqsədi daşıyır. Onların fikrincə, bəzi din xadimləri "kütləvi etirazlar zamanı dövlət orqanlarına qarşı zorakılığa çağırışlar ediblər".

Xatırladaq ki, həbs olunan yepiskop Proşyan bütün ermənilərin katolikosu II Qareginin yaxın qohumudur. Kilsə rəhbərliyi bu addımı "dini institutlara qarşı represiya siyasəti" kimi qiymətləndirərək "hakimiyyət xalqın inancına qarşı çıxır" kimi bəyanatlar yayır. Hazırda pik həddinə çatın qarşıdurmada tərəflərin gücəş-geəcəyi indənirəncə görünür. Hələlik müşahidə olunan odur ki, Ermənistan əhalisi həbslərə loyalla yanaşır. Bu isə o deməkdir ki, Paşinyan ölkədə sabitliyi, daha doğrusu, hakimiyyətin qorumaq üçün bütün imkanlardan istifadə edə biləcək.

Elsən QƏNİYEY, "Azərbaycan"

Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən Azərbaycan ərazilərinin işğalı nəticəsində iqtisadiyyata və ətraf mühitə vurulmuş ziyanla bağlı sənədlər məhkəmədə tədqiq edilib

Ermənistanın Azərbaycana qarşı hərbi təcavüzü nəticəsində sülh və insanlıq əleyhinə cinayətlər, müharibə cinayətləri, o cümlədən təcavüzkar müharibənin hazırlanması və aparılması, soyqırımı, müharibə qanunlarını və qaydalarını pozma, habelə terrorçuluq, terrorçuluğu maliyyələşdirmə, hakimiyyəti zorla ələ keçirmə, onu zorla saxlama və digər çoxsaylı cinayətlər törətməkdə təqsirləndirilən Ermənistan Respublikasının vətəndaşları Arayik Harutyunyan, Arkadi Qukasyan, Bako Sahakyan, Davit İsxanyan, David Babayan, Levon Mnatsakanyan və digərlərinin barəsində olan cinayət işləri üzrə açıq məhkəmə prosesinin baxış iclası oktyabrın 16-da davam etdirilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Bakı Hərbi Məhkəməsinə hakimlər Zeynal Ağayevin sədrliyi ilə, Camal Ramazanovdan və Anar Rzayevdən ibarət tərkibdə (ehtiyat hakim Günel Səmədova) keçirilən məhkəmə iclasında təqsirləndirilən şəxslərin hər biri bildikləri dildə tərcüməçi, həmçinin müdafiələri üçün vəkillərlə təmin olunub.

İclasda təqsirləndirilən şəxslər, onların müdafiəçiləri, zərərçəkmiş şəxslərin bir qismi, onların hüquqi varisləri və nümayəndələri, həmçinin dövlət ittihamını müdafiə edən prokurorlar iştirak ediblər.

Əvvəlcə söz alan təqsirləndirilən şəxs Davit İsxanyan daşınan və daşınmaz əmlakla, mədəni dəyərələrə dəymiş zərər-ə bağlı sənədlərin oxunmasını qışaldırmasını və qondarma rejimin "ordusunun qərargah rəisi" Kamo Vardanyanın imzaladığı sənədin surətinin onlara da təqdim olunması ilə bağlı vəsatətə çıxış edib.

İclasda sədrlik edən Zeynal Ağayev hazırda sənədlərin tədqiqinin aparıldığını, eyni zamanda həmin sənədin surətinin təqsirləndirilən şəxslərə verilən planşetlərdə olduğunu, həmçinin sənədlərin çap olunmuş variantlarının təqsirləndirilən şəxslərin vəkillərinə təqdim ediləcəyini deyib.

Sonra elan edilib ki, təqsirləndirilən şəxs Levon Mnatsakanyanın əvvəlki məhkəmə iclasındakı xahişinə əsasən, zərərçəkmiş şəxs İlham Məmmədov yenedən məhkəməyə çağırılıb.

İ.Məmmədov ona təqsirləndirilən şəxslər tərəfindən ünvanlanmış sualları cavablandırıb.

L.Mnatsakanyanla yanaşı, David Babayanın, David Manukyanın da sualları cavablandırın İ.Məmmədov bildirib ki, Ermənistan silahlı qüvvələrinin hərbiçiləri tərəfindən əsir götürülərək ona verilən işğəncələr barədə bu il oktyabrın 2-də keçirilmiş məhkəmə iclasında ətraflı danışılıb.

Qeyd edib ki, 2002-ci il mayın 10-da hərbi xidmətdə olarkən posta gedən zaman yolu azıb və Ermənistan silahlı qüvvələrinin hərbiçiləri tərəfindən əsir götürülüb, işğəncəyə məruz qalıb. "Orada atəqda saxlanıldım, başqa zabitlər də var idi, sorğu-sual olunurdum", - deyər o əlavə edib.

Əlillik dərəcəsinin nə zaman və hansı əsaslarla əlaqədar verilməsi barədə

sualı cavablandıran zərərçəkmiş şəxs bildirib ki, əsirlikdə olarkən işğəncələrə məruz qalıb və xəsarət alıb. Əlillik dərəcəsi də bu səbəbdən verilib.

Əsirlikdə olarkən ona xarici ölkəyə getməklə bağlı təklifin olunub-olunmaması və olunubsa kim tərəfindən edilməsi ilə bağlı suala cavabında İ.Məmmədov qeyd edib ki, bu barədə təklif olunsada, o, buna razılıq verməyib. Təklif edən şəxsi də tanımır.

Sonra L.Mnatsakanyan növbəti məhkəmə iclasında həmin vaxt orada baş verənlər barədə ətraflı danışacağını söyləyib.

Dövlət ittihamçısı Fəad Məsayev diqqətə çatdırıb ki, L.Mnatsakanyan bir tərəfdən İ.Məmmədovu görmədiyini deyir, digər tərəfdən də bu barədə ətraflı danışacağını söyləyir. Qəər İ.Məmmədovu tanımırsa, o zaman haradan bilir ki, həmin vaxt orada nə baş verib?

L.Mnatsakanyan isə qeyd edib ki, o, İ.Məmmədovu tanımır, həmin vaxt orada baş verən hadisələrə bağlı isə danışacaq.

Sonra məhkəmə iclası sənədlərin elan olunması ilə davam etdirilib.

İclasda əvvəlcə iqtisadiyyata vurulmuş zərər və iqtisadi itkilərlə bağlı sənəd elan edilib.

Qeyd olunub ki, Ermənistanın hərbi təcavüzü nəticəsində müharibənin birbaşa təsirinə və işğala məruz qalmış Azərbaycan ərazilərində ölkənin təsərrüfat subyektlərinin iqtisadi fəaliyyəti tamamilə dayanıb, bölgənin iqtisadi resursları Ermənistan tərəfindən qanunsuz olaraq istismar edilib (o cümlədən təbii resurslar üzərində istismar hüquqlarının xarici şirkətlərə satılması yolu ilə), Azərbaycan iqtisadiyyatı - əhali, müəssisələr və dövlət böyük zərər və itkilərlə üzləşib.

Həmçinin Ermənistanın Azərbaycana qarşı hərbi təcavüzü və ərazilərin işğal edilməsi nəticəsində 30 ilə yaxın müddətdə həmin torpaqlarda yerləşən mineral xammal ehtiyatları Ermənistan tərəfindən qanunsuz istismar edilib, böyük məbləğdə qeyri-qanuni gəlir əldə olunub, Azərbaycan böyük iqtisadi zərər vurulub.

İşğal dövründə filiz və qeyri-filiz ya-taqlarında qanunsuz istismar işləri aparılıb, həmçinin bütün növ yeraltı su ehtiyatlarından qanunsuz istifadə edilib.

Sənədlərdə göstərilib ki, Ermənistanın işğal etdiyi ərazilərdə Azərbaycana məxsus su-elektrik stansiyaları işğalçı

qüvvələr tərəfindən qeyri-qanuni şəkildə, heç bir ekoloji qaydaya əməl olunmadan istismar edilməklə elektrik enerjisi təhsal olunub. Bununla yanaşı, tikilməkdə olan elektrik stansiyalarının tamamlanması mümkün olmayıb. Nəticədə Azərbaycan hidroenerji istehsalı sahəsində böyük iqtisadi itkilərə məruz qalıb.

Bundan başqa, Ermənistanın hərbi təcavüzü nəticəsində işğal edilmiş Azərbaycan ərazilərində əhalinin kond təsərrüfatı ilə məşğul olması mümkün olmayıb, bu səbəbdən həm əhali, həm də dövlət böyük məbləğdə iqtisadi itkilərlə üzləşib.

"Minalar və partlamamış sursatlarla çirkəndirmənin vurduğu zərər" başlıqlı sənəddə qeyd olunub ki, Ermənistanın Azərbaycanla qarşı hərbi təcavüzü və ərazilərinin işğalı zamanı işğal olunmuş torpaqlarda yüz minlərlə mina basdırılıb, gəniş ərazilər partlamamış hərbi sursatlarla çirkəndirilib. Bu səbəbdən işğaldan azad edilmiş ərazilərin Azərbaycanın digər ərazilərinə tam reinteqrasiyasını təmin etmək üçün uzun zaman və irihəcmli maliyyə vəsaiti tələb olunur.

Ətraf mühitə vurulmuş zərərlə bağlı sənəddə bildirilib ki, Ermənistan tərəfindən işğal edilmiş Azərbaycan ərazilərində meşələr, qoruqlar, qədim ağaclar məhv edilib, Azərbaycanın faunası və florasına, su hövzələrinə böyük zərər vurulub.

Sonra cinayətkar dəstərlər barədə sənədlər tədqiq edilib. Materiallarda göstərilir ki, cinayətkar dəstə olan "Yerkrapa" ("Könüllülər") 1990-cı illərdə yaradılıb və Ermənistanın ilk qanunsuz silahlı dəstələrindən biridir. Həmin dəstə 1993-cü ildə Ermənistanın müdafiə naziri Vazgen Sarkisyan tərəfindən yaradılıb. Bu dəstə Azərbaycan ərazilərinin Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən işğal olunması zamanı dəyişlərdə fəal iştirak edib.

Bundan başqa, məhkəmə prosesində Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən Azərbaycanın suveren ərazilərinin işğalında iştirak etmiş "Xaçılar", "Malatya könüllü", "Muş", "Arabo", "Sasna Tsrer", "Sasuntsi Davit", "Müstəqillik ordusunun könüllü milis hərbi-siyasi birliyi" və digər cinayətkar dəstələr barədə məlumatlar açıqlanıb.

Məhkəmə iclasında bir sıra internet resurslarında, o cümlədən sosial şəbəkələrdə yer alan informasiyalar əsasında sənədlər də tədqiq olunub. Eyni zamanda tədqiq olunan sənədlərə aid fotolar nümayiş etdirilib.

Məhkəmə prosesi oktyabrın 17-də davam etdiriləcək.

Qeyd edək ki, Ermənistan dövlətinin, onun dövlət qurumlarının vəzifəli şəxslərinin, hərbi qüvvələrinin və qanunsuz silahlı birləşmələrin bilavasitə rəhbərliyi

və iştirakı, şifahi-yazılı qaydada verdiyi tapşırıq, göstəriş və təlimatları, maddi, texniki, şəxsi heyətlə verdiyi dəstəyi, mərkəzi qaydada idarəçiliyi əsasında, ələcə də ciddi nəzarəti altında Azərbaycan ərazisində daxili və beynəlxalq hüquq normalarına zidd şəkildə, Azərbaycana hərbi təcavüz etmək məqsədilə yaradılmış, həmçinin Koçaryan Robert Sedraki, Sarkisyan Serj Azati, Manukyan Vazgen Mikaeli, Sarkisyan Vazgen Zaveni, Babayan Samvel Andraniki, Balasanyan Vitali Mikaeli, Balayan Zori Hayki, Ohanyan Seyran Muşeqi, Qaramyan Arşavir Surenoviç, Melkonyan Monte Çarlz və digərlərinin rəhbərliyi, bilavasitə və dolaylı iştirakları ilə Ermənistan dövləti, o cümlədən süzgedən cinayətkar birlik tərəfindən aparılan təcavüzkar müharibənin gedişində törədilmiş çoxsaylı cinayətlərdən dair cinayət işi üzrə 15 təqsirləndirilən şəxs ittiham edilib.

Həmin şəxslər, yəni Harutyunyan Arayik Vladimiri, Qukasyan Arkadi Arşaviri, Sahakyan Bako Sahaki, İsxanyan Davit Rubeni, Manukyan David Azatini, Babayan David Klimi, Mnatsakanyan Levon Henrikoviç, Beqlaryan Vasilı İvani, Qazaryan Erik Roberti, Allahverdiyev Davit Nelsoni, Stepanyan Qurgen Home-ri, Balayan Levon Romiki, Babayan Mardat Arakeloviç, Martirosyan Qarik Qriqori, Paşayan Melikset Vladimiri Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin 100 (təcavüzkar müharibəni planlaşdırma, hazırlama, başlama və aparma), 102 (beynəlxalq müdafiədən istifadə edən şəxslərə və ya təşkilatlara hücum etmə), 103 (soyqırımı), 105 (əhalini məhv etmə), 106 (köləlik), 107 (əhalini deportasiya etmə və ya məcburi köçürmə), 109 (təqib), 110 (insanları zorakılıqla yoxa çıxarma), 112 (beynəlxalq hüquq normalarına zidd azadlıqdan məhrum etmə), 113 (işğəncə), 114 (müddəli), 115 (müharibə qanunlarını və adətlərini pozma), 116 (silahlı münaqişə zamanı beynəlxalq humanitar hüquq normalarını pozma), 118 (hərbi soyğunçuluq), 120 (qəsdən adam öldürmə), 192 (qanunsuz sahibkarlıq), 214 (terrorçuluq), 214-1 (terrorçuluğu maliyyələşdirmə), 218 (cinayətkar birlik (təşkilat) yaratma), 228 (qanunsuz olaraq silah, onun komplekt hissələrini, döyüş sursatı, partlayıcı maddələr və qurğular əldə etmə, başqasına vermə, satma, saxlama, daşıma və gözdirmə), 270-1 (aviasiya təhlükəsizliyinə təhdid yaranan əməllər), 277 (dövlət xadiminin və ya ictimai xadimin həyatına sui-qəsd etmə), 278 (hakimiyyəti zorla ələ keçirmə və onu zorla saxlama, dövlətin konstitusiyası quruluşunu zorla dəyişdirmə), 279-cu (qanunvericiliklə nəzərdə tutulmayan silahlı birləşmələri və qrupları yaratma) və digər maddələri ilə ittiham olunurlar.

Məktublar: problemlər, rəylər, təkliflər...

● QƏHRƏMANLAR UNUDULMUR

Vətən sevgisi Nicatı ölümsüzlüyə qovuşdurdu

Qeyrətli oğullar ölümdən qorxmadan özlərini odun-alovun içində atıb 44 günə 30 il yağrya əsir olmuş Qarabağımızı azad etdilər. Bununla da qanları bahasına yeni tariximizin qəhrəmanlığı salnaməsi yazan Vətən sevdalılarından biri də 10 noyabr 2000-ci il Biləsuvarın Zəhmətəbad kəndində anadan olan Nicat Höccət oğlu Qasımzadədir.

vəsini məhv edib, bir neçə yaralı dostunu döyüş meydanından çıxarıb. Aldığı yaraları belə unudaraq bir-birindən çətin vuruşlarda hünər göstərər. Erməni diğəllərinə qan udurub, istədiyi qisası alandan sonra Şuşada aldığı qəlpə yarası nəticəsində noyabrın 9-da Vətən eşqlə

ürəyi əbədi dayanıb. 12 noyabr 2020-ci ildə doğulduğu Zəhmətəbad kənd məzarlığında torpağa tapşırılıb.

Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün təmin edilməsi uğrunda döyüş əməliyyatlarına qatılan və hərbi hissə qarşısında qoyulmuş tapşırıqların icrası zamanı Vətənə can bərcəsinə şəərəflə ödədiyi üçün Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin sərəncamları ilə Nicat Qasımzadə ölümündən sonra "Vətən uğrunda", Xocavəndin, Füzulinin, Şuşanın azadlığına görə, "Cəsur döyüşçü" medalları və 3-cü dərəcəli "Vətənə xidmətə görə" ordeninə layiq görülüb.

Bəli, Qarabağımızın xilaskarı olaraq tarixin yaddaşına iz qoyub şanlı zəfərimizin qəhrəmanlığı simvoluna çevrilən Nicat kimi oğullar heç vaxt unudulmayacaq.

Zəfər ORUCOĞLU

● EHTİRAM

Mənə göstərilən diqqət oğlumun da ruhunu şad edir

Qazandığımız bütün qələbələr şəhidlərimizin qanı, canı bəhasıdır. Odur ki, şanlı Zəfərimizi bizlərə bəxş edən şəhidlərimizə, şəhid ailələrinə, yaralı döyüşçülərə, müharibə iştirakçılarına qayğı göstərmək vətəndaş olaraq hər birimizin borcu olmalıdır.

Azərbaycanın hərbi tarixinə qızıl hərflərlə yazılan Qələbəmizin qazanılmasında payı olan igidlərimizdən biri də mənim oğlum Nicat Nəsimovdur. 24 yaşında şəhidlik zirvəsinə yüksələn oğlum döyüş meydanında göstərdiyi igidliyə görə ölümündən sonra "Vətən uğrunda", "Cəbrayılın azad olunmasına görə", "Laçının azad olunmasına görə", "Qubadının azad olunmasına görə", "Hərbi xidmətlərə görə" medalları ilə təltif edilib.

Bizim Qazaxda da şəhidlərimizin ailələrinə böyük hörmət və qayğı ilə yanaşırlar. Bu yaxınlarda qəflətən xəstələndim. Məni mərkəzi rayon xəstəxanasına yerləşdirdilər. Bunu eşidən rayon rəhbərliyi və hüquq-mühafizə orqanlarının nü-

mayəndələri xəstəxanaya gələrək, müalicəmlə maraqlandılar. "Qazax Rayon Mərkəzi Xəstəxanası" publik hüquqi şəxsin direktoru Afəq Fərruxov mənim səhhətimlə bağlı ətraflı məlumat verdi. Hazırda vəziyyətimin qənaətbəxş olduğunu, həkimlərin əllərindən gələni əsirgəmədiklərini, hər cür kömək göstərdiklərini bildirdi. Hörmətli redaksiya! Mən bu diqqəti oğlumun ruhuna ehtiram kimi qəbul edirəm.

Səməd NƏSİBOV,
Qazax rayon sakini, şəhid atası

● MİNNƏTDARLIQ

Yeni məktəb binası çoxdankı arzumuz idi

Dağlar diyarı Lerikdə məktəblərin maddi-texniki bazasının möhkəmlənməsi istiqamətində mühüm işlər görülür. Son illər rayonda xeyli yeni məktəb binası tikilib və təmir olunub.

Bunlardan biri də Elm və Təhsil Nazirliyi tərəfindən yeni inşa edilən Cəngəmiran kənd tam orta məktəbidir. 132 şagirdlik bu təhsil ocağı yeni dərslərdə şagird və müəllimlərin istifadəsinə verilib.

Əvvəllər məktəb binası köhnə, darısqal, yarasız vəziyyətdə olduğuna görə burada dərslərin normal səviyyədə təşkili çətin idi. Müasir tipli yeni məktəb binası isə hər cür inventar və avadanlıqlarla təmin olunub, şagirdlərin yüksək bilik almasını üçün bütün imkanlar yaradılıb. Uzaqdan belə öz yarışıqlı görkəmi ilə diqqəti cəlb edən binanın daxilində geniş, işıqlı sinif otaqları, fənn kabinetləri, kitabxana, laboratoriyalar, akt və idman zalı vardır.

Pedaqoji kollektivin, şagird və valideynlərin uzun illərdən bəri arzusunda olmuşdu ki, məktəb binasının yeni dərslərinin ilk gündündə istifadəyə verilməsi kənd sakinlərinin böyük sevincinə səbəb olmuşdur.

ZƏLİYEYEV,
Lerik rayon sakini

● FOTOFAKT

Ticarət fəaliyyəti sanitariya mədəniyyəti ilə uzlaşmalıdır

Bakının ən işlək ticarət məkanlarından biri olan 8-ci kilometr bazarı uzun illərdə paytaxt sakinlərinin gündəlik alış-veriş ünvanıdır. Bazarın ətrafında da meyvə-tərəvəz, geyim, bəliq, ət və digər ərzaq məhsulları, hətta müəyyən tiptə avadanlıqları müasir qiymətlərlə satıldığı üçün bura həmişə alıcılarla dolu olur.

Lakin bazanın iqtisadi canlanması fonunda ətraf mühitin və sanitariya vəziyyətin getdikcə daha da pisləşməsi həm sakinləri, həm də oradan keçənləri ciddi narahat edir. Bir müddət əvvəl bu ərazidə qanunsuz küçə ticarətinin, anti-sanitar vəziyyətin aradan qaldırılması, şəhərin görünüşünə xələl gətirən köşklərin götürülməsi işlərinə başlanılsa da, məsələ tam həll olunmamış qalır.

Bazarın içərisində səliqə-sahman hissə olunsada, ətrafındakı mənzərə xoşagəlməz deyil. Piyada yolları zəbt olunub, maşınlar yol kənarında nizamı park edilib. Bu vəziyyət həm hərəkətə, həm də təhlükəsizliyə böyük maneə yaradır. Satıcıların bir qismi mallarını sanki küçənin ortasında sərgiləyir - toz basmış uşaq geyimləri, quru meyvələr, müxtəlif ərzaq məhsulları, təmizlik ləvazimatları, antisəhəhiyyə vəziyyətində fəa-

liyyət göstərən işə obyektləri - nəticədə yolluq səliqəsiz ticarət sıraları əmələ gəlir. Heç bir sanitariya tələblərinə cavab verməyən soyay köşkdə nar şirəsi satısından tutmuş gül-çiçək satış "obyekti"ndə hamısı piyada yolunu keçilməz vəziyyətə salıb. Bazarın yuxarıdaşayan arabaları yolun hərəkətə hisssizləndirən avtomobillərin gediş-gəlişinə ciddi maneçilik törədirlər.

Ən narahatedici mənzərələrdən biri isə küçədə bəliq satışı "obyekt"lərinə müşahidə olunur. Açıq havada, günün altında satılan bəliqlərin yaratdığı qoxu və axan çirkəli sular həm ətraf mühitə, həm də insanların sağlamlığına ciddi təhlükədir. Bu yerlərdə sanitariya qaydalarına əməl olunmadığı açıq-aşkar görünür. Bəliq təmizləmə yerlərdən axan su kanalizasiya sistemində de-

vil, birbaşa küçəyə buraxılır. Ətrafda toplanan tullantılar isə çox zaman günlərlə yığılmamış qalır.

Bazarın ətrafında zibil konteynerlərinin kifayət qədər olmaması tullantıların yerə atılmasına, qutuların dolub daşmasına və külləklə ətrafa sovrularaq küçələrə yayılmasına gətirib çıxarır. Bu həm qoxu, həm də infeksiya mənbəyinə çevrilir. Ətrafdakı binalarda yaşayan sakinlər bu vəziyyətdən şikayət edir, xüsusilə yay aylarında havanın dözülməz olduğunu bildirirlər.

Sosial məsuliyyət baxımından bu vəziyyət həm sahibkarların, həm də nəzarət orqanlarının diqqətindən yayınmamalıdır. Ticarət fəaliyyəti yalnız qazanc məqsədi ilə deyil, həm də ictimai rifahla uzlaşmalıdır. Əgər bir ticarətin fəaliyyəti şəhərin ekoloji və sanitariya balansını pozursa, deməli, həmin yerdə ciddi qaydalar tətbiq edilməlidir.

Şəhərin abadlığını və təmizliyini bu cür antisəhəhiyyə məkanların kölgəsində qoyub ticarət edənləri yaxınlıqdakı bazarın içində deyil, ətrafında alver etmələrinin səbəbi nədir?! Bazar paxtaltarının qiymətlərini? Yaxud digər səbəblər? Hər halda müvafiq təşkilatlar bu suala cavab tapmağa borcludurlar.

Nərmənə ƏSGƏROVA,
İlham BABAYEV (foto),
"Azərbaycan"

● TƏBİRKİ EDİRKİ!

Prezident İlham Əliyevin 4 oktyabr 2025-ci il tarixli sərəncamına əsasən, 2025-2026-cı tədris ilində tələbə qəbulu imtahanlarında ixtisas qrupları üzrə ən yüksək nəticələr göstərmiş və Azərbaycan Respublikasının ali təhsil müəssisələrinə daxil olmuş bir qrup tələbəyə Prezident təqaüdü veriləcək.

Həmin tələbələr arasında həm-yerlimiz, Tərtər şəhər 5 saylı tam orta məktəbin məzununu Sevinc Əlizadə də var. Biz Sevincin görüşündə hələ abituriyent idi. Tələbə adını qazanmaq üçün qarşıda onu çətin imtahan gözləyirdi. Ancaq çox rahat və özünə inanırdı. Artıq yolun yarısını keçmişdi. Özü də böyük uğurla.

Öyrəndik ki, Sevinc Əlizadə kiçik yaşlarından ömür yolunun meqmarı olmağa çalışıb. İllər ötdükcə qədim qoyduğu cəhrlər genişləni və böyük bir yola çevrilib. Bu yolda ilk bölgəçiləri olan valideynlərinin

və müəllimlərinin hər sözüne, tövsiyəsinə diqqətlə yanaşıb, bunları gərçəkləşdirməyə çalışıb və pillə-pillə ucalıb, növbəti təhsil aldığı məktəbdə, yaşadığı rayonda, eləcə də respublikada tanınıb, adı daim qaliblər sırasında çəkilir.

Məktəb illərində o, üç dəfə tarix üzrə respublika fənn olimpiadasının finalçısı olub, XI sinifdə olimpiadının gümüş mükafatını alıb, inşa yazı müsabiqələrində, məktəblər arasında keçirilən müxtəlif yarışmalarda dəfələrlə qalib gəlib, sınaq imtahanlarında iki dəfə qızıl, bir dəfə gümüş

sertifikata layiq görülüb. IX sinfi fərqlənmə attestatı, XI sinfi "Xüsusi nümunəvi attestat" və qızıl medalla bitirib.

Bu uğurların hər biri onun gərçəkləşdirmə, vaxtı düzgün bölüşdürmə qabiliyyətinin, eləcə də özünə

inamın, həyatda məqsədlə olmasının nəticəsidir.

Sevinc zəhmətinə böyük dəyər verirdi müəllimlərinin adlarını da çəkdi. Ən çox sevdiyi tarix fənnini Elnur İsmayilovdan, ingilis dilini Nigar Məmmədovadan, riyaziyyatı Aida Məmmədovanı öyrənib. Bütövlükdə isə məktəb məzunlarının yüksək nəticələr qazanmasında, milli-mənəvi dəyərlər ruhunda tərbiyə olunmasında burada çalışan hər bir pedaqoqun, o cümlədən məktəbin direktoru Arzu Babayevanın payı var.

İndi Sevinc Əlizadə Dövlət İdarəçilik Akademiyasında qəhrəman şəhərimizi layiqincə təmsil edir.

Svetlana BAĞIROVA,
"Yeni Tərtər" qəzetinin redaktoru

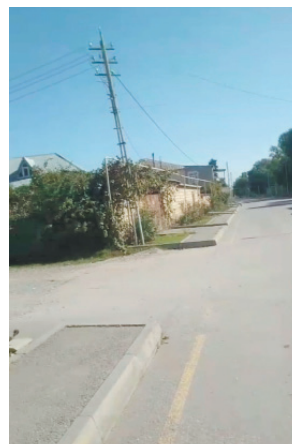
● ABADLIQ

Rahat yol rahat həyat üçün vacib şərtir

Bizim Zərdabi qəsəbəsi Quba və Xaçmaz rayonlarının arasında yerləşir. Burada Quba rayonunda əhalinin sıx məskunlaşdığı ərazilərdən biridir.

Təbii ki, hər gün qəsəbənin onlarla sakini rayon mərkəzinə, eləcə də yaxınlıqda yerləşən Qusar, Xaçmaz, Şabran və digər rayonlara iş yerlərinə, yaxud bazar-dükana, xeyrə-şərə yolları. Əvvəllər çox əziyyət çəkirdik. Çünki yollarımız bər-bad vəziyyətdə idi. Qubadan Xaçmaza getmək üçün uzun bir məsafə qət etməli olurduq - sürücülər Şabran ərazisindən keçərək 20 dəqiqəlik yolu bir saata gedirdi.

Öncə Quba və Xaçmaz rayonları arasında 20 kilometrlik yol təmir edildi və bu problem aradan qaldırıldı. Lakin qəsəbəarası küçələrin

bəziləri yarasız olaraq qalırdı. Bununla bağlı əlaqədar təşkilatlarla etdiyimiz müraciət də cavabsız qalmadı. Tezliklə qəsəbədə xüsusi yollar əsaslı şəkildə təmir edildi. Yolların ətrafı təmizləndi və orada işıq dirəkləri quraşdırıldı. Məktəb və inzibati binaların qarşısı abadlaşdırıldı. Həmin ərazidəki küçələrə asfalt döşəndi. Piyadalar üçün səkilər təmir edildi. Qəsəbənin girişini milli ornamentlərlə yeməli.

Bu gün sakinlər artıq istədikləri yere rahat gedib-gələ bilirlər. İnsan qayğı ilə əhatə olunanda həyata daha çox bağlanır, sabaha inanır. Onun rahatlığını təmin edən başlıca şərtlərdən biri də məhz yaşadığı ərazidə yolların rahat olmasıdır.

Fəxrəddin CƏMƏDOV,
Quba rayonunun Zərdabi qəsəbə sakini

"Azercell" in "Azercellim", "Bölgə", "GəncSim", "Hər Yerə" və "Bizimkilər" tarif istifadəçilərinin nəzərinə!

Təqdim edilən xidmətlərin keyfiyyətinin yüksəldilməsi, internet və rəqəmsal istifadənin stimullaşdırılması, həmçinin istifadəçilərin mobil internetə artan tələbatının qarşılınması məqsədilə 16 noyabr 2025-ci il tarixdən etibarən "Azercell Telekom" MMC-nin fakturasız (SimSim) xətt sistemində aid nömrələrinin abunəçiləri üçün "Azercellim", "Bölgə", "GəncSim", "Hər Yerə" və "Bizimkilər" tarif paketləri yenilənmiş və daha əlverişli şərtlərlə istifadəyə veriləcək.

Bu dəyişikliklər abunəçilərin artan tələbatlarına uyğun olaraq həyata keçirilir. Yenilənmiş şərtlərə əsasən, tarif paketlərində mövcud olan **25 şəbəkədaxili danışıq dəqiqəsi əvəzinə abunəçilərə 40 dəqiqə** bütün istiqamətlərə (ölkədaxili) danışıq imkanı təqdim olunacaq. Bu, abunəçilərə istənilən istiqamətdə daha sərbəst ünsiyyət və balansın daha rahat idarə olunmasını təmin edəcək.

Bununla yanaşı, internet və sosial şəbəkələrin istifadəsinə ümumi tələbatın yüksəlməsi nəzərə alınaraq, mobil internet paketinin həcmi də genişləndiriləcək və mövcud **250 MB-dan 450 MB-a** qədər artırılacaq.

Təkmilləşdirilmiş şərtlər əsasında "Azercellim", "Bölgə", "GəncSim", "Hər Yerə" və "Bizimkilər" tarif paketlərinə 3,89 AZN aylıq abunə haqqı təbiiq olunacaq.

Bu dəyişikliklər gələcəkdə də tarif istifadəçilərinə yüksəkkeyfiyyətli və dayanıqlı xidmətlərin göstərilməsini təmin etməklə yanaşı, texniki göstəricilərin də davamlı şəkildə təkmilləşdirilməsinə imkan yaradacaq.

Qeyd:

- "Azercellim", "Bölgə", "GəncSim", "Hər Yerə" və "Bizimkilər" tarif paketlərinin digər şərtləri dəyişilməz qalır.
- Abunəçilər yuxarıda göstərilən dəyişikliklər, eləcə də "Azercell Telekom" MMC tərəfindən təqdim edilən digər xidmət, tarif, kampaniya və yeniliklər barədə ətraflı məlumatı **www.azercell.com** saytı, mobil tətbiq və ya Müştəri Xidmətlərindən (7/24 fəaliyyət göstərən Telefon Mərkəzi və ofisləri) əldə edə bilərlər.

Bəşəriyyət ziyanlı vərdişlərinin əvəzini ödəyəcək

ÜST alkoqol, siqaret və qazlı içkilərin qiymətlərini kəskin artırmağa çağırır,
Al isə filtrlı siqaretlərin satışını qadağan etmək istəyir

Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının (ÜST) hesabatından sonra Avropa İttifaqı (AI) filtrlı siqaretləri qadağan etmək qərarına gəlib. Bu təşəbbüsün noyabrda İsveçrənin Cenevrə şəhərində keçiriləcək ÜST konfransında müzakirə edilməsi planlaşdırılır. Bu barədə Almanyanın "Bild" qəzeti xəbər verir.

AI Şurasının qərar layihəsinə görə, bütün məmulatlarının tənzimlənməsi ilə bağlı ÜST hesabatında "siqaretlərin dadını və cazibəsini azaltmaq üçün filtrlərin qadağan edilməsini açıq şəkildə tövsiyə edir". AI bu tövsiyəni dəstəkləmək qərarına gəlib, çünki "filtrlı siqaretlərin istehsalı, idxalı, paylanması və satışına qadağa qoyulması təbiiyyətə qarşı mübarizəyə mühüm töhfə verəcək". Qeyd edilir ki, bu planlar "Tütün məhsulları direktivi" də daxil olmaqla, AI-də gələcək bütün tənzimlənmə üçün əhəmiyyətli təsirlərə malik olacaq. Nəsr yazır ki, yeni qərarın təbiiyyətə qarşı tamamilə qadağan edə bilər.

Bundan əvvəl ÜST bütün ölkələri spirtli içkilərin, siqaretlərin və şəkərli qazlı şərinləşdirici içkilərin qiymətlərini 2035-ci ilə qədər ən azı 50 faiz artırmağa çağırır. Təşkilatın ekspertlərinin fikrincə, "3-ə 35" adlanan təşəbbüs növbəti 50 ildə vaxtdan əvvəl 50 milyon ölümün qarşısını almağa kömək edəcək. Təşkilatın bəyanatında o da vurğulanır ki,

qeyri-sağlam qida ilə əlaqəli qeyri-infeksiyon xəstəliklər, o cümlədən ürək-damar xəstəlikləri, xərçəng və şəkərli diabet dünya üzrə bütün ölümlərin 75 faizdən çoxunu təşkil edir.

Bəyanatda həmçinin təşəbbüsü həyata keçirmək üçün "sağlamlıq vergiləri" sistemi təklif olunur. Bir sıra ölkələrdə, məsələn, Rusiyada belə vergilər əhəlinin sağlamlığına mənfi təsir göstərən məhsullardan tutulur. ÜST hesab edir ki, bu siyasət xroniki xəstəliklərin inkişafının qarşısını alacaq, həmçinin hökumətlərə büdcələrini doldurmağa kömək edəcək.

Təşkilatın hesabatında deyilir: "Kolumbiyadan Cənubi Afrikaya qədər sağlamlıq vergisi tətbiq edən hökumətlər zərərli məhsulların istehlakında azalma və gəlir artımı gördülər. Amma bir çox ölkələr bütün də daxil olmaqla qeyri-sağlam sənayelərə hələ də vergi güzəştləri tətbiq edir. Bundan başqa, bütün vergisinin artırılmasını məhdudlaşdıran sənaye ilə uzunmüddətli investisiya sazişləri milli sağlamlıq məqsədlərini daha da sarsıda bilər. ÜST hökumətləri təbiiyyətə qarşı effektiv mübarizəni dəstəkləmək və əhəlinin sağlamlığını qoru-

maq üçün bu cür təşviqlərə yenidən baxmağa və onlardan qaçmağa çağırır".

Risklərin Modifikasiyası üzrə Tibb Mütəxəssisləri Assosiasiyasının direktoru Aleksandr Rozanov təsdiq edir ki, siqaret çəkmək, həddindən artıq spirtli içki istehlakı və düzgün olmayan qidalanma vaxtından əvvəl ölümə səbəb olur. Bununla belə, o hesab edir ki, sağlamlığa mənfi təsir göstərən məhsulların qiymətini qaldırmaq-dansa, həyat tərzini, ziyanlı vərdişləri və xəstəliyin inkişafına və ya sağlamlığın pisləşməsinə təsir edən digər səbəbləri məqsədyönlü şəkildə dəyişmək daha doğrudur. Ekspertin fikrincə, ÜST-nin yeni təşəbbüsü mövcud təcrübələri və elmi əsasları nəzərə almadığı üçün, sadəcə, yaxşı niyyət olaraq qalmaq riskini daşıyır.

RF Dövlət Dumasının Səhiyyə Komitəsinin rəhbəri Sergey Leonov da hesab edir ki, yalnız alkoqol, tütün və ya qazlı içkilərin qiymətlərinin artırılması ölkənin sağlamlıq problemini həll etməyəcək. O bildirir ki, "yumşaq güc üsulları"ndan istifadə olunmalıdır. Məsələn, vətəndaşların özlərinin sağlamlığına üstünlük vermələri üçün sağlam həyat tərzini fəal şəkildə təbliğ etmək, kütləvi idmanı və düzgün qidalanmanı dəstəkləmək lazımdır. Dövlət insanların asudə vaxtlarında sağlam fəaliyyətlə məşğul olmalarını asanlaşdıraraq onlara üstünlük verən şərait yaratmalıdır.

*Rizvan CƏFƏROV,
"Azərbaycan"*

OXUCULARIN VƏ MƏTBUAT YAYIMI TƏŞKİLATLARININ NƏZƏRİNƏ!

"AZƏRBAYCAN" qəzetinə

2025-ci il üçün abunə yazılışı davam edir!

Abunə respublikanın bütün poçt şöbələri tərəfindən aparılır. Eyni zamanda aşağıda göstərilən mətbuat yayımı qurumlarına müraciət edə bilərsiniz:

"Azərpoçt" MMC	(012) 598-49-55, (051) 225-02-13
"Azərmətbuat yayımı" ASC	(012) 441-19-91, (050) 322-33-17
"Qaya" firması	(012) 566-77-80, (050) 214-40-53
"Region Press" MMC	(055) 316-79-01, (050) 316-79-01
"Səma-M" MMC	(012) 594-09-59
"Ziya" LTD	(012) 497-76-96, (050) 306-77-22
"Pressinform" MMC	(012) 598-49-52, (070) 340-01-00
"City press" MMC	(055) 819-09-26

1 illik -187,20 (yüz səksən yeddi manat iyirmi qəpik) **manat**

6 aylıq - 93,60 (doxsan üç manat altmış qəpik) **manat**

3 aylıq - 46,80 (qırx altı manat səksən qəpik) **manat**

1 aylıq - 15,60 (on beş manat altmış qəpik) **manat**

Hörmətli oxucular!

Abunə ilə bağlı hər hansı bir problemlə üzləşsəniz, redaksiyaya (Tel.: (012) 539-59-33) zəng vura bilərsiniz.

Çirkli hava sağlamlığa təhdiddir

İnsanın həyat üçün ən çox ehtiyac duyduğu üç əsas nemətdən biri havadır. Onsuz həyat yalnız bir neçə dəqiqə davam edə bilər. Təəssüf ki, bu gün bəşəriyyət həyat üçün vacib olan bu nemət - havanı hər keçən gün daha çox zəhərləyir.

XXI əsr texnologiya və inkişaf dövrü adlansa da, bu tərəqqinin bədəli bəzən çox ağır olur. Sənaye müəssisələri, avtomobil tüstüləri, tullantı qazları, yandırılan zibillər və ekolojiyaya zərər vuran həyat tərzii nəticəsində havanın tərkibi dəyişir, onun hər kubmetri ilə bədənimizə, qanımıza, hüceyrələrimizə zərərli maddələr daxil olur.

Hava çirkiliyi təkcə ekoloji deyil, həm də sosial və sağlamlıq problemidir. Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının məlumatına görə, hər il dünyada 7 milyondan çox insan məhz çirkli havanın səbəb olduğu xəstəliklərdən - ağciyər xərçəngi, astma, ürək-damar və tənəffüs problemlərindən həyatını itirir. Çirklənmə təkcə böyük şəhərlərdə deyil, rayon və kəndlərdə də təsirini göstərir. Atmosferdəki zəhərli qazlar torpağa, bitkilərə, suya hopur, bumeranq kimi insana qayıdır.

Mütəxəssislər bildirirlər ki, ətraf mühit faktorları sağlamlığa düşüldüyündən daha böyük təhlükə yaradır. Ekoloji cəhətdən zərərli havaya qisməddəti məruz qalmaq belə, xüsusilə yaşlarda və mövcud sağlamlıq problemləri olan insanlarda infarkt, iflic, ritm pozğunluğu və ürək çatışmazlığı riskini artırır. Çində sənaye çirklənməsi, sıx nəqliyyat və kömür istifadəsi səbəbindən hər il milyonlarla insan ürək-damar xəstəliklərindən ölürlər. Dünyada ən yüksək hava çirkiliyinə sahib olan Hindistanda bərk yanacaq istifadəsi həm də daxil və açıq havanın çirklənməsinə səbəb olur ki, bu da yüksək infarkt və insult riski yaradır. Hava keyfiyyətinin dünya standartlarından xeyli aşağı olduğu ölkələrdə sənaye və nəqliyyatdan gələn çirkli duman ürək-damar xəstəliklərinin artmasına səbəb olur. Məsələn, Nigeriyada son 20 ildə nəqliyyat və yanacaq keyfiyyətinin aşağı olması səbəbindən havanın çirklənməsi iki dəfə artıb. Bununla bağlı ürək xəstəlikləri də çoxalır. Hava çirkiliyi həddini aşmış Misirdə nəqliyyat, sənaye və səhra tozundan qaynaqlanan ürək-damar xəstəlikləri əsas ölüm səbəblərindəndir. Deməli, ətraf mühiti qorumaq bilavasitə üreyimizi qorumaq deməkdir.

Mütəxəssislər vurğulayırlar ki, hava çirkiliyinin xüsusilə hamilə qadınlar və körpələr kimi həssas qruplar üzərində ciddi mənfi təsirləri var. Beynin inkişafı üçün mühüm olan dövrdə - hamiləliyin son aylarında çirkli havaya məruz qalan körpələr əksər hallarda vaxtdan əvvəl doğulur, doğuşdan sonra yavaş inkişaf edir və məktəb yaşına çatdıqda diqqət eskikliyi və autizm riskləri artır.

Havanın keyfiyyəti təkcə insan sağlamlığına deyil, həm də idrak fəaliyyətinə birbaşa təsir göstərir. UNICEF-in cari ildə açıqladığı "Təzyiq altında: İqlim dəyişikliyi Şərqi Asiya və Sakit okean regionunda təhsilə təsir" (Under Pressure: The Impacts of Climate Change on Education in the East Asia and Pacific Region) adlı hesabatna görə, son illərdə ABŞ, Çin, Monqolustan və digər ölkələrdə aparılan genişmiqyaslı elmi-tədqiqatlar bu təsirin təhsil nəticələrində də özünü göstərdiyini sübut edib.

Araşdırmalara əsasən, hava çirkiliyinin səviyyəsi artıqda şagirdlərin akademik göstəriciləri də aşağı düşür. Bu fakt təhsil prosesində ekoloji amillərin nəzərə alınmasının vacibliyini bir daha önə çəkir. Çinin müxtəlif şəhərlərində aparılan çoxsaylı tədqiqatlar göstərir ki, yüksək hava çirkiliyi günlərində şagirdlərin test balları nəzərəcarpacaq dərəcədə aşağı düşür. Pekin Universitetinin 2019-cu ildə apardığı bir araşdırma 20 minə yaxın şagirdin göstəricilərini təhlil edib və maraqlı nəticələrə gəlib. Müəyyən olunub ki, hava keyfiyyəti indeksi (AQI) hər 10 vahid artıqda test nəticələri orta hesabla 0,4 faiz azalır.

Tədqiqatçılar bunu həm fizioloji, həm də psixoloji amillərlə əlaqələndirirlər. Çirkli hava tənəffüsü çətinləşdirir, beyinə oksigen axımını azaldır, diqqət və yaddaşı zəiflədir. Hər şey bir gün içində hiss olunmasa da, uzunmüddətli təsir nəticəsində öyrənmə qabiliyyəti aşağı düşür. Maraqlıdır ki, bu təsir yalnız zəif deyil, yüksək nəticə göstərən şagirdlərdə də müşahidə olunur.

Monqolustanın paytaxtı Ulan-Batorda aparılan araşdırma isə vəziyyətin daha ağır tərəfi

ni göstərir. Qış aylarında havada toz hissəciklərinin normadan 10-12 dəfə çox olması səbəbindən bəzi məktəblərdə dərslərinin 15-20 faizi ləğv olunur. 2022-ci ildə Monqolustan Təhsil Nazirliyinin dəstəyi ilə həyata keçirilən tədqiqatda orta məktəb şagirdlərinin akademik irəliləyişi ilə hava keyfiyyəti arasında birbaşa mənfi əlaqə təsdiqlənib. Araşdırma göstərib ki, çirklənmiş bölgələrdə oxuyan uşaqların riyaziyyat və oxu üzrə nəticələri təmiz bölgələrdəki yaşadılardan 15-20 faiz aşağıdır.

Bu, təkcə sağlamlıq deyil, həm də sosial məsələdir. Çirkli hava məktəbə davamiyyətə, motivasiyaya və psixoloji rifahə mənfi təsir göstərir. Uşaqlar daha tez yorulur, yuxusuzluq, baş ağrısı və diqqət dağınıqlığı kimi problemlər artır. Harvard və Çikaqo universitetlərinin 10 il ərzində 2 milyondan çox şagirdlə apardığı araşdırma göstərib ki, hava çirkiliyinin yüksək olduğu bölgələrdə imtahan nəticələri orta hesabla 4-6 faiz aşağı olur. Bu fərq xüsusilə sosial cəhətdən həssas cəmiyyətlərdə daha dərinir, çünki belə yerlərdə həm məktəblərin ventilyasiya sistemi zəifdir, uşaqlar tez-tez xəstələndikləri üçün dərslərdən qalırlar. Nəticədə təhsil bərabərliyi pozulur və şagirdlərin öyrənmə imkanlarını fərqli səviyyəyə bölür və uzunmüddətli inkişaf göstəricilərinə mənfi təsir göstərir. Bu səbəbdən müasir təhsil siyasətində hava keyfiyyətinin qorunması, məktəblərin ventilyasiya sistemlərinin təkmilləşdirilməsi və sağlam öyrənmə mühitinin təmin edilməsi prioritet məsələlərdən olmalıdır. Təmiz hava yalnız fiziki sağlamlığın deyil, həm də intellektual potensialın əsas şərtdir.

Ümumdünya Meteorologiya Təşkilatı dünyada havanın çirklənməsi ilə bağlı deqradasiyanın davam etdiyini, lakin bəzi regionlarda, xüsusən də Çinin şərqində və Avropada emissiyaların həcmində azalmanın müşahidə olunduğunu bildirir. Bunun səbəbi Çində və Avropanın bəzi ölkələrində "yaşıl sənaye" və elektromobilərdən istifadənin genişlənməsidir. Məsələn, Şanxay kimi şəhərlərdə daha çox parklar açmaq və ağac əkək havanın keyfiyyətini əhəmiyyətli dərəcədə yaxşılaşdırır.

Hava çirkiliyinin yüksək olduğu günlərdə küçəyə çıxmaq, evdə havatəmizləyici vasitələrdən istifadə etmək, birdəfəlik plastik məhsullardan uzaq durmaq, tullantı yandırmaq və enerjiyə qonaq etmək kimi kiçik addımlar böyük dəyişikliklər yarada bilər.

*Ülkar XASPOLADOVA,
"Azərbaycan"*

ALLAH RƏHMƏT ELƏSİN!

Azərbaycan Respublikası Memarlar İttifaqı İdarə Heyətinin sədri Elbay Qasımzadə ailəsi ilə birlikdə respublikanın Əməkdar memarı, memarlıq üzrə fəlsəfə doktoru, professor Elkin Ələsgərova həyat yoldaşı

ƏZİZƏ XANIMIN

vəfatından kədərliyini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Azərbaycan Respublikası Memarlar İttifaqı İdarə Heyətinin üzvləri respublikanın Əməkdar memarı, memarlıq üzrə fəlsəfə doktoru, professor Elkin Ələsgərova həyat yoldaşı

ƏZİZƏ XANIMIN

vəfatından kədərliyini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

"AzerGold" QSC-nin rəhbərliyi və kollektivi Azərbaycan Respublikasının Mənzil İnşaatı Dövlət Agentliyinin İdarə Heyətinin sədri Sadiq Sadiqova əzizi

FƏRİDƏ NAĞİZADƏNİN

vəfatından kədərliyini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyasının Hüquq kafedrasının kollektivi kafedranın dosenti, hüquq üzrə fəlsəfə doktoru Emin Quliyevə atası, Azərbaycanın Xalq artisti, görkəmli tarzən

RAMİZ QULİYEVİN

vəfatından kədərliyini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Əlaqə telefonları:

BAŞ REDAKTOR

**Bəxtiyar
SADIQOV**

Qəbul otağı	- 539-68-71,	Beynəlxalq həyat, idman və	
Baş redaktor müavini	- 538-86-86, 539-72-39	informasiya şöbəsi	- 539-63-82, 432-37-68
Məsul katib	- 539-43-23,	Humanitar siyasət şöbəsi	- 538-56-60, 434-55-58
Məsul katib müavini	- 539-44-91,	İctimai əlaqələr şöbəsi	- 539-49-20, 538-31-11,
Parlament və siyasət şöbəsi	- 539-84-41, 539-21-00,	Kompyuter mərkəzi	- 538-20-87,
İqtisadiyyat şöbəsi	- 538-42-32, 538-35-55,	Mühəsiblik	- 539-59-33

AZ 1073, Bakı şəhəri,
Mətbuat prospekti,
529-cu məhəllə,
"Azərbaycan" nəşriyyatı,
IV mərtəbə

azreklam@mail.ru

www.azerbaijan-news.az

Qeydiyyat № 1

"Azərbaycan" qəzetinin kompyuter mərkəzində yığılıb şəhifələnmis, "Azərbaycan Nəşriyyatı" MMC-nin mətbəəsində çap edilmişdir

Qəzetə dərc üçün göndərilən materiallar Azərbaycan dövlətinin mövqeyinə uyğun olmalıdır

Gündəlik rəsmi dövlət qəzeti

Tiraj 4085
Sifariş 2094

Qiyməti 60 qəpik